

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงผลสรุปที่ได้จากการวิจัย โดยการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ในบทนี้จะแบ่งข้อมูลเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 อัตลักษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง
 - ภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้โดยตนเอง
 - ภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม
 - อัตลักษณ์ของบุคคล
- ส่วนที่ 2 รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ประกอบด้วย
 - ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์
 - กิจกรรมเกี่ยวข้องกับดนตรี
 - การใช้ประโยชน์จากดนตรี
- ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีและอัตลักษณ์

อัตลักษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ก่อนที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีและอัตลักษณ์ของบุคคลว่ามีลักษณะอย่างไร ผู้วิจัยจะเริ่มพิจารณาถึงการตระหนักในอัตลักษณ์ของตนเองของกลุ่มตัวอย่างเสียก่อน เพื่อตอบคำถามว่ากลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มองภาพของตนเองในฐานะเป็นปัจเจกบุคคลอย่างไรบ้าง จากแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ที่กล่าวว่า อัตลักษณ์ของบุคคลหนึ่ง ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

- ภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้โดยตนเอง (Self concept from the way you look at yourself)
- ภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม (Self concept from the way you learn from your interaction with others)

อัตลักษณ์ของบุคคลเกิดขึ้นเมื่อภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้โดยตนเอง และภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม ทั้งสองภาพมาซ้อนกันหรือมีส่วนหนึ่งส่วนใดซ้อนกัน และดำรงอยู่ในตัวเราอย่างต่อเนื่องนานชั่วระยะเวลาหนึ่ง ส่วนที่ซ้อนกันจะแสดงถึงอัตลักษณ์ของบุคคลนั้น บุคคลจะเริ่มตระหนักถึงอัตลักษณ์ของตนซึ่งเป็นขั้นตอนที่กินเวลาสำหรับการค้นหาภาพของตนเองอยู่พอสมควร

แต่ทั้งนี้ภาพทั้งสองภาพอาจไม่ได้ซ้อนกันโดยสนิทแน่นหรือแยกจากกันโดยไม่มีส่วนใดส่วนหนึ่งสัมผัสกันเลย แต่มักจะเป็นว่าพื้นที่ของทั้งสองภาพอาจจะมาซ้อนกันมากบ้าง น้อยบ้าง ดังนั้นถ้าภาพทั้งสองส่วนมีพื้นที่ซ้อนกันมากเพียงใด ก็แสดงว่าบุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะมีอัตลักษณ์ในเรื่องๆหนึ่งที่ชัดเจนมากเพียงนั้น ในกรณีที่ภาพทั้งสองส่วนมีส่วนหนึ่งส่วนใดซ้อนกันเพียงเล็กน้อย แสดงให้เห็นว่า บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะมีอัตลักษณ์ในเรื่องนั้นๆน้อยมาก ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยให้ความสนใจในประเด็นเรื่องอัตลักษณ์ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยจะพิจารณาถึงระดับความมากน้อยของอัตลักษณ์ด้วย ผู้วิจัยจึงแบ่งระดับอัตลักษณ์ของการวิจัยครั้งนี้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูงอย่างชัดเจน นั่นคือภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้โดยตนเอง และภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมสอดคล้องกัน (ภาพของตัวเราทั้งสองภาพมีพื้นที่ซ้อนกันมาก)
 - กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูงแต่ไม่ชัดเจน นั่นคือภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้โดยตนเอง และภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมไม่สอดคล้องกัน (ภาพของตัวเราทั้งสองภาพมีพื้นที่ซ้อนกันน้อย)
2. กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำแต่ไม่ชัดเจน นั่นคือภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้โดยตนเอง และภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมไม่สอดคล้องกัน (ภาพของตัวเราทั้งสองภาพมีพื้นที่ซ้อนกันน้อย)

-กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำอย่างชัดเจน นั่นคือ ภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้โดยตนเอง และภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมสอดคล้องกัน (ภาพของตัวเราทั้งสองภาพมีพื้นที่ซ้อนกันมาก)

ในขั้นแรกผู้วิจัยจะเริ่มค้นหาก่อนว่ากลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาตระหนักถึงภาพของตัวเองอย่างไรบ้าง และกลุ่มตัวอย่างมองภาพของตัวเองที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมอย่างไร

ภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้โดยตนเอง (Self concept from the way you look at yourself)

ในขั้นตอนนี้เพื่อค้นหาภาพที่กลุ่มตัวอย่างมองตนเอง ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก.) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนได้ตรวจสอบ (Self Report) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Obligation) ของตนเอง พบกลุ่มตัวอย่างที่รายงานระดับอัตลักษณ์ของความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

- ระดับอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูง
(high level of social obligation) จำนวน 24 คน
- ระดับอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำ
(low level of social obligation) จำนวน 8 คน

ผลการสำรวจอัตลักษณ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของตนเองอยู่ในระดับสูง นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มที่มีความตระหนักถึงการเป็นสมาชิกของสังคมให้ความใส่ใจในความเคลื่อนไหวของสังคมและป้องกันผลเสียหายใดๆที่จะเกิดแก่สังคมของตน ไม่พบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหญิงที่ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของตนเองในระดับต่ำแต่พบในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชายจำนวน 8 คน ผู้วิจัยจะได้ใช้การมองตัวเองของกลุ่มตัวอย่างจากการทำแบบสอบถามไปพิจารณาร่วมกับการมองภาพตัวเองของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม

ภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม (Self concept from the way you learn from your interaction with others)

ตามแนวคิดของทฤษฎีปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์กล่าวว่าการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมช่วยให้เรา ได้ยินเสียงที่สะท้อนถึงภาพของตัวเราและช่วยยืนยันอัตลักษณ์ของบุคคลนั้นๆ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่าง ของงานวิจัยครั้งนี้ซึ่งยังอยู่ในฐานะนิสิตนักศึกษา การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งแสดงออกได้ว่าเป็นรูปธรรม ถึงแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Obligation) คือการให้ความสนใจในกิจกรรม เชิงสังคมทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย เช่น กิจกรรมของฝ่ายพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ใน มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่า เป็นกิจกรรมที่มุ่งฝึกหัดให้นิสิตนักศึกษามีความตระหนักใน บทบาทของการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมหรือประเทศ (วิลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา , 2528 : 133-134) จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า นิสิตที่ทำกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์เป็นผู้ที่ เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน เป็นผู้มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีความเชื่อ อำนาจในตนมากกว่าความเชื่ออำนาจนอกตน มีลักษณะแสดงตัวสูง เป็นผู้มีควมรับผิดชอบต่อ สังคมและเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เมื่อเทียบกับนิสิตที่ไม่ได้ทำกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ (สุรพงษ์ ชูเดช, 2534 : 39)

กิจกรรมประเภทนี้แสดงให้เห็นในรูปแบบของค่ายอาสาพัฒนาชนบท, ชมรมบริจาคโลหิต, ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติ, ชมรมผู้บริโภค หรือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงสังคมของหน่วยงาน ภายนอก เช่น การร่วมเป็นอาสาสมัครขององค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ ผู้วิจัยจึงได้สำรวจความ สนใจและความกระตือรือร้นเพื่อมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงสังคมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม โดย พิจารณาการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงสังคมโดยสมัครใจตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป เพราะถือว่าบุคคลนั้นได้แสดง ให้เห็นถึงความต้องการที่จะต่อยอดอัตลักษณ์ของตนจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม (รายละเอียด การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างในภาคผนวก ข.) ปราบกฏผลดังตาราง

ตารางที่ 4.1

ตารางแสดงการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับอัตลักษณ์ด้านความ รับผิดชอบต่อสังคมสูง	กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรม เชิงสังคม (17 คน)	หญิง, เฟิร์ส, กุ้ง, วิว, หมู, หยก, กบ, ทิพ, ลี, บูม, เซซซู, อิว, เล็ก, อีต, เอก, ดอง, จีเอ
	กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วม กิจกรรมเชิงสังคม (7 คน)	ต่าย, โอ้, ดิว, แคท, ย้อย, หนู, ลูกกวาด
ระดับอัตลักษณ์ด้านความ รับผิดชอบต่อสังคมต่ำ	กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรม เชิงสังคม (5 คน)	โนช, อาร์ม, แต้, มอส, ใจค
	กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วม กิจกรรมเชิงสังคม (3 คน)	ซิง, กอล์ฟ, ต้น

จากตารางแสดงให้เห็นรายละเอียดว่า พบว่าในกลุ่มผู้มีอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่เป็นชายเข้าร่วมในกิจกรรมเชิงสังคมทุกคน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหญิงจากการทำแบบสำรวจในชั้นแรกไม่มีใครรายงานระดับอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมว่าอยู่ในระดับต่ำ และพบว่าในกลุ่มผู้ที่ผ่านการทำแบบสำรวจและมีอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสูงและต่ำ มีความตระหนักในภาพของตนเองแตกต่างกันนั้นคือ จะมีเพียงบางคนเท่านั้นที่ต้องการแยกแยะและมองภาพของตนเองจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม หรือพยายามต่อยอดอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงสังคมทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย ดังรายละเอียดของการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงสังคมดังนี้

1. นิสิตที่มีระดับความรับผิดชอบต่อสังคมสูง (High Level of Social Obligation)

แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมเชิงสังคมต่างๆ (หญิง, เฟิร์ส, กุ้ง, วิว, หมู, ลี, หยก, กบ, เซซซู, อิว, เล็ก, ทิพ, อีต, เอก, ดอง, จีเอ) กลุ่มนี้ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความเสียสละเพื่อสังคม กิจกรรมพัฒนาการปกครองตนเอง กิจกรรมพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมพัฒนาอาชีพมากกว่ากิจกรรมประเภทอื่น พบว่า กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่สนใจกิจกรรมเชิงสังคมสูงที่สุดใน

จำนวนทั้งหมด 4 กลุ่ม ทุกคนต่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมของฝ่ายพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ ในมหาวิทยาลัยไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมหรือเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรม นิสิตกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความเสียสละเพื่อสังคมมาตั้งแต่อยู่ชั้นปีที่ 1 ในฐานะผู้ร่วมกิจกรรมและเข้าร่วมกิจกรรมนี้อย่างสม่ำเสมอ บางคนมีตำแหน่งเป็นผู้รับผิดชอบการจัดงาน เช่น มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการค่ายหรือเป็นประธานฝ่ายพัฒนาสังคมฯ ในคณะของตน บางคนในกลุ่มนี้ยังให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเชิงสังคมอื่นๆ ภายนอกมหาวิทยาลัยด้วย เช่น

หยกเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครในฝ่ายเผยแพร่ของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)

กุ่มร่วมกิจกรรมโครงการรณรงค์ค่านิยมใหม่แก้ไขปัญหาค้าหญิงและเด็กในธุรกิจทางเพศของมูลนิธิผู้หญิงและเป็นผู้ประสานงานโครงการเรือเยาวชนสร้างสรรค์ไทย

จีเอเป็นผู้ประสานงานจัดกิจกรรมไปเยี่ยมผู้ป่วยโรคเอดส์, บ้านเด็กอ่อนพญาไท และโครงการน้ำใจจุฬาฯสู่ชาวใต้

กลุ่มตัวอย่างได้กล่าวถึงประโยชน์หลักของกิจกรรมเชิงสังคมที่ตนได้มีส่วนร่วมว่าเป็นกิจกรรมที่ให้ประโยชน์ทั้งกับตนเองและผู้อื่น เปิดโอกาสให้ตนได้ทำอะไรเพื่อคนอื่นบ้าง และพัฒนาทั้งความคิดและจิตใจของผู้เข้าร่วมได้ ดังตัวอย่าง

เล็ก "ก็ได้ประสบการณ์ในการได้เพื่อน ได้น้อง ได้พี่ ได้รู้...การดำเนินชีวิตมันต้องมีอุปสรรค มันต้องมีการแก้ไข มันได้สัมผัสชีวิตจริงๆ ไม่ใช่แค่อยู่ในตำราอย่างเดียว"

จีเอ "ชอบที่จะทำอะไรให้คนอื่นและก็อยากให้คนอื่นรู้เห็นในส่วนที่เขาไม่เคยเห็น อย่างทำค่ายขึ้นมาี่ประชาสัมพันธ์หนักมากให้คนไปกันเยอะๆ อยากให้เขารู้ว่าไปค่ายนี้ไม่ได้เหมือนอยู่บ้านนะ ไปสร้าง ไปสอน ไปสาธารณสุข"

เชษฐ "เลิกดูถูกคนจน เขาอาจจะจนแต่เขาก็มีความสุขของเขาอยู่ได้ เข้าใจคนมากขึ้น ได้เจออะไรเยอะแยะที่ในเมืองไม่มี ที่ทำอยู่ตอนนี้ก็ดี เหมือนว่าได้ปลุกฝังให้คนที่ไปค่ายได้รู้จักคิด รู้จักหันมามองสังคมบ้าง"

กุ่ม "รู้สึกภูมิใจในตัวเรา ชีวิตมันมีค่าสำหรับคนอื่น ... รู้สึกว่าเราได้รับโอกาสมาก คนอื่นเขาช่วยเรามา เราอยากช่วยคนอื่นต่อ"

- กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเชิงสังคมต่างๆ (ค่าย, โอ, ดิว, แคท, ยัย, หนู, ลูกกวาด)

จากตารางแสดงการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต แสดงให้เห็นว่า กลุ่มนี้ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมค่อนข้างน้อยมาก จากการสัมภาษณ์พบว่าพวกเขาไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมใดเป็นหลัก มักจะเปลี่ยน

ไปช่วยงานนั้นงานนี้ตามแต่ที่ตนเองจะช่วยได้เช่น ช่วยประสานงานรับน้อง จัดบอร์ด ฝ่ายสวัสดิการ โดยไม่ได้อยู่เป็นสมาชิกในชมรมใดอย่างต่อเนื่อง ไม่ได้มีตำแหน่งรับผิดชอบงาน ในกลุ่มนี้ไม่มีคนไหนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของฝ่ายพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ในมหาวิทยาลัยหรือกิจกรรมเชิงสังคมที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัย พวกเขาเล่าถึงเหตุผลที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมเชิงสังคมว่า

แคท "ชมรมค่ายไม่ได้อยากเข้าเป็นสถาฟ แต่อยากไปค่าย คิดว่าชีวิตในมหาวิทยาลัย 4 ปี มันก็น่าจะมีโอกาสไปสักครั้งหนึ่ง ดูแล้วมันเป็นมหาวิทยาลัย มันน่าจะไปช่วยต่างจังหวัด ช่วยพัฒนาเขา"

โอ้ "จริงๆก็อยากไปค่าย ไปสร้างโรงเรียน ไปก่อสร้างให้เขา สนใจมากเหมือนกัน แต่ว่าไม่ค่อยว่างไป แล้วรู้สึกว่าจะไปอย่างนั้นผู้หญิงลำบากเหมือนกัน เป็นคนถือมากกว่าห้องน้ำต้องสะอาด เรื่องนอนเรื่องกินไม่เป็นไร แต่ห้องน้ำไม่ได้ ก็เลยไม่ได้ไป"

ดิวิ "ถ้าจะไปก็จะดูบางอันที่ไปแล้วได้ทำประโยชน์จริงๆ แต่มันคิดว่าเรียนก็หนักอยากทำเกรดดีๆ แล้วพ่อแม่ก็เป็นห่วงไม่อยากให้ไปไหนไกลหูไกลตา ถ้าเป็นไปได้พอกับอกให้เลี้ยงๆก็ได้"

ลูกกวาด "ไม่มีเวลาไป เพื่อนๆก็ไม่ได้สนใจด้วย ก็เลยไม่ได้ไป"

ยู๋ "ไม่ได้คิดจะร่วมอะไรเป็นชิ้นเป็นอัน ถ้าทำกิจกรรมมากเกินไปก็เสียการเรียนไป ผิดจุดประสงค์ที่เราเข้ามาเรียนมหาวิทยาลัย ถ้าจะให้แบ่งกิจกรรมกับการเรียนคงเป็น 30 : 70"

กลุ่มนี้ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเชิงสังคมด้วยเหตุผลหลักๆคือ ต้องทุ่มเทเวลาให้กับการเรียน มากจึงไม่มีเวลาให้ความสนใจกับเรื่องอื่นมากนักและไม่ได้สนใจกิจกรรมประเภทนี้มากนัก มีเพียงบางคนทีกล่าวว่า ถ้ามีโอกาสก็อยากจะเข้าร่วมเช่นกัน แต่บางคนก็กล่าวว่าถ้ามีเวลามากขึ้นก็อยากเข้าร่วมกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนานบันเทิงมากกว่า

ต่าย "ถ้ามีเวลาจะเข้าร่วมชมรมฝ่ายพัฒน์ ออกต่างจังหวัด หรือไม่ก็ชมรมกีฬา เช่น เทนนิส วอลเลย์บอล เพราะคิดว่าได้ไปต่างจังหวัด ออกนอกสถานที่ ได้เห็นอะไรเยอะแยะดี จะเอาไปใช้ตอนจบออกไปก็ได้"

แคท "ชมรมที่อยากเข้าร่วมน่าจะเป็นชมรมเชียร์เห็นเขาเฮฮาดี คงน่าสนุกและได้เห็นอะไรแปลกๆ มันส์ๆ"

- หนู "ไม่รู้ว่าเรามีชมรมเกี่ยวกับอะไรบ้าง ที่น่าช่วยก็พวกไปสอนหนังสือเด็กตามต่างจังหวัด ไปช่วยเขาสร้างโรงเรียน รู้สึกว่าได้ช่วยเหลือสังคมขึ้น"
- ดิวิ "ถ้าว่างๆก็อยากร่วมชมรมยูโด ยิงปืน แบดมินตัน อะไรที่แบบผ่อนคลาย ชอบเล่นกีฬา"

2. นิสิตที่มีระดับความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำ (Low Level of Social Obligation)

แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมเชิงสังคมต่างๆ (โนช, อาร์ม, แต้ว, มอส, โจ้ค) จากรายละเอียดการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตพบว่า นิสิตกลุ่มนี้เป็นคนที่กระตือรือร้นชอบเข้าร่วมกิจกรรมมาก กิจกรรมที่นิสิตกลุ่มนี้ให้ความสนใจคือ กิจกรรมพัฒนาความเสียสละเพื่อสังคม กิจกรรมพัฒนาสติปัญญาและกิจกรรมพัฒนาอาชีพ สมาชิกในกลุ่มนี้เคยเข้าร่วมกิจกรรมของฝ่ายพัฒนาดังคมฯ ในมหาวิทยาลัยหรือกิจกรรมเชิงสังคมของหน่วยงานภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง เช่น โนชเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครในฝ่ายเผยแพร่ของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) มอสเป็นครูสอนศิลปะเด็กชาวเขาในโครงการศิลปะบนดอยของมูลนิธิพัฒนาชุมชนในเขตภูเขา หลายคนบอกกับผู้วิจัยว่า ตนเข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้เพราะอยากรู้ว่าเป็นอย่างไร และเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ตนได้ใช้ความถนัดหรือความรู้ที่เรียนมาให้เป็นประโยชน์ ทำให้ตนมองสังคมอย่างเข้าใจมากขึ้นดังตัวอย่าง

โนช "การไปค่ายก็ทำให้เราเข้าใจคนมากขึ้น ถ้าเราทำค่ายขึ้นมาอาจเปิดโอกาสให้คนจำนวนมากขึ้นได้มีโอกาสเข้าไปเห็นตรงนั้นได้ เราอาจเป็นจุดเริ่มต้นให้คนอื่นเข้าไปทำได้ถ้าเขาพร้อม"

อาร์ม "ออกค่ายของคณะเป็นค่ายสอนศิลป์ เขาขาดครูสอนดนตรีไทย เราก็เลยไปช่วยสอน มันได้ใช้ที่ตนเองเรียนมาสอน อยากรู้ว่าตัวเองจะสอนได้ไหม สนุกด้วยได้ไปเที่ยว"

โจ้ค "คิดว่าได้เจอคนหลายๆคณะ มีมุมมองความคิดต่างๆกัน ได้ประสบการณ์ ได้รู้จักคนเยอะๆด้วย แล้วอยากลองดูชีวิตชาวบ้านด้วยเพราะจบไปก็คิดว่า อยากทำงานในชนบท ก็อยากดูว่าชนบทเป็นยังไง ชาวบ้านเป็นยังไงด้วย"

แต้ว "เป็นชาวค่ายเฉยๆ อยากรู้ว่ามันเป็นยังไง"

มอส "มันเป็นอะไรที่ใกล้ตัวอยู่แล้วคือ ไปสอนวาดรูป"

- กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเชิงสังคมต่างๆ (ชิง, กอล์ฟ, ดัน) ส่วนนิสิตกลุ่มนี้ให้ความสนใจในกิจกรรมพัฒนาสติปัญญาธรรมมากที่สุด สมาชิกกลุ่มนี้บางคนเห็นว่ากิจกรรมเชิงสังคมเป็นสิ่งที่น่าสนใจมากเช่นกัน แม้ตนยังไม่เคยเข้าร่วมเลย ก็รู้สึกสนใจบ้าง ดังนี้

ชิง "ชมรมพวกพัฒนาชนบท ตอนปี 1 เคยจะเข้าเหมือนกัน แต่ไม่ได้เข้าเพราะไม่มีเพื่อนเข้า มาถึงตอนนี้ไม่สนใจแล้ว ไม่มีเวลา"

กอล์ฟ "ไม่เคยไปค่ายที่คณะเลย ไม่มีเพื่อนไปบ้าง ปิดเทอมจะกลับบ้านบ้าง แต่ก็อยากไปเหมือนกันแต่ก็ไม่ถึงกับว่ามากมายอะไร ค่ายมันก็เป็นอะไรที่น่าสนใจ เพราะว่าไปช่วยเขาสร้างโรงเรียนสร้างอะไรต่างๆ ดูแล้วน่าสนุกดี เป็นอะไรที่เราเรียนมา หน่อย แต่ถ้ามีเพื่อนไปก็คงสนุก"

ดัน "ส่วนใหญ่จะอยู่ที่โต๊ะของกลุ่ม ไม่ได้ทำอะไร ไม่มีเพื่อนไปด้วย"

จากรายละเอียดข้อมูลอัตลักษณ์ของบุคคลที่ประกอบด้วยสองส่วนคือ ภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้และภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม ผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งสองส่วนมาพิจารณาร่วมกันเพื่อค้นหาอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบุคคลนั้น

อัตลักษณ์ของบุคคล

เป็นที่รู้ว่าอัตลักษณ์ของบุคคลเป็นสิ่งไม่แน่นอน เพราะเป็นภาพที่บุคคลมองตนเองในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เมื่อเวลาผ่านไปความคิดเห็นที่เคยมีต่อตนเองอาจเปลี่ยนแปลงส่งผลให้อัตลักษณ์ของบุคคลนั้นเปลี่ยนตามไปได้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงสรุปเพียงแนวโน้มของอัตลักษณ์ของบุคคลหนึ่งซึ่งอยู่ในวัยนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ว่าเขามองตัวเองในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งและมีหน้าที่ต่อสังคมอย่างไรบ้าง ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

ตารางที่ 4.2

ตารางแสดงการรับรู้ภาพตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับอัตลักษณ์ด้านความ รับผิดชอบต่อสังคมสูง	กลุ่มที่รับรู้ภาพของตัวเอง ได้ชัดเจน (17 คน)	หญิง, เฟิร์ส, กุ้ง, วิว, หมู, หยก, กบ, ทิพ, ลี, บุ่ม, เซซซู, อิว, เล็ก, อีต, เอก, ดอง, จีเอ
	กลุ่มที่รับรู้ภาพของตัวเอง ได้ไม่ชัดเจน (7 คน)	ต่าย, โอ้, ดิว, แคท, ยู่ย, หนู, ลูกกวาด
ระดับอัตลักษณ์ด้านความ รับผิดชอบต่อสังคมต่ำ	กลุ่มที่รับรู้ภาพของตัวเอง ได้ไม่ชัดเจน (5 คน)	โนช, อาร์ม, แด้ว, มอส, ใจค
	กลุ่มที่รับรู้ภาพของตัวเอง ได้ชัดเจน (3 คน)	ซิง, กอล์ฟ, ต้น

- นิสิตที่มีระดับความรับผิดชอบต่อสังคมสูง (High Level of Social Obligation)

แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้โดยตนเองและภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมสอดคล้องกัน (หญิง, เฟิร์ส, กุ้ง, วิว, หมู, ลี, หยก, เซซซู, อิว, เล็ก, ทิพ, อีต, เอก, ดอง, กบ, จีเอ, บุ่ม) จัดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูงชัดเจน นั่นคือ พื้นที่ในภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้โดยตนเอง (มีคะแนนที่ได้จากการทำแบบสำรวจสูงกว่า 110 คะแนน) และพื้นที่ในภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม (การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงสังคม) ซ้อนกันมาก แสดงให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้มองเห็นภาพของตัวเองตรงกับภาพที่เป็นเสียงสะท้อนที่ตนได้รับรู้จากสังคม (กลุ่มที่รับรู้ภาพของตนเองได้ชัดเจน) ซึ่งเป็นการช่วยตอกย้ำความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวเราให้ชัดเจนมากขึ้นจึงมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่ชัดเจนมาก

จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยพบว่าสมาชิกกลุ่มนี้จะมีความตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นคนที่ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้สังคมของตน จึงเป็นคนกระตือรือร้นอยากเรียนรู้สิ่งรอบตัวให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสังคม ทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมในฝ่ายพัฒนาสังคม

และบำเพ็ญประโยชน์ในมหาวิทยาลัยและบางคนก็ร่วมกิจกรรมของหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยด้วย

เมื่อสำรวจความสนใจของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้พบว่า มีแนวโน้มที่นิยมการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมกิจกรรมเชิงสังคมหรือกิจกรรมอื่นๆเรียกได้ว่าเป็นคนที่กระตือรือร้นชอบเรียนรู้อะไรรอบตัวมาตั้งแต่ตอนเรียนชั้นมัธยมศึกษา เช่น หยกและเฟิร์สเคยเข้าร่วมในกิจกรรมค่ายอนุรักษ์ธรรมชาติสำหรับเด็ก อิวเคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอบรมพุทธศาสนาและค่ายผู้นำเยาวชนที่ทางอำเภอจัดขึ้น จีเอเคยเป็นประธานนักเรียนและร่วมกับเพื่อนๆจากโรงเรียนอื่นๆจัดงานสัมมนาผู้นำประชาธิปไตย และกิจกรรมที่คนกลุ่มนี้อยากเข้าร่วมในโอกาสต่อไป หลายนคนยังสนใจกิจกรรมเกี่ยวกับค่ายอาสาพัฒนา โดยกล่าวว่าอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่ายของชมรมอื่นๆบ้างเพื่อจะได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันและนำมาปรับปรุงใช้กับกิจกรรมค่ายที่ตนดำเนินงานอยู่

เฟิร์ส “เคยไปคุยกับฝ่ายพัฒนส่วนกลางของอบจ.ว่าลองหยิบจุดเด่นของแต่ละค่ายมาปรับใช้กัน ถ้าเราแทรกอะไรได้ ก็ควรจะแทรก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมืองอะไรให้เขาได้รู้ว่า มันสัมพันธ์กับเรานะ เรามีส่วนสำคัญกับสังคมตรงนี้”

หยก “อยากลองไปค่ายของส่วนกลาง เห็นเขาว่ามันไม่เหมือนค่ายที่คณะ”

ลี “ก็มาแนวค่ายอนุรักษ์แล้วถ้ามีโอกาสก็อยากทำงานอนุรักษ์ต่อกับชมรมอื่นๆดูบ้าง”

จีต “อยากไปค่ายของตึกจุลบ้าง อยากไปทำกับคณะอื่นบ้างเพราะอยู่แต่ในคณะตัวเองจะได้รู้จักเพื่อนเยอะขึ้น และรู้ว่าค่ายอื่นเป็นยังไง”

ผู้วิจัยจึงสรุปว่า สมาชิกในกลุ่มนี้จัดอยู่ในกลุ่มผู้มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูงอย่างชัดเจน

กลุ่มที่ 2 ภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้โดยตนเองและภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมไม่สอดคล้องกัน (ต่าย, ไร่, ดิว, แคท, ยัย, หนู, ลูกกวาด) จัดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูงไม่ชัดเจน นั่นคือ พื้นที่ในภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้โดยตนเอง และพื้นที่ในภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมซ้อนกันน้อย แม้ว่าผลการทำแบบสำรวจหรือภาพที่บุคคลตระหนักรู้ในตนเองจะระบุว่ากลุ่มตัวอย่างนี้เป็นผู้มีระดับความรับผิดชอบต่อสังคมสูง (มากกว่า 110 คะแนน) แต่สมาชิกของกลุ่มนี้กลับไม่ได้เข้าร่วมหรือให้ความกระตือรือร้นหรือความสนใจน้อยมากต่อความเคลื่อนไหว

ของสังคม ทำให้พื้นที่ภาพทั้งสองส่วนไม่ซ้อนกันมากนักหรือซ้อนกันเพียงเล็กน้อย (กลุ่มที่รับรู้ภาพของตนเองได้ไม่ชัดเจน) กลุ่มนี้จึงไม่ได้ตระหนักในอัตลักษณ์ด้านนี้ของตนอย่างชัดเจนมากเท่ากับกลุ่มแรก

จากการสัมภาษณ์กับสมาชิกทุกคนผู้วิจัยพบว่าสมาชิกกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่แสดงให้เห็นว่า นิสิตกลุ่มนี้มีความตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการเห็นสังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่มักเป็นคนกระตือรือร้นอยากเรียนรู้สิ่งรอบตัวน้อยกว่ากลุ่มแรกจึงให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสังคมน้อย และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มแรกแล้ว สมาชิกในกลุ่มนี้ให้ความสนใจต่อสภาพการณ์ความเป็นไปในสังคมน้อยกว่า ทั้งการที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของฝ่ายพัฒนาสังคมในมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานภายนอก รวมทั้งมีความกระตือรือร้นหรือให้ความสนใจในความเคลื่อนไหวในสังคมค่อนข้างน้อยกว่ากลุ่มแรก เช่นเมื่อสอบถามถึงความสนใจเพื่อมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงสังคมที่จัดขึ้นนอกมหาวิทยาลัย พบว่าไม่มีใครเคยร่วมงานกิจกรรมเชิงสังคมของหน่วยงานภายนอกเลย

ผู้วิจัยจึงสรุปว่า สมาชิกในกลุ่มนี้จัดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูงแต่ไม่ชัดเจน

- นิสิตที่มีระดับความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำ (Low Level of Social Obligation)

แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 3 ภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้โดยตนเองและภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมไม่สอดคล้องกัน (ในช, อาร์ม, แด้ว, มอส, โจ๊ก) จัดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มี แนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำไม่ชัดเจน นั่นคือ พื้นที่ในภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้โดยตนเอง (ได้คะแนนจากการทำแบบสำรวจต่ำกว่า 110 คะแนน) และพื้นที่ในภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม (การให้ความสนใจต่อกิจกรรมเชิงสังคม) ซ้อนกันน้อยมาก (กลุ่มที่รับรู้ภาพของตนเองได้ชัดเจน) จากการสัมภาษณ์พบว่า นิสิตกลุ่มนี้ให้ความสนใจในกิจกรรมของฝ่ายพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์เช่นกัน แต่อาจจะไม่ได้เข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอเพราะนิสิตกลุ่มนี้เป็นเพียงผู้เข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้ในบางครั้งและไม่ได้มีตำแหน่งรับผิดชอบการจัดกิจกรรมเหมือนกับนิสิตกลุ่มที่ 1 นิสิตกลุ่มนี้มีความสำคัญในการเป็นสมาชิกของสังคมที่ตนอยู่และให้ความสนใจถึงความเป็นไปของสังคมรอบตัวเขาเช่นกัน แม้จะไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเชิงสังคมมากนัก แต่ทุกคนในกลุ่มกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมตามความ

สนใจของตน เมื่อถามถึงกิจกรรมที่อยากเข้าร่วมในโอกาสต่อไปพบว่า บางคนก็ยังสนใจอยากเข้าร่วมกิจกรรมของฝ่ายพัฒนาสังคมฯ

โนช "อยากลองไปค่ายของส่วนกลางดูเหมือนกัน อยากเห็นว่ามันต่างกันหรือเปล่า มันมีแนวคิดยังไง เข้าไปทำอะไรบ้าง ค่ายที่คณะเป็นค่ายศึกษาไปอยู่กับชาวบ้าน พุดคุยกัน ไม่ได้ไปสร้างอะไร"

อาร์ม "เพื่อนก็เคยชวนไปค่ายส่วนกลางด้วยกัน แต่ไม่ได้ไป เพราะช่วงปิดเทอม ต้องเตรียมงานซ้อมดนตรีไทยของคณะ แต่ก็อยากไป อยากไปดูว่า เขาทำยังไงบ้าง"

แต้ว "เราไม่ว่างแล้ว เล่นดนตรีเข้าห้องอัดกับเพื่อน ถ้าว่างผมก็กะจะไปอยู่แล้ว เพื่อนก็ชวนด้วย กิจกรรมนี้ผมก็ชอบนะ"

ผู้วิจัยจึงสรุปว่า สมาชิกในกลุ่มนี้จัดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำแต่ไม่ชัดเจน

กลุ่มที่ 4 ภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้โดยตนเองและภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมสอดคล้องกัน (ซิง, กอล์ฟ, ต้น) จัดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำชัดเจน นั่นคือ พื้นที่ในภาพของตัวเราที่เกิดจากการตระหนักรู้โดยตนเอง (ได้คะแนนจากการทำแบบสำรวจต่ำกว่า 110 คะแนน) และพื้นที่ในภาพของตัวเราที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม (การให้ความสนใจต่อกิจกรรมเชิงสังคมน้อย) ซ้อนกันมาก (กลุ่มที่รับรู้ภาพของตนเองได้ไม่ชัดเจน)

นิสิตกลุ่มนี้มองว่า สิ่งที่ต้องให้ความสนใจมากที่สุดในตอนนี้คือ เรื่องการเรียน และบางคนกล่าวว่าเพื่อนกลุ่มของตนก็คล้ายๆกัน ไม่มีใครสนใจเข้าร่วมกิจกรรมใดๆเลย เมื่อสอบถามถึงความกระตือรือร้นหรือการให้ความสนใจในกิจกรรมความเคลื่อนไหวของสังคมพบว่า หลายคนตอบว่าให้ความสนใจเหมือนกันโดยมักจะติดตามจากข่าวโทรทัศน์หรือมีเรื่องอะไรก็หยิบมาคุยกับครอบครัว โดยรวมคนกลุ่มนี้ให้ความสนใจติดตามความเคลื่อนไหวของสังคมและอยากเห็นสังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ยังเฉื่อยชาไม่เกิดความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาลังคมที่มีอยู่ และถ้าเทียบกับกลุ่มที่ 1 นิสิตกลุ่มนี้จะให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้สังคมน้อยกว่ากลุ่มแรก

ผู้วิจัยจึงสรุปว่า สมาชิกในกลุ่มนี้จัดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำอย่างชัดเจน

กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ทั้ง 32 คน ได้รับการแบ่งประเภทระดับ
 ทัศนคติด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Obligation) เป็น 4 กลุ่มซึ่งผู้วิจัยจะใช้เป็นข้อมูล
 ประกอบในการศึกษาเรื่องดนตรีและทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง

ตารางที่ 4.3

ตารางแสดงระดับทัศนคติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับทัศนคติ	สมาชิก	กลุ่ม
- กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีทัศนคติ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูง ชัดเจน	หญิง, เวิร์ส, กุ้ง, วิว, หมู, ลี, หยก, เชษฐ, อิว, เล็ก, ทิพ, อีต, เอก, ด้อง, กบ, จ๊ะเอ๋, บุ่ม	กลุ่มที่ 1
- กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีทัศนคติ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูง ไม่ชัดเจน	ต่าย, ใจ, ดิว, แคท, ยัย, หนู, ลูกกวาด	กลุ่มที่ 2
- กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีทัศนคติ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำ ไม่ชัดเจน	โนช, อาร์ม, แด้ว, มอส, ใจค์	กลุ่มที่ 3
- กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีทัศนคติ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำ ชัดเจน	ซิง, กอล์ฟ, ต้น	กลุ่มที่ 4

รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอภาพรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสี่กลุ่มในประเด็นต่อไปนี้

- ลักษณะทางประชากรศาสตร์, กิจกรรม, ทรัพย์สิน, เครื่องดนตรี
- กิจกรรมเกี่ยวเนื่องกับดนตรี
- การใช้ประโยชน์จากดนตรี

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูงชัดเจน

ลักษณะทางประชากรศาสตร์

ตารางที่ 4.4

ตารางแสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของสมาชิกกลุ่มที่ 1

ประเภท	ลักษณะทางประชากรศาสตร์
จำนวน	17 คน
เพศ	ชาย 8 คน หญิง 9 คน
อายุ	ระหว่าง 19 – 22 ปี มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 20 ปี
ภูมิลำเนา	กรุงเทพฯ 6 คน, ต่างจังหวัด 11 คน แบ่งเป็น - ภาคเหนือ 1 คน - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน - ภาคตะวันออก 1 คน - ภาคกลาง 1 คน - ภาคตะวันตก 2 คน - ภาคใต้ 3 คน
ระดับรายได้	ระหว่าง 3,000 – 7,000 บาท/เดือน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4,000 บาท
คะแนนแบบสอบถาม	ระหว่าง 111 – 133 คะแนน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 124 คะแนน

กิจกรรม	แบ่งเป็น	- กลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกชมรม/กลุ่มกิจกรรมใดๆ	- คน
		- กลุ่มที่เป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มกิจกรรม	17 คน

ตารางที่ 4.5

ตารางแสดงการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มที่ 1

ประเภทกิจกรรม	จำนวน (คน)
1. กิจกรรมพัฒนาการปกครองตนเอง	3
2. กิจกรรมพัฒนาสติปัญญา	2
3. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม	-
4. กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพและความพร้อมเพรียง	1
5. กิจกรรมพัฒนาความเสียสละเพื่อสังคม	17
6. กิจกรรมพัฒนาศีลธรรม	-
7. กิจกรรมพัฒนาศิลปวัฒนธรรม	3
8. กิจกรรมสันตินาการ	1
9. กิจกรรมพัฒนาอาชีพ	1
10. กิจกรรมทางการเมือง	-

หมายเหตุ พิจารณาการเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ 1 ครั้ง และนิสิตหนึ่งคนอาจเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 1 ประเภท

สมาชิกของกลุ่มที่ 1 มีความกระตือรือร้นสูงจะเห็นได้จากการที่พวกเขาเข้าร่วมกิจกรรมแทบทุกประเภท พบว่าสมาชิกกลุ่มนี้สนใจเข้าร่วมในกิจกรรมด้านพัฒนาความเสียสละเพื่อสังคมมากที่สุด เมื่อผู้วิจัยสัมภาษณ์แต่ละคนก็พบว่า หลายคนร่วมกิจกรรมประเภทนี้มาอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่ตอนปี 1 มีตำแหน่งรับผิดชอบงานในชมรม ทั้งยังมีบางคนร่วมกิจกรรมด้านการพัฒนาความเสียสละเพื่อสังคมกับหน่วยงานภายนอก นอกจากนี้สมาชิกในกลุ่มนี้ยังร่วมกิจกรรมด้านอื่นๆด้วย เช่น บางคนร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมควบคู่ไปกับกิจกรรมด้านการพัฒนาการปกครองตนเอง

ทรัพย์สิน

ตารางที่ 4.6

ตารางแสดงทรัพย์สินของสมาชิกกลุ่มที่ 1

ประเภท	สื่อส่วนตัว (หน่วย)	สื่อส่วนรวม (หน่วย)
วิทยุแทป	12	15
วิทยุหุฟัง (walkman)	10	18
เครื่องเล่นคอมแพคดิสก์	4	3
เครื่องเล่นเลเซอร์ดิสก์	-	-
โทรทัศน์	3	14
เครื่องเล่นวิดีโอ	1	6
เครื่องเล่นคาราโอเกะ	-	1
คอมพิวเตอร์	3	2

หมายเหตุ ทรัพย์สินทุกประเภทวัดจำนวนเป็นหน่วย

สมาชิกกลุ่มนี้แต่ละคนมักจะมีทรัพย์สินไม่ครบทุกประเภท แต่อย่างน้อยพวกเขาจะมีวิทยุ เป็นของตนเอง 1 เครื่อง หรือวิทยุหุฟัง 1 เครื่อง หลายคนที่พักในหอพักหรือในบ้านก็มักจะแบ่งกัน ใช้สิ่งของ กลุ่มนี้จึงคล้ายกับกลุ่มอื่นที่จะใช้วิทยุมากกว่าสื่อชนิดอื่นและยังเป็นสื่อที่พวกเขาเปิดรับ เพื่อฟังเพลงมากที่สุด

เครื่องดนตรี

ตารางที่ 4.7
ตารางแสดงเครื่องดนตรีของสมาชิกกลุ่มที่ 1

ประเภทเครื่องดนตรี	ตัวอย่างเครื่องดนตรี	จำนวน (ชิ้น)
เครื่องดนตรีไทย	ขลุ่ย	5
	ซิม	1
	ซอด้วง	1
	ซออจีน	1
เครื่องดนตรีต่างประเทศ	กีตาร์	6
	เม้าท์ออร์แกน	2
	คีย์บอร์ด	1
	อิเล็กทรอนิกส์	1
	เมโลเดียน	1

ในกลุ่มนี้แต่ละคนจะมีเครื่องดนตรีอย่างน้อยคนละ 1 ชิ้นทั้งดนตรีไทยและสากล มีเพียง 5 คนที่ไม่มีเครื่องดนตรีของตนเอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีกีตาร์จำนวนมากที่สุด ดนตรีสากลได้รับความนิยมมากกว่าดนตรีไทย มีบางคนกล่าวกับผู้วิจัยว่า เคยเล่นดนตรีไทยมาก่อนแต่ปัจจุบันไม่ได้เล่นแล้ว แต่หันมาหัดกีตาร์แทนเพราะหัดง่าย ใช้ร้องเพลงไปกับเพื่อนๆ ได้ อีกทั้งจะได้เล่นเพลงใหม่ๆที่กำลังได้รับความนิยมด้วย

กิจกรรมเกี่ยวข้องกับดนตรี

ฟังวิทยุ จากการสัมภาษณ์พบว่าวิทยุเป็นสื่อที่เข้าถึงกลุ่มตัวอย่างทุกคน หลายคนมีวิทยุไม่น้อยกว่า 1 เครื่อง คือ วิทยุเทปและ/หรือ วิทยุเสียบหูฟัง(walkman) พบว่า กลุ่มตัวอย่างแทบทุกคนใช้สื่อวิทยุมากกว่าสื่อชนิดอื่นๆ

- การใช้เทปและวิทยุ กลุ่มนี้ส่วนใหญ่ฟังดนตรีจากวิทยุมากกว่าเปิดเทปเพราะบางคนมีเทปเพลงของตนเองไม่มากนัก นอกจากนี้ฟังวิทยุก็จะได้ทราบเกร็ดเล็กๆน้อยๆเกี่ยวกับเพลง เช่น

เพลงนี้ใครเป็นคนแต่ง / ไม่ต้องมาคอยเปลี่ยนเทป/ มีเพลงเปิดให้ฟังหลากหลายดี/ได้รับฟังข่าวสาร ความรู้/ติดตามความเคลื่อนไหวของวงการเพลงได้ / อัดเพลงจากวิทยุ/ บางคนนิยมเปิดวิทยุเอาไว้เป็นเพื่อน

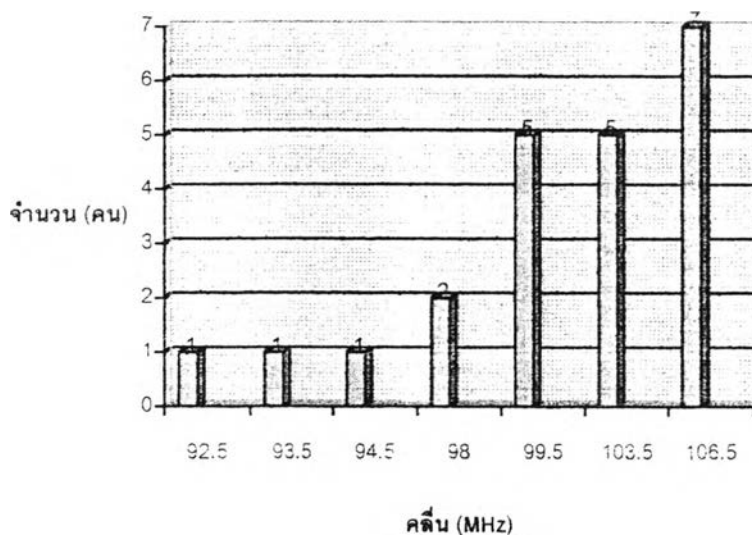
- พฤติกรรมการฟัง

- มีสถานีประจำ ส่วนใหญ่จะมีสถานีที่ฟังเป็นประจำ โดยจะลืดอกคลื่นไว้จะได้ฟังอื่นๆเช่น ชาวหรือเกร็ดสาระความรู้สั้นๆด้วยแล้ว ฟังไปพร้อมกับทำงานไปด้วย เช่น หูฟังและเพื่อนๆในห้องพักที่ชอบฟังคลื่นเดียวคือกรีนเวฟ จึงไม่มีการหมุนเปลี่ยนคลื่น หรือวิทยุฟังเพลงบรรเลงเท่านั้นจะลืดอกคลื่นเฉพาะช่วงเวลาที่ฟังเพลงบรรเลง

- ไม่มีสถานีประจำ (3 คน) จะเปลี่ยนไปมาเพื่อหาคลื่นที่เปิดเพลงถูกใจ

ภาพที่ 4 1

แผนภูมิแท่งแสดงคลื่นวิทยุยอดนิยมของสมาชิกกลุ่มที่ 1

พบว่า กลุ่มตัวอย่างฟังวิทยุเพื่อความผ่อนคลายอารมณ์เป็นสำคัญ คลื่นวิทยุที่เลือกฟังจึงเป็นรายการเพลงทั้งหมด พบว่า คลื่นที่นำเสนอเพลงป๊อปเบาๆสบายๆจะได้รับความนิยมมาก คือคลื่น F.M. 106.5 MHz กรีนเวฟ (Green Wave) ซึ่งเป็นคลื่นที่ได้รับความนิยมมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ F.M. 103.5 MHz เลิฟ เอฟ.เอ็ม. กลุ่มตัวอย่างบางคนเช่น อี๊ดเปิดวิทยุและเปลี่ยนสลับไปมาเฉพาะสองคลื่นนี้ กลุ่มตัวอย่างบางคนได้แสดงความคิดเห็นต่อรายการนี้ว่า

หญิง “ตื่นเช้ามาก็เปิดวิทยุ จะผูกขาดมากเลยฟังอยู่คลื่นเดียวคือ กรีนเวฟ เพื่อนในห้องก็ฟังเหมือนกันทั้งสามคน รู้สึกว่ามันเป็นสไตล์ที่เราชอบอยู่แล้ว ส่วนใหญ่เราจะฟังเพลงป๊อปสบายๆแบบนั้น เราก็เลยฟังได้เรื่อยๆ”

อ๊าด “คลื่นอื่นไม่ค่อยเปิดมันเล่นเกมสยองอะ พอวันอาทิตย์เขาเปิดเพลงตลอดก็จะเปิดทั้งวันเลย ส่วนใหญ่เปิดช่องนี้ค้างไว้เลย เราชอบเปิดเพลงเก่าด้วย”

กุ๊ง “เพลงของเขาเป็นเพลงเบาๆ และก็ไม่ได้มีแต่เพลงที่อกหัก เพราะเขาเป็นรายการที่รณรงค์เรื่องสิ่งแวดล้อมก็จะเปิดเพลงที่นับได้ว่ามีความหมายดี เยอะเลย แบบไม่ซีดไฟกับดอกทานตะวัน, คนพิเศษ ทะเลใจเขายังเปิดบ่อยๆเลย”

เที่ยวสถานบันเทิง (ผับ/ ดิสโก้เทค/ คาราโอเกะ)

โดยเฉลี่ยแล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่นิยมใช้เวลาไปเที่ยวสถานที่ตั้งกล่าว พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างหลายคนที่ไม่เคยไปสถานที่ดังกล่าวเลย บางคนจะไปจะไปเพียงครั้งคราวเช่น เดือนละครั้งไปหรือเฉพาะช่วงเทศกาลงานปีใหม่, งานรับน้อง หลายคนไม่ชอบไปเที่ยวแบบนี้เพราะไม่ชอบบรรยากาศมีกลิ่นบูหรีมาก เสียงดัง เสียค่าใช้จ่ายมาก เพื่อนในกลุ่มไม่ชอบไป เปิดร้านดึก กลุ่มตัวอย่างจะไปสถานที่ดังกล่าวก็เพื่อกระชับความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนเป็นเหตุผลสำคัญ ดังที่หลายๆคนจะบอกว่าไม่ชอบเข้าไปสถานที่ดังกล่าวเพราะเสียงดังทำให้คุยกันไม่รู้เรื่อง

อ๊าด “เคยไป แต่หนวกหูไม่ค่อยชอบ ถ้าร้านเจ๋งๆก็ดี นั่งคุยกับพี่ๆ ตอนแรกไปเพราะอยากไป! คิดด้วยว่าเป็นยังไง ไม่ชอบมากให้ไปบ่อยๆก็ไม่เอา มันแบบกินเหล้าสูบบุหรี่ แล้วก็เต้นๆ นานๆไปที่ก็ O.K. แล้วไปกันเยอะๆก็คงปลอดภัย ไปกับเพื่อนๆที่พี่ๆที่ชมรมตอนเทศกาลปีใหม่หรืองานบายเนียร์ ชลองกันเสร็จที่คณะไปต่ออาร์.ซี.เอ. ก็ไปทุกปี เพราะกว้างงานจะเลิกก็ดึกแล้ว ไม่รู้จะไปไหนดีก็ไปอาร์.ซี.เอ. มันมีให้เลือกหลายร้านด้วย”

เฟิร์ล “ไม่ชอบ ไม่รู้จะไปทำไม ก็แค่ไปนั่งกินเหล้าแล้วก็ฟังเพลง ก็เคยไปครั้งหนึ่งและไม่อยากไปเลย คิดว่ามันไม่ทำให้เรารู้สึกดี เราเล่นเองร้องเอง เราก็มีความสุขได้อยู่คนเดียว ถ้าเกิดอยากจะกินอะไรขึ้นมา เราก็ซื้อกินข้างนอกเอง หาสถานที่บรรยากาศดีเองได้ ไม่ต้องเข้าไปผับเสียเงินเปิดขวด”

อ่านนิตยสารดนตรี

พบว่ากลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ ไม่ได้สนใจอ่านหรือติดตามนิตยสารเกี่ยวกับดนตรีกันมากนัก พบเพียง 4 คนที่ติดตามอ่านบ้าง กลุ่มตัวอย่างจะอ่านเพียงคอลัมน์วิจารณ์เทปที่เขียนลงในหนังสือต่างๆไป แต่ไม่มีใครที่ติดตามอ่านโดยตรง บางคนให้เหตุผลว่า

เอก “ไม่ได้สนใจคอลัมน์วิจารณ์เทพคิดว่าเขาอาจจะไม่เป็นกลาง จะฟังเองมากกว่า แต่อาจจะมีการเพลงเขาให้ 3-4 ดาว ก็จะสนใจลองฟังวิทยุก่อนถ้าดีก็จะไปซื้อ”

เฟิร์ส “อ่านมติชนสุดสัปดาห์ ก็อ่านว่าเขาวิจารณ์ยังไงเท่านั้นเอง เป็นความคิดเขาและเอามาดูว่า มันจริงไหมนะ ลองซั้ดูว่าเราคิดอย่างนั้นหรือเปล่า”

- เล่นดนตรี**
- เล่นไม่ได้ (3 คน)
 - เล่นได้เพียง 1 ชนิด (5 คน)
 - เล่นได้ตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป (7 คน)

ตารางที่ 4.8

ตารางแสดงความสามารถในการเล่นดนตรีของสมาชิกกลุ่มที่ 1

ประเภทเครื่องดนตรี	ชนิดเครื่องดนตรี	จำนวน (คน)
- เครื่องดนตรีไทย	ขลุ่ย	3
	ซอด้วง	1
	ซิม	1
- เครื่องดนตรีสากล	กีตาร์	10
	อิเล็กทรอนิกส์	1

พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทุกคนสามารถเล่นดนตรีได้อย่างน้อย 1 ชนิด โดยจะหัดเล่นกีตาร์เป็นพื้นฐาน และพวกเขาหมักหมมกีตาร์เป็นของตนเอง ใช้ร้องเพลงร่วมกับเพื่อนๆหรือร้องเวลาว่างในกลุ่มนี้มีเฟิร์สเพียงคนเดียวที่เป็นสมาชิกของวงดนตรีของตนเอง

ซื้อเทป ในกลุ่มตัวอย่างหลายๆคนจะบอกว่าพฤติกรรมการซื้อเทปแตกต่างจากตอนเป็นเด็กมาก โดยจะใช้เวลาตัดสินใจเลือกมากขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่าหลายคนสามารถค้นหาหรือนิยมเพลงที่ตนชอบได้จึงเลือกฟังเพลงในแนวที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างบางคนจะบอกว่าตอนนี้ไม่ค่อยได้ซื้อเทปแล้วเพราะนิยมอัดเทปมากกว่า เช่น จ๊ะเอ๋ซึ่งในขณะนี้จะมีเทปที่ตนซื้อเพียงม้วนเดียวที่เหลือทั้งหมดจะเป็นเทปอัด หรืออัดซึ่งบอกว่าฟังจากวิทยุได้ไม่ต้องซื้อเทป และบางคนสามารถดาวน์โหลด (download) มาจากระบบอินเทอร์เน็ตได้

เชษฐ “มีหมดทุกชุด ทั้งเพลงไทยเพลงสากล พอเทปออกบู๊ปก็มีให้ load เลย เป็น homepage เกี่ยวกับเพลงโดยเฉพาะ ช่วยประหยัดได้มาก load มาแล้วก็ถ่ายลงเทป เก็บไว้ฟังได้ คุณภาพเสียงเหมือนซี.ดี.เลย”

ก่อนจะซื้อเทปกลุ่มตัวอย่างซึ่งมักจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารเกี่ยวกับดนตรีกันอยู่เสมอ เมื่อได้ข่าวว่ามีเทปออกใหม่ก็จะคุยกันว่าชุดไหน ราคาเท่าไร และจะมีการสำรวจเพลงในเทปชุดนั้นก่อนว่าตนชอบมากน้อยเพียงใด โดยรับฟังจากวิทยุมากที่สุด รองลงไปคือ ยืมจากเพื่อนมาฟัง อ่านจากคอลัมน์วิจารณ์เทป และชมจากโทรทัศน์ นิสิตส่วนใหญ่แม้จะเคยอ่านคอลัมน์วิจารณ์เทปมาแล้วแต่ไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเทป แต่จะได้รับอิทธิพลจากการได้รับคำแนะนำจากผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อนมากที่สุด นอกเหนือจากนั้นแต่ละคนก็จะหาโอกาสสำรวจฟังเพลงชุดใหม่ เมื่อแน่ใจว่าคุ้มค่าเงินแล้วจึงซื้อ

กุง “จะไปดูการแสดงดนตรี ชอบไปงานที่ธรรมศาสตร์ งานที่มีกิจกรรมเชิงสังคมจะชอบไปงานแบบนี้ ที่ธรรมศาสตร์ไปบ่อยมาก 6 ตุลา, 14 ตุลา, พฤษภาวิไลก็ไปทุกปีเลย นิทรรศการที่ไหนมีก็ไป ก็จะได้ฟังเพลงเยอะมาก เพราะว่าพอมีงานแล้วเขาก็จะมีการแสดงดนตรีต่อแล้วเขาก็จะเชิญวงเพื่อชีวิต วงใต้ดิน เราก็ได้ฟังเขาก็จะมีขายเทปหน้างานเราก็ซื้อเลยและอีกที่หนึ่งคือ ฟังวิทยุรายการเพลงเพื่อชีวิต”

หญิง “ต้องฟังจากที่อื่นก็ต้องให้เราชอบสัก 4-5 เพลง จะได้คุ้ม จะฟังที่ร้านเพลงแถวสยาม ที่ชายซี.ดี. เขาก็มีให้ฟังให้ หรือยืมเพื่อนมาฟังก่อน”

เฟิร์ส “ผมฟังเอง ฟังจากสื่อโปรโมท หรือมีคนบอกว่าอันนี้มันดีก็เลยไปซื้อฟัง ถ้าแล้วๆมาว่าอันนี้มันดีนะ ทำทางจะดีก็ซื้อ แต่ไม่ใช่ทุกม้วนที่จะซื้อ บางทีศิลปินที่เราชอบอาจจะออกมาไม่ดีก็มี อย่างคาราบาวออกชุดหลังๆมานี้ไม่ซื้อแล้ว มันกินไปออกมาเยอะ ก็เกินไปแล้วไม่ค่อยมีอะไร”

ชมคอนเสิร์ต

พบว่า สมาชิกกลุ่มนี้ไปชมการแสดงคอนเสิร์ตน้อยครั้ง หลายคนบอกว่าเคยดูเมื่อครั้งยังอยู่ต่างจังหวัดแต่มาอยู่ที่กรุงเทพฯไม่เคยดูเลยและไม่คิดอยากไปชมด้วยมีถึง 14 คน มีเพียง 3 - 4 คนที่จะไปดูเพียงบางครั้งและต้องเป็นศิลปินที่ตนอยากชมจริงๆเท่านั้น ทุกคนที่ไม่ชอบไปจะให้เหตุผลตรงกันว่า ไม่ว่าจะต้องเรียนหนัก ไม่ได้ชอบนักร้องคนไหนเป็นพิเศษ แต่ชอบที่ผลงานเพลงของเขาแค่ได้ฟังเพลงอย่างเดียวก็พอใจแล้ว ไม่ชอบไปในสถานที่ที่คนมากแออัด ลำบาก ต้องเสียเวลาไปจองบัตร เสียเวลาเดินทางไปชม อีกทั้งบัตรราคาแพงมาก

หมู “ไม่ค่อยชอบที่จะไปในที่ที่คนเยอะๆและเบียดๆกันอย่างนั้น แต่ถ้าให้ไปก็ไป แต่ส่วนตัวแล้วไม่ชอบไป ถ้าเพื่อนชวนไปก็ไป ไม่เคยเป็นต้นคิดชวนเพื่อนก่อน ชอบฟังสบายๆอยู่ในห้องและเวลาที่เขามาเล่นอาจจะไม่ตรงกับช่วงที่เราว่างด้วย อีกอย่างหนึ่งเราก็ไม่ได้ชื่นชมใครเป็นพิเศษถึงขนาดต้องไปดู แค่งังเทปกั๊กพอแล้ว”

กบ “ไม่ชอบ คนเยอะ มันไม่ใช่ว่าตัวมัน จะชอบฟังคนเดียวเหมือนกับว่า จะอินกับเพลงมากกว่าจะไปดูนักร้องหรือไปดูอะไรแบบนี้ ถ้าไปก็ได้ แต่ไม่คิดจะไหว้วว่าไปดู ไม่มีใครที่เราอยากดู”

- ศิลปินที่ต้องการชม

พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการชมคอนเสิร์ตของบอย โกสิยพงษ์, เจลีย์งหรือศุ บุญเลี้ยง มากเป็นอันดับหนึ่ง นอกเหนือจากนั้นอยากจะชมคอนเสิร์ตของอัลนีและวสันต์ โชติกุล, อัญชลี จงคดีกิจ, เบิร์ต กะ ฮาร์ท, พงษ์สิทธิ์ คำภีร์, จรัล มโนเพ็ชร, ศาราจวาน และ มาโนช พุฒตาล มากพอๆกัน ส่วนคอนเสิร์ตของศิลปินต่างประเทศมีผู้สนใจอยากชมน้อยมากพบเพียงหนึ่งคนที่ยากชมคอนเสิร์ตของบอง โจวี,

- ลักษณะคอนเสิร์ตที่อยากชม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะบอกว่า ชอบแบบได้นั่งชมในบรรยากาศสบายๆ ไม่ชอบคอนเสิร์ตแบบที่ต้องเดินตามนักร้อง โดยเฉพาะถ้าเป็นคอนเสิร์ตแนววัยรุ่นมากๆที่ต้องไปร้อง กรีด หรือเต้นด้วยจะไม่มีกลุ่มตัวอย่างคนไหนนิยมไปชมเลย

หญิง “ถ้าระหว่างทาทากับแอมคิดว่าจะไปดูแอม เสาวลักษณ์มากกว่า ทาทามันเด็กไปนะ อย่างตอนม.ปลายจะไป ไปเดิน ไปกรีด แต่ตอนนี้ไปก็ไปดูเฉยๆ ถ้าไปตอนนี้ก็นั่งฟังเฉยๆ เราอยากจะได้ความประทับใจ เป็นองค์ประกอบจากทุกอย่างรวมกัน แล้วทำให้เกิดความอิมใจมากกว่า แบบเข้าไปแล้วออกมา รู้สึกว่าคุ้มนะ ที่ได้มา ได้ฟังเพลงดีๆ ได้อยู่ในบรรยากาศดีๆและเราก็มีอารมณ์ร่วมคือเราเต็มใจที่จะร่วมกับเขาอะ”

- ประสบการณ์พิเศษ นอกจากนี้นักกลุ่มตัวอย่างบางคนยังบอกว่าถ้าไปชมคอนเสิร์ตก็อยากไปหาประสบการณ์ความรู้ในเรื่องอื่นๆในคอนเสิร์ตด้วย

หญิง “อยากดูวิธีการจัดเวที การจัดฉาก การจัดบรรยากาศของเขา แต่อยากดูว่าบรรยากาศโดยรวม คือคอนเสิร์ตมันจะมี theme ของมันสักอย่างหนึ่ง ก็อยากดูว่าเขาทำบรรยากาศให้มันเข้ากับ theme หรือเปล่า ทำให้เรารู้สึกว่าเข้าไปแล้วนี่มีความสุข

มันเป็นโลกของเขาที่เขาสร้างขึ้นมาจากเพลงของเขาหรือเปล่า ก็อยากดูหลายอย่าง ไม่ใช่อยากดูนักร้องอย่างเดียว”

หมู “ก็เนื่องจากอยู่ในฝ่ายแสงเสียงของคุณะ ก็เลยอยากรู้ว่าเขามีเทคนิคการ จัดไฟยังไง เพราะว่าค่อนข้างยากเหมือนกันในการดีไซน์แสงว่าต้องสีไหนนะ ให้อารมณ์แบบนี้จะเปิดดวง โทนพร้อมกันดี ก็ดวงถึงจะพอน้ำถึงจะไม่มีตื้นเกินไป ลำแสงไฟจัดยังไง ให้เป็นไลน์สวย นำเทคนิคใหม่ๆเข้ามา คิดว่าถ้าไปดูคอนเสิร์ตจะดูเรื่องนี้ด้วย”

การใช้ประโยชน์จากดนตรี

การฟังจนเกิดความเข้าใจนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการฟัง บางคนฟังเพลงโดยมีจุดประสงค์เพียงเพราะชอบเนื้อร้องหรือบางคนอาจชอบเพียงทำนอง หรือบางคนชอบฟังลีลาของ เพลงบรรเลงเพราะมีจินตนาการกับเสียงเครื่องดนตรี หรือบางคนฟังเพื่อความสนุกสนานกับจังหวะ และมีกิจกรรมร่วมกับเสียงเพลง เช่น มีการเต้นรำ อย่างไรก็ตามเพลงหรือดนตรีมีคุณค่าและมี ประโยชน์ต่อคนเราอย่างมหาศาล ถ้ามีความเข้าใจในการฟังแล้วก็จะมีค่าวิคุณ ดังนั้น ด้วยความ แตกต่างในประสบการณ์ที่เป็นภูมิหลังของผู้ฟังแต่ละคน เมื่อเขาได้ฟังเพลงๆหนึ่งแต่ละคนจะรับรู้ และตีความบทเพลงต่างกัน ในงานวิจัยชิ้นนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสี่กลุ่มมีการใช้ประโยชน์จาก ดนตรีในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านข้อมูลข่าวสาร (Information)

พบมากสำหรับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ซึ่งชอบฟังเพลงเพื่อชีวิตหลายคน พวกเขาจะมีการพูดคุยอธิบายถ่ายทอดเรื่องราวที่เป็นประวัติศาสตร์จากเนื้อหาในเพลง ช่วยให้เขาได้รับรู้สภาพการณ์ ความเป็นไปในสังคมของตนและสังคมอื่นๆ

เฟิร์ส “เพลงเพื่อชีวิตเป็นเหตุการณ์สมัย 14 ตุลา ก็มีแทรกอยู่ช่วยให้เราทราบว่าคนรุ่น นั้นเขาเป็นยังไง..... แล้วเวลาทำค่าย เวลามีปัญหาสังคมอะไรอย่างนี้ก็ฟังเพลงก็ได้ เนื้อหามาช่วยเหมือนกันครับ จากเพลงนี้ได้เนื้อหาบางอย่าง แต่ไม่ได้ละเอียดแต่ก็พอ เป็นแนวทางให้เราว่าสังคมมันไปถึงไหนแล้ว ปัญหาอะไรที่มันเกิดขึ้นเป็นหลักอยู่ในช่วงนี้”

หญิง “อย่างเพลงบ๊อบ คุณลักษณะแนวโน้มคำที่ใช้ในเพลงที่เห็นชัดๆเลยคือ วัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาในเมืองไทยมาก คือเห็นว่าคนจะเลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตก

เยอะ อย่างเพลงแบบมอสก็จะเป็นอะไรเหมือนเอลวิสแล้ว หรือไม่ก็เป็นพวกโยโย่..... แร็ป
เขาไม่สามารถสื่อความหมายออกมาได้ แต่ขอให้ได้ทำมันอินเตอร์”

ส่วนหนูได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า เขานิยมซื้อเทปเพลงเพื่อชีวิตที่เป็นการแสดงสด ตอน
นี้เขามีเทปบันทึกการแสดงสดของคาราบาวครบทุกม้วน “เพราะว่าเขาเล่าถึงเหตุการณ์
อะไรบางอย่างด้วยครับ อย่างของคาราบาวเขาจะพูดถึงการเมืองพูดถึงเรื่องต่างๆการ
ต่อต้านพระประจักษ์เป็นยังไงบ้าง อยากฟังเรื่องราวที่เขาจะเล่าด้วย แต่ไม่รู้ว่าจะจริงหรือเปล่า
คงรับฟังไว้เฉยๆก็เป็นการรับข่าวสารอีกด้านหนึ่ง และมันได้ฟังเพลงด้วย ส่วนใหญ่ที่เป็น
บันทึกการแสดงสดก็จะเป็นเพลงที่เด็ดๆของอัลบั้มนั้นแล้วที่เขาออกมาเล่น เขาไม่ได้เล่น
ทุกๆเพลงมันคุ้มกว่าที่จะซื้อเทปจริงๆ”

แต่ข้อมูลต่างๆที่ได้รับมาพบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ได้ให้เชื่อในทันที แต่จะหาข้อมูลจากแหล่ง
อื่นๆประกอบด้วย เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เพลงจึงไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของคำแนะนำ ความ
คิดเห็นหรือเป็นทางเลือกในการตัดสินใจ

เฟิร์ส “ผมเคยรู้สึกว่าเป็นอย่างนี้หลายครั้ง แต่มันคล้ายๆเพลงชี้นำเราเหมือนกัน
เคยโดนมากับเพลงเขื่อนและก็เพลงชวนป่วย ช่วงสมัยชวนจะสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้นก็รู้สึก
ต่อต้านเขื่อนอยู่ เพราะเคยอยู่ชมรมอนุรักษ์มา พอเพลงนี้มาชี้นำเราก็อธิบายว่าเออเรา
ไปกับเพลงเลย แต่ว่าพอพักหลังถ้าเกิดฟังปุ๊บ ก็ต้องไปหาข้อมูลเพิ่มเติม”

เอก “เหมือนกับเป็นแนวคิดหนึ่งที่เราได้รับฟังมา การตัดสินใจก็ขึ้นอยู่กับตัวเอง
เหมือนกับเป็นแหล่งข้อมูลของเราอีกแห่งหนึ่งว่า มุมมองของนักดนตรีคนนี้เป็นอย่างนี้
เขาอาจจะเห็นภาพ เห็นอะไรได้มากกว่าเรา”

กุง “รู้สึกว่ามันเป็นแง่มุมที่เขานำเสนอออกมา เพราะว่าสื่อส่วนมากก็จะถูก
ควบคุมโดยรัฐอยู่แล้ว สื่อที่ประชาชนได้รับรู้มันก็จะเป็นส่วนที่ชาวบ้านที่ออกมาประท้วง
เป็นผู้ผลิตหรือมีผลประโยชน์อะไรหรือเปล่า ที่นี้เพลงก็จะเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่เสนออีกแง่มุม
หนึ่งว่าเรามีความคิดเห็นแบบนี้ ที่นี้คนฟังก็ต้องตรองดูแล้วว่าจะเชื่อไหม แต่สำหรับ
ตัวเองแล้วก็ซึ่งเหมือนกันว่าจะเชื่อหรือไม่เชื่อ ก็ทำให้เราศึกษาเพิ่มเติม”

กลุ่มตัวอย่างบางคนฟังพอใจเพลงแนวเพื่อชีวิตที่ช่วยตอบสนองของความอยากรู้ อยากเห็น
และความสนใจในเรื่องต่างๆ

อิว “..... ส่วนมากจะพูดถึงเนื้อเพลงที่มันมีความหมายมากกว่า คุยเรื่อง
ความหมายของเพลงเช่น เพลงเพื่อชีวิตว่ามันเพราะไหม ทำไมมันแต่งมาแบบนี้ คุยเพราะ

อยากรู้ ร่วมกันหาคำตอบมากกว่า มันเหมือนว่าคนรู้สึกแบบนี้เขาถึงแต่งเพลงแบบนี้ ออกมาได้แล้วเพราะมากเลย ใช้คำเพราะมาก แต่เราไม่รู้ว่าเขาไปเจออะไรมา ทำไมเขา ถึงใช้คำขนาดนี้ บางทีเราจะถามที่เก่าๆที่เขาจะเล่าให้ฟังว่า ช่วงนั้นมันเป็นแบบนี้ แต่ก็ ยังไม่รู้ละเอียดนะ"

กุง "อย่างคาราวานนี้เริ่มต้นฟังเพราะว่าศึกษามากกว่าอยากรู้ประวัติศาสตร์ ศาสตร์ของคนที่เขาต่อสู้เพื่อเสรีภาพ ของคนที่เขาต่อสู้เพื่อให้ประเทศไทยเป็น ประชาธิปไตยมากขึ้น รู้สึกว่าอยากจะศึกษาว่า ทำไมเขาถึงเข้าไปและเข้าไปแล้วมันมี อะไรบ้าง และเพลงมันเป็นสื่อที่เราหาง่ายที่สุด แล้วก็เป็นคนอ่านหนังสือยาก อ่านหนังสือ ช้า แบบจะหาเวลาอ่านหนังสือทีหนึ่งยากมาก ก็เลยจะศึกษาจากเพลงมากกว่า และมัน จะเป็นสิ่งจูงใจให้เราไปอ่านต่อไป แรกๆจะฟังคาราบาวเพราะอย่างนี้แต่ช่วงหลังจะฟัง เพราะความหมายด้วย"

กลุ่มตัวอย่างมีการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการฟังเพลงเมื่อได้รับทราบข้อมูลจากการฟัง เพลง และมีประเด็นที่สงสัย ไม่ทราบความจริงที่แน่ชัด จะส่งผลให้นิสิตเกิดการอยากเรียนรู้ตามมา มักจะมีการสอบถามข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่สะดวก หาง่ายและน่าเชื่อถือ เช่น หนังสือพิมพ์, คุยกับ คนที่มีความรู้ หรืออ่านหนังสือ

กุง "อย่างเราฟังเพลงจิตร ภูมิศักดิ์ของคาราวานนี้ ตอนแรกยังคิดเลยว่า จริง เหรอ เขาถูกยิงขนาดนั้นหรอ ก็ไปอ่านหนังสือจิตร ภูมิศักดิ์ อ่านประวัติชีวิตของเขา อย่างเพลงสี่บ (สี่บ นาคะเสถียร-คาราบาว) ก็ทำให้กุงศึกษาเรื่องห้วยขาแข้ง อะไรนี่เยอะ เหมือนกัน ทำให้ศึกษารวมชาติแล้วก็ติดตามอ่านข่าว เรื่องเจ้าหน้าที่ป่าไม้เยอะเหมือนกัน จะเริ่มจากฟังเพลงก่อน แล้วก็ไปงาน ไปงานที่เรารำลึกเหตุการณ์ งานพวกนี้ก็ จะมีจัดนิทรรศการหรือมีพูดถึงเราก็จะได้ข้อมูลมา แล้วช่วงงานช่วงตุลาคัน คอแล่มนิสต์ต่างๆ เขาก็จะเขียนถึง เราก็จะอ่าน"

อิว "ส่วนมากมันจะเป็นเกี่ยวกับเรื่องสมัยก่อนมากกว่าหาอ่านประวัติพวกนี้ ถ้าเป็นเหตุการณ์ที่คนนี่เขาเคยโดน โดนติดคุกแบบนี้ เราจะดูว่าเขาทำอะไรมาจะชอบอ่าน เรื่องรัฐบาลกับพวกปฏิวัติ"

2. ด้านอัตลักษณ์ส่วนบุคคล (Personal Identity)

เพลงเป็นสื่อที่ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างค้นพบความเชื่อมั่นในคุณค่าที่ตนยึดถือ

หญิง "ชอบเจอกันในใจ ของอัญชลีกับเกริกศักดิ์ รู้สึกว่าเป็นเพลงที่ให้นิยาม ของความรักอีกแบบหนึ่ง ให้มุมมองอีกมุมหนึ่ง ในลักษณะที่คนที่คิดถึงกันได้ โดยไม่

ต้องเจอกัน มันก็เป็นแนวตลาดเหมือนกันนะ แต่เป็นแนวตลาดที่พอฟังได้ ก็คือมันเป็นเพลงป๊อปทั่วไปแต่ว่ามันก็โอ.เค. ฟังแล้วก็มีความหมายให้คิดสักนิดหนึ่ง”

ผู้วิจัยได้พบกลุ่มตัวอย่างหลายคนชื่นชอบเพลง “ทะเลใจ” (คาราบาว) ด้วยเหตุผลที่ว่า

อิว “ชอบมาก เพราะมากเลย คำของเขามีความหมายดี ประมาณว่าเหมือนให้เราสู้มัน มันอาจจะมีส่วนบ้าง ชีวิตคนเราก็มีขึ้นมีลงแต่ให้เราสู้ ส่วนมากเราจะชอบเพลงแบบให้กำลังใจ ฟังแล้วมันดี มันก็ช่วยได้บ้าง”

เอก “ชอบมาก ฟังแล้วซึ่งทุกที ประทับใจมาก มันเหมือนกับมันสอนชีวิตเรา เอาเก็บมาคิดได้ว่า แนวทางที่เข้าแต่งในเพลงนี้ มันเป็นประโยชน์กับตัวเรามากกว่าบางเรื่อง ควรจะทำตัวยังไง บางเรื่องอย่าไปจริงจังกับมัน กับเพลงฤดูที่แตกต่าง (บอย โกสิยพงษ์) เหมือนกับเป็นเพลงที่คอยกระตุ้นและให้กำลังใจเราได้ในยามที่เราค่อนข้าง fail หรือผิดหวัง รู้สึกมีกำลังใจ จำได้ว่ารู้สึกอย่างนี้เลยกับเพลงนี้”

บางคนใช้ประโยชน์จากเนื้อเพลงเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตัว

อิว “เพลงฤดูที่แตกต่าง เขาร้องเพราะดี ให้กำลังใจเหมือนว่าเออ...ให้รอไปสักพักหนึ่ง เราฟังเพลงแล้ว เวลาเจอปัญหาอะไรเราก็มักจะรอนะ เราจะไม่ค่อยมานั่งติดกับปัญหา เออ...เดี๋ยวมันก็จะดีเอง อะไรแบบนั้น แล้วเพลงพวกนี้มันจะคล้ายๆกับที่เราคิดนะ ก็จะชอบ ให้เราอดทนรอถ้าเราเจอปัญหา เราก็จะแก้ ๆ แล้วถ้ามันยังไม่ดีขึ้นคือเราสุดความสามารถแล้ว ตอนนี้ก็เหลือแต่รอเวลาแล้วนะ เดี่ยวสักพักมันจะดีขึ้นเอง เราจะคิดแบบนี้”

ในอัตลักษณ์ด้านอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปรียบเทียบรสนิยมเพลงที่ตนชอบกับผู้อื่น ทำให้พวกเขาตระหนักในอัตลักษณ์ด้านอายุของตนเองมากขึ้น

กบ “..... เพลงเก่าๆจะชอบฟัง เพลงเก่ามันเพราะ ความหมายก็ดี เพลงใหม่ มันผิวเผินนะ เหมือนแบบวัยรุ่น คึกๆ ก็ไม่ค่อยชอบแก่แล้วมั้ง พวกอาร์.เอส.นะมันออกมาเยอะด้วย”

กลุ่มตัวอย่างบางคนก็นิยมฟังเพลงเพื่อชีวิตมีการเปรียบเทียบแนวเพลงที่ตนชอบกับผู้อื่น และพบว่าแนวเพลงที่ตนชอบแตกต่างจากผู้อื่น แต่ก็ช่วยให้พวกเขาตระหนักในอัตลักษณ์รสนิยมเพลงของตนเองได้ชัดเจนมากขึ้น

เอก “เคยไปประชุมสัมมนาด้วยกัน ก็จะมีประธานฝ่ายพัฒนา ฝ่ายกีฬาของคณะอื่นไปประชุมกัน ถ้าให้เลือกระหว่างนั่งร้องเพลงเพื่อชีวิตไปเรื่อยๆ เพราะบางเพลงไม่รู้จัก ให้นั่งฟังเฉยๆก็ไม่ค่อยชอบก็เอาไว้ก่อนแล้วกัน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งไปเที่ยวพวกคัปปวงเธคก็จะตามไปกับกลุ่มนี้มากกว่า มันก็เลยเหมือนกับเดินชดพอสสมควร เพราะเรามาคนเดียวประธานฝ่ายพัฒนาอื่นเขาไม่มา ถูกแชรบ้าง ก็รู้สึกเหมือนกัน รู้สึกว่าเราไม่เหมือนเขา เหมือนกับว่าเขาชอบเพลงเพื่อชีวิตมากพอสสมควรถ้าเทียบกับตัวผม เราไม่ได้ฟังแนวเพื่อชีวิตมากอย่างคนอื่น ๆ

คนอื่นเขาอาจจะเหมือนถูกปลุกฝังมาว่าประธานฝ่ายพัฒนาจะชอบเพลงเพื่อชีวิตเหมือนเป็นคาแรคเตอร์ของประธานฝ่ายพัฒนาว่าต้องเป็นอย่างนี้ แต่พอคิดผมเฉยๆ ไม่รู้สึกแบบนี้ เรายกกลับมาคิดว่าจริงๆ แล้วมันควรจะเป็นอย่างนั้นจริงหรือเปล่า เรายกลองมาฟังดูบ้าง พอไปๆมาๆมันไม่ใช่ตัวเรา เราเป็นตัวของตัวเองดีกว่า เราเลยไม่ได้ให้น้ำหนักมากกับเพลงแบบนี้”

กุง “เคยรู้สึกเหมือนกันว่าเราฟังเพลงไม่เหมือนคนอื่น แต่ตอนนี้เฉยๆแล้วคนอื่นเขาไม่ฟังกัน ถ้าเราพูดถึงคาราวาน เขาก็จะถามว่าใครหรอ มันเป็นอย่างนี้ ในชั้นปีเดียวกันก็มีไม่กี่คนที่คุยกันรู้เรื่อง มันจะมีหลายกลุ่ม ถ้าเป็นเพื่อนผู้ชายที่เขาฟังเพลงเพื่อชีวิต เขาจะฟังในลักษณะของความมันส์ เขาฟังคาราบาวเพราะอะไร ก็เพราะมันมันส์ดี แต่ไม่ได้ฟังเพราะว่ามันกินใจ”

3. ด้านบูรณาการและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Integration and Social Interaction)

พบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกคนมีการใช้สื่อดนตรีเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัว และผู้อื่นในสังคมโดยเฉพาะเพื่อน มีจุดประสงค์คือเพื่อความบันเทิงและสร้างความรู้สึกเป็นกลุ่มเดียวกัน ดังจะพบกิจกรรมด้านดนตรีที่เหมือนกันทุกคน คือ การร้องเพลงร่วมกันหรือแบ่งปันใช้สิ่งของ เช่น วิทยุ, เทป, กีตาร์, ซี.ดี.

หญิง “... ก็ต่างกันนะ ปกติถ้าอยู่กับเพื่อน จะเลือกแนวที่แบบหลายๆคนฟังด้วยกันได้ อย่างดีนา, โจอี้ บอย ฟังเวลาที่เรายู่กับเพื่อนมากๆ เวลาที่คุยมีเรื่องเฮฮา ปาร์ตี้ ก็ฟังแบบนี้มันอีกทีก็คริกโครมดี”

เอก “เวลาเล่นกีตาร์กันที่ได้คณะ บางที่ต้องยอมรับว่า แต่ก่อนอาจจะมีแนวเพลงที่ตัวเองชอบ แต่พอมาช่วงหลังเหมือนกับว่าทุกคนมาเจอกันที่จุดศูนย์กลาง เป็นเพลงที่ฟังได้ทุกคน ถึงจะไม่ใช่นวนเดิมที่เขาชอบ เพื่อให้ร้องด้วยกันได้”

เชษฐ “แต่ก่อนสมัยมัธยมจะชอบฟังร็อคหนักๆ เฮฟวีเมทัล เพราะเล่นดนตรีกับเพื่อน พอเข้ามาในคณะไม่มีใครฟังพอเล่นกีตาร์เขาก็ว่าโหดร้าย ผู้หญิงเขาก็ถามว่าเธอเล่นเพลงอะไร ฉันฟังไม่ได้เลยนะ พอเพื่อนๆ หันมาฟังเพลงไทย เราก็ฟัง เล่นให้เขาร้องในกลุ่มหรือเล่นในงานคณะ เพราะตอนเล่นกีตาร์เขาก็จะบอกว่า เธอเล่นอะไรก็ได้ให้ฉันร้องได้ ก็เลยต้องมาหัดฟังเพลงที่เป็นอะคูสติคเบาๆ ก็ชอบด้วย จะเล่นตามหนังสือเพลง เพื่อนจะเป็นคนเลือกเพลงเองเขาจะไม่ยอมให้ผมเลือกเพลง ก็จะเป็นประเภทเพลงของแกรมมี่ ซึ่งบางทีผมก็ไม่ค่อยรู้จักเพราะไม่ได้ฟังเขาก็จะบอกว่า “แถนี่เขยจริงๆ” หลังๆ มานี้ก็เริ่มฟังบ้างแล้วได้ยินจากวิทยุก็จำไว้ เมื่อไปเล่นให้เขาร้อง เดี่ยวเขาจะขอมา”

การได้ร้องเพลงร่วมกันนำไปสู่การพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารกัน ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างติดตามข่าวสารความคืบหน้าของนักร้องที่ตนชอบได้ เป็นหัวข้อสนทนากันในกลุ่มสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในกลุ่ม และพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้หญิงมักจะนำเนื้อหาในเพลงมาพูดคุยวิพากษ์วิจารณ์กันมากกว่ากลุ่มผู้ชาย

หยก “เวลาเดินไปกับเพื่อนก็จะร้องเพลง.... แล้วดีนะคะเวลาเราร้องบางเพลงที่เขาไม่ค่อยได้ยินเขาก็จะถามเพลงอะไร..... เพราะจึงไม่เคยได้ยิน แล้วบางทีเขาก็คุยอะไรจากเพลงนั้นได้ด้วย แม้แต่เพลงที่เป็นเรื่องราวของความรักก็ตาม ถ้าเราร้องขึ้นมาก็จะถามกัน เออ เธอคิดยังไง ก็คุยกันได้ แฟนเธอเป็นยังไง เป็นอย่างไรในเพลงนี้หรือเปล่า และถ้าเป็นอย่างไรในเพลงเธอจะทำยังไง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น”

หญิง “ก็คุยกันบ่อยนะ ก็อย่างวันนั้นฟังเพลงของนูโว ที่ขึ้นต้นว่า “หกมีนาผู้หญิงคนหนึ่ง” ก็จะมีมานั่งพูดกันว่า ผู้หญิงคนนี้ น่าสงสารจังเลยนะ หรือไม่ก็เป็นเพลงรักๆ อะไรแบบนี้ก็จะมานั่งพูดกัน คุยกันว่าเออ... ทำไมเขาเป็นคนดีจังเลย”

เอก “อย่างเพลงทะเลใจจะเป็นเพลงที่เพื่อนในกลุ่มหลายคนชอบมาก ก็คุยกันว่าเนื้อมันตรงใจยังไง เพลงแนวอื่นก็มีคุยกันบ้างแต่ส่วนมากจะเป็นภาพจากมิวสิควิดีโอมากกว่าจะพูดถึงเช่น พระเอกเป็นอย่างนี้ นางเอกเป็นอย่างนั้น วิเคราะห์มิวสิคมากกว่า เพราะบางเพลงมันมองไม่เห็นภาพ อาจจะมีฟังแล้วเราเห็นภาพอีกอย่าง แต่พอเป็นมิวสิคเขาเอาไปทำอีกภาพหนึ่ง”

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังใช้ดนตรีเพื่อช่วยในการดำเนินบทบาททางสังคมจะพบมากที่สุด ในกลุ่มผู้ที่มีที่พักกับเพื่อนร่วมห้อง ไม่ว่าจะเป็นน้องสาว รุ่นพี่ หรือเพื่อน มีผลต่อพฤติกรรมและการใช้ดนตรีเพื่อช่วยในการดำเนินบทบาททางสังคม และนำไปสู่การสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างด้วยเช่นกัน

หญิง "... แต่ที่ต่างกันคือ พวกเพลงของศุ บุญเลี้ยง เขาจะไม่ฟังคือไม่เคยเห็น เขาหยิบมาเปิดฟังเองเลย เราก็จะใช้หูฟัง เราารู้สึกว่าเขาไม่ชอบก็ไม่ต้องเปิดเดี๋ยวรบกวน"

หนู "ที่ห้องของผม roommate เขาไม่ฟังเพลง ส่วนใหญ่จะอ่านหนังสือกัน ถ้า roommate ไม่อยู่ก็จะเปิดดังหน่อย แต่ถ้าอยู่ก็เกรงใจเขาด้วย เปิดเฉพาะให้เราได้ยิน หรือไม่ก็ต่างคนต่างฟังใช้หูฟังเอา"

เล็ก "ในห้องผมถ้าเพื่อนผมไม่อยู่ ผมก็เปิดวิทยุเพื่อนเพราะของผมลำโพงมันเสียมันดังสู้ไม่ได้ แต่ถ้าอยู่พร้อมกันก็คือ อันดับแรกใครเปิดเพลงก่อน ถ้าผมเข้าไปบีบ ถ้าเพื่อนผมเปิดเพลงอยู่ ผมก็จะไม่เปิด roommate คนอื่นๆเขาก็จะไม่เปิด ถ้าเราไม่ชอบ เราก็ใส่หูฟังเอาเอง ถ้าผมไปถึงก่อนผมเปิดวิทยุของผม มันก็จะไม่เปิดวิทยุของมัน"

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังใช้ดนตรีเพื่อช่วยดำเนินบทบาททางสังคมของกลุ่มพวกตน เช่น

หนู "อย่างชมรมที่อยู่คือชมรมแสงเสียงที่นั่นไม่มีกีตาร์ ไม่มีใครเล่นกีตาร์เป็นเลย แต่มีนโยบายที่จะซื้อกีตาร์เข้ามา เพราะว่าคงน่าจะเป็นกิจกรรมอีกอย่างหนึ่งนอกเหนือจากการฟังเพลงแล้ว คิดว่าถ้าได้นั่งร้องเพลงกันก็น่าจะมีความสุข ตอนนี้มีน้องคนหนึ่งกำลังหัดอยู่ ประธานชมรมเขาเป็นต้นคิดให้ซื้อกีตาร์ เขามองว่า ชมรมเริ่มจะตกต่า น้องปี 1 ไม่ค่อยเข้ามา ก็คิดว่าน่าจะมีกิจกรรมอะไรขึ้นมา เพื่อที่ว่า จะประชาสัมพันธ์ฝ่าย และทำให้ฝ่ายน่าอยู่ ให้ดูบรรยากาศครึกครื้นหน่อย จะได้ดึงน้องเข้ามาในฝ่าย"

ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างบางคนใช้สื่อดนตรีในลักษณะประนีประนอมกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

หญิง "roommate คนเก่า เขาชอบฟังเพลงร็อค แล้วเราชอบฟังจ๊อย (ศุ บุญเลี้ยง) ตอนนั้นกำลังคลั่งจ๊อยอย่างมากเลย แล้วก็เปิดด้วยกันไม่ได้เลย แต่ก็ไม่ได้ถึงกับว่าจะทะเลาะกัน พอเขาฟังเพลงร็อค เราก็แบบเราปวดหัวจังเลย แต่ว่าพออยู่ๆไปเขาก็เริ่มฟังเพลงจ๊อยได้ เราก็เริ่มฟังเพลงร็อคได้ เออ....มันก็ดีเหมือนกันนะ มันก็เริ่มโค้งเข้าหากันแล้ว แต่ก่อนเขาก็เปิดวิทยุ เปิดเสียงดังแบบที่เพลงร็อคควรจะดัง แบบมันส์ๆ เราก็ถามเขาว่า

ชอบหรือ เหนาะไม่ชอบเลย ปวดหัว ก็บอกเขาก็ไม่ใช่ไม่ฟัง เวลาเขาเปิดเขาก็ทำอย่างอื่นไป ช่วงหลังๆก็ฟังได้ก็ดีนะ”

4. ด้านความบันเทิง (Entertainment)

กลุ่มตัวอย่างจะใช้เพลงเพื่อสร้างความบันเทิงเป็นหลัก ในเวลาว่างพวกเขาจึงมักเลือกที่จะฟังเพลงกัน ซึ่งบางคนก็จะมีรูปแบบการใช้ที่แตกต่างกันไป เช่น สร้างบรรยากาศในห้องหรือหลีกเลี่ยงปัญหา ดังตัวอย่าง

เฟิร์ส “ชอบเปิดเพลงในห้องไม่เจียบให้มีเสียงอยู่รู้สึกชอบสร้างบรรยากาศในห้อง จะเปิดเทป สร้างบรรยากาศเลือกเพลงเอง ไม่เปิดวิทยุ ก็แล้วแต่ว่าตอนนั้นอยากฟังเพลงอะไรก็หยิบเลย ปิดไฟให้สลัวๆนั่งคนเดียว ก็มีความสุขดี บางทีอาจจะชวนเพื่อนไปกินอะไรในห้อง”

หญิง “บางทีอารมณ์เหงา บางทีก็ถ้าเกิดว่ารู้สึกว่าจะทำอะไรมาๆต้องทำอะไรหลายๆอย่าง วุ่นวาย แล้วพอวุ่นวาย พอเราได้นั่งพัก เราก็จะหยิบมาฟังจะได้รู้สึกเหมือนกับว่า หลุดไปอีกที่หนึ่ง”

หลายๆคนฟังเพลงเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด พวกเขา มักจะเลือกเพลงแนวช้าๆ เพราะฟังแล้วให้รู้สึกสบายดี

เฟิร์ส “ผมฟังกรีนเวฟ คือไม่ใช่ชอบแต่มันสบายใจ จุดมุ่งหมายคนละอย่างกับเวลาเราร้องเพลงเพื่อชีวิต ฟังแล้วสบายใจเวลาเราเครียดๆ เพลงรัก เพลงป๊อบก็ฟัง”

อ๊าด “ชอบเพลงเดี่ยวตายกลางสายลมของนรีกระจ่าง คล้ายๆกับให้เรานอนพัก ตอนนั้นทำงานหนักก็ชอบเปิดฟัง ก็ดีคะมันเหมือนกับว่าเราทำงานจนไม่ไหวแล้ว พอฟังเพลงนี้ก็รู้สึกดี มีกำลังใจขึ้นทำต่อไป ช่วงสอบมีคนขอเพลงนี้เยอะ กรีนเวฟเขาจะเปิดเปิดจนฮิต พอเพลงนี้มาจะนอนฟังจนจบ แล้วก็ค่อยยังชั่วมีกำลังใจทำงานต่อ..... คิดว่าช่วงสอบก็ฟังมากขึ้นเพราะส่วนใหญ่มันต้องนั่งกับโต๊ะอ่านหนังสือก็เปิดฟัง ก็เปิดวิทยุเอาไว้บางทีเครียดๆไม่อยาก อ่านแล้วก็จะหยิบก็ตำรามา นั่งดีด.....”

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูงไม่ชัดเจน

ลักษณะทางประชากรศาสตร์

ตารางที่ 4.9

ตารางแสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของสมาชิกกลุ่มที่ 2

ประเภท	ลักษณะทางประชากรศาสตร์
จำนวน	7 คน
เพศ	ชาย - คน หญิง 7 คน
อายุ	ระหว่าง 20 - 21 ปี มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 20 ปี
ภูมิลำเนา	กรุงเทพฯ 5 คน, ต่างจังหวัด 2 คน แบ่งเป็น - ภาคเหนือ 1 คน - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - คน - ภาคตะวันออก 1 คน - ภาคกลาง - คน - ภาคตะวันตก - คน - ภาคใต้ - คน
ระดับรายได้	ระหว่าง 2,000 - 8,000 บาท/เดือน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4,000 บาท
คะแนนแบบสอบถาม	ระหว่าง 112 - 130 คะแนน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 118 คะแนน

- กิจกรรม แบ่งเป็น - กลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกชมรม/กลุ่มกิจกรรมใดๆ 5 คน
- กลุ่มที่เป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มกิจกรรม 2 คน

ตารางที่ 4.10

ตารางแสดงการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มที่ 2

ประเภทกิจกรรม	จำนวน (คน)
1. กิจกรรมพัฒนาการปกครองตนเอง	
2. กิจกรรมพัฒนาสติปัญญา	2
3. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม	
4. กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพและความพร้อมเพียง	
5. กิจกรรมพัฒนาความเสียสละเพื่อสังคม	
6. กิจกรรมพัฒนาศีลธรรม	
7. กิจกรรมพัฒนาศิลปวัฒนธรรม	1
8. กิจกรรมสันตนาการ	
9. กิจกรรมพัฒนาอาชีพ	
10. กิจกรรมทางการเมือง	

หมายเหตุ พิจารณาการเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ 1 ครั้ง และนิสิตหนึ่งคนอาจเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 1 ประเภท

พบว่า กลุ่มนี้เข้าร่วมกิจกรรมค่อนข้างน้อย หลายคนให้เหตุผลว่า เพราะต้องให้เวลากับการเรียนมาก กลุ่มตัวอย่างบางคนเช่น ยัยบอกว่าพอเข้ามหาวิทยาลัยได้ก็ไม่ได้ตั้งใจจะร่วมกิจกรรมอะไรจริงๆจังๆ เพราะถ้าทำมากเกินไป ก็เสียการเรียน ถ้าจะให้แบ่งกิจกรรมกับการเรียนก็คงเป็น 70 : 30 และก็เป็นอย่างนี้มาตลอดเวลา 3 ปี ชมรมที่พวกเขาเข้าร่วมจึงเป็นชมรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนเช่น ชมรมภาษาอังกฤษ

ทรัพย์สิน

ตารางที่ 4.11

ตารางแสดงทรัพย์สินของสมาชิกกลุ่มที่ 2

ประเภท	สื่อส่วนตัว (หน่วย)	สื่อส่วนรวม (หน่วย)
วิทยุเทป	7	10
วิทยุหูฟัง (walkman)	5	7
เครื่องเล่นคอมแพคดิสก์	5	6
เครื่องเล่นเลเซอร์ดิสก์	-	4
โทรทัศน์	2	15
เครื่องเล่นวิดีโอ	1	5
เครื่องเล่นคาราโอเกะ	-	3
คอมพิวเตอร์	1	3

หมายเหตุ ทรัพย์สินทุกประเภทวัดจำนวนเป็นหน่วย

กลุ่มนี้มีทรัพย์สินในการเปิดรับสื่อครบทุกอย่าง ทั้งที่เป็นของส่วนตัวหรือเป็นของส่วนรวมที่แบ่งกันใช้ในหอพักหรือบ้าน กลุ่มตัวอย่างจึงสามารถเปิดรับดนตรีได้หลายทาง อย่างไรก็ตามวิทยุเป็นสื่อที่พวกเขาใช้เพื่อฟังเพลงมากที่สุด

เครื่องดนตรี

ตารางที่ 4.12

ตารางแสดงเครื่องดนตรีของสมาชิกกลุ่มที่ 2

ประเภทเครื่องดนตรี	ชนิดเครื่องดนตรี	จำนวน (ชิ้น)
เครื่องดนตรีไทย	ขลุ่ย	2
	ซิม	1
เครื่องดนตรีต่างประเทศ	กีตาร์	5
	คีย์บอร์ด	1
	เปียโน	1

สมาชิกกลุ่มนี้แต่ละคนจะมีเครื่องดนตรีอย่างน้อย 1 ชนิด คือกีตาร์ ซึ่งพวกเขาใช้บ่อยที่สุดเพื่อร้องเพลงกับเพื่อนๆ

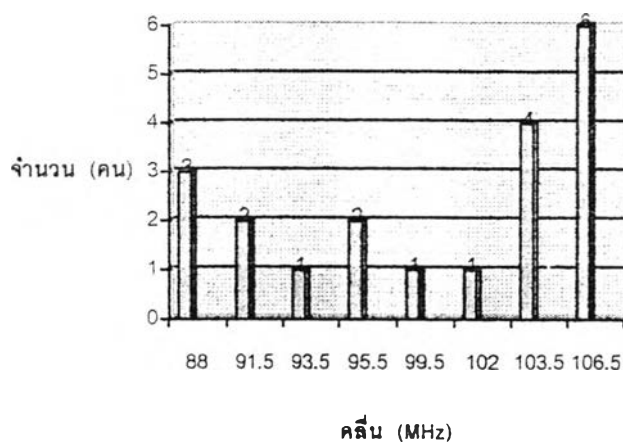
กิจกรรมเกี่ยวข้องกับดนตรี

ฟังวิทยุ กลุ่มนี้ก็เช่นเดียวกับกลุ่มอื่นที่เปิดรับสื่อวิทยุในปริมาณค่อนข้างมาก ทุกคนในกลุ่มฟังดนตรีจากรายการวิทยุมากกว่าเปิดเทปเพราะไม่ต้องมาคอยเปลี่ยนเทป/มีเพลงเปิดให้ฟังหลากหลาย /ได้รับฟังข่าวสารความรู้/ติดตามความเคลื่อนไหวของวงการเพลงได้ / สามารถอัดเพลงจากวิทยุ/ บางคนนิยมเปิดวิทยุเอาไว้เป็นเพื่อน

ปริมาณ	วันละประมาณ 4-6 ชั่วโมง
รายการที่นิยมฟัง	รายการเพลง, ข่าวและวิเคราะห์ข่าว
พฤติกรรมกรฟัง	ส่วนใหญ่จะมีสถานที่ที่ฟังเป็นประจำ โดยจะลืดอกคลื่นไว้แล้วเปิดฟังไปพร้อมกับทำงานไปด้วยไม่ค่อยเปลี่ยนสถานี

ภาพที่ 4.2

แผนภูมิแท่งแสดงคลื่นวิทยุยอดนิยมของสมาชิกกลุ่มที่ 2

หมายเหตุ ผู้ฟังคนหนึ่งอาจเลือกฟังมากกว่าหนึ่งคลื่น จำนวนผู้ฟังจึงเป็นจำนวนรวมของความนิยมที่ผู้ฟังมีต่อคลื่นนั้น

ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนิยมฟังวิทยุเพื่อความผ่อนคลายอารมณ์เป็นสำคัญ พบว่า คลื่นที่นำเสนอเพลงป๊อปเบาๆสบายๆจะได้รับความนิยมมาก เช่น F.M. 103.5 MHz เลิฟ เอฟ.เอ็ม. หรือคลื่น F.M. 106.5 MH กรีนเวฟ (Green Wave) เป็นคลื่นที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มตัวอย่างมากเป็นอันดับหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างบางคนได้แสดงความคิดเห็นต่อรายการนี้ว่า

หนู "เราจะได้เรื่องธรรมชาติด้วย ฟังเพราะส่วนหนึ่งสนใจสิ่งแวดล้อมบ้างว่า เดี่ยวนี้เขาไปถึงไหน เขามีทริปไปเที่ยว, ไปอนุรักษ์ธรรมชาติก็อยากไป กิจกรรมเขาดี"

ติว "อยากฟังเพลง ถ้าอ่านมาเต็มหนึ่งชั่วโมงกว่า ก็หยุด 15 นาที ฟังเพลง เปิดวิทยุฟัง 106.5 สบายๆ ผ่อนคลาย"

เที่ยวสถานบันเทิง (ผับ/ดิสโก้เธค/คาราโอเกะ) กลุ่มตัวอย่างจะใช้เวลาไปเที่ยวสถานที่ดังกล่าวเป็นครั้งคราว เช่น ไปเฉพาะช่วงเทศกาลงานปีใหม่ งานรับน้อง มีเพียงคนเดียวที่ไม่เคยไปสถานที่ดังกล่าวเลย

- ไปบางครั้ง (6 คน) มักจะไปช่วงว่างวันหยุดสุดสัปดาห์หรือโอกาสพิเศษ เช่น วันปีใหม่, วันเกิดเพื่อน สถานที่ที่นิยมเช่น ทอรัส, โรม, ซาร์คี้, earthquake, deeper, The voice, Blue house, discovery

- ไม่เคยไป (1 คน)

จุดประสงค์ที่ไปก็เพื่อผ่อนคลาย, ได้ฟังเพลงเพราะๆ, ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ พบว่ากลุ่มตัวอย่างกับเพื่อนๆนิยมไปผับและดิสโก้เธคบ่อยๆกัน รองลงไปคือคาราโอเกะ แต่กลุ่มนี้ก็ไปสถานบันเทิงดังกล่าวไม่บ่อยนักเพราะไม่ชอบบรรยากาศมีกลิ่นบุหรี่มาก เสียงดัง เสียค่าใช้จ่ายมาก เพื่อนในกลุ่มไม่ชอบไป เปิดร้านดิสโก้เธคหลายคนมีเครื่องเล่นคาราโอเกะให้ร้องที่บ้านได้ บางคนเล่าให้ผู้วิจัยฟังถึงเหตุผลที่ไม่ชอบไปสถานที่ดังกล่าวว่า

หนู "ดิสโก้เธคไม่ชอบไป คนเยอะ เด็กวัยรุ่นมันไม่รู้เรื่อง กินเหล้า สูบบุหรี่ คุยโว หรือไม่มีผู้ชายชอบแอด มีแต่พวกนี้ก็ไม่อยากเจอ"

อ่านนิตยสารดนตรี พบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกคนในกลุ่มนี้จะอ่านนิตยสารเกี่ยวกับดนตรีเป็นบางครั้ง เพราะไม่ได้สนใจติดตามนักร้องคนไหนเป็นพิเศษ และต้องการฟังเพลงเท่านั้นก็เพียงพอ พบว่าพวกเขาจะอ่านคอลัมน์เกี่ยวกับดนตรีในหนังสือทั่วไป เช่น คอลัมน์วิจารณ์เทปหรือคอลัมน์บันเทิงในนสพ.รายวัน หรือนิตยสารเช่น แจ็คกี้-โอ, ชวัญเรือน, แพรว, starpics

เล่นดนตรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถเล่นดนตรีได้อย่างน้อย 1 ชนิดไม่พบว่ามีใครเป็นสมาชิกวงดนตรี มักจะเล่นกับเพื่อนๆหรือสมาชิกในครอบครัว

- เล่นไม่ได้เลย (2 คน)
- เล่นได้เพียง 1 ชนิด (3 คน)
- เล่นได้ตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป (2 คน)

ตารางที่ 4.13

ตารางแสดงความสามารถในการเล่นดนตรีของสมาชิกกลุ่มที่ 2

ประเภทเครื่องดนตรี	จำนวน (คน)	ชนิดเครื่องดนตรี
- เครื่องดนตรีไทย	2	ขลุ่ย
	1	ซิม
- เครื่องดนตรีสากล	3	เปียโน
	2	กีตาร์
	1	คีย์บอร์ด

ซื้อเทป กลุ่มนี้ก็เช่นเดียวกับกลุ่มอื่นที่มีพฤติกรรมซื้อเทปแตกต่างจากตอนเป็นเด็กมาก จะใช้เวลาตัดสินใจเลือกมากขึ้น บางคนนิยมฟังเพลงจากวิทยุมากกว่า บางคนจะนิยมอัดเทปมากกว่าซื้อ เช่น ดิวมีเทปที่ซื้อมาเพียง 4 ม้วนนอกนั้นอีก 7 ม้วนจะเป็นเทปอัด หรือบางคนจะมีเพื่อนในกลุ่มซื้อเทปเพียงคนเดียวแล้วอัดเทปแจกทุกคน

ชมคอนเสิร์ต

- ความถี่ในการชมพบว่า 5 คน ไปบางครั้ง อีก 2 คน ไม่เคยไปเลย กลุ่มตัวอย่างไปชมการแสดงคอนเสิร์ตน้อยมาก ลูกกวาดกับดิวไม่เคยไปดูเลย ต่ายเคยไปเพียงครั้งเดียว ทุกคนไม่ชอบไปชมคอนเสิร์ตเพราะคนเยอะต้องเบียดกัน ไม่ได้คลังไคลด์ตัวนักร้อง ชอบแต่เพลงเท่านั้น บางครั้งก็ไม่ว่างด้วย บางทีพ่อแม่ไม่ให้ไป

ดิว “ไม่ชอบไปดูคอนเสิร์ต รู้สึกอึดอัด ไม่เคยคิดว่าอยากจะไป กลัวอาชญากรรม ถูกจับตอนกลับกลางคืน กลัวหลายเรื่อง พ่อเขาว่าด้วยคิดว่าทำแล้วพ่อคงไม่ชอบด้วย”

- ศิลปินที่อยากชม

ศิลปินไทย อันดับหนึ่งคือ บอย โกสิยพงษ์ รองลงไปคือเจสสิก้า นอกเหนือ
จากนั้นอยากชมบ้าน, โมเดิร์น ด็อก, คริสตินา และวิยะดา

ศิลปินต่างประเทศ ไม่มี

- ลักษณะคอนเสิร์ตที่อยากชม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะบอกว่า ชอบแบบได้นั่งชมใน
บรรยากาศสบายๆ ไม่ชอบคอนเสิร์ตแบบที่ต้องเดินตามนักร้อง

หนู "ไม่ชอบดูแบบที่ต้องไปเบียดคนเยอะๆ อย่างวิยะดาก็ไปดูที่ศูนย์ประชุม
สิริกิติ์นั่งดูเฉยๆหมดด้วยจะไปกรี๊ดแล้ว ชอบบรรยากาศแบบที่มันไม่ค่อยมีวัยรุ่นที่มันไม่รู้
เรื่องไปดู อย่างพวกวัยรุ่นที่ไปกรี๊ดอะไรพวกนี้ ชอบแบบคนที่เขาอยากดูจริงๆ ไปเชียร์ฟัง
เพลงจริงๆ"

ไอ้ "ตอนนี้ชอบบอยมากกว่า บอย โกสิยพงษ์, นพ พรธานี เสียงดีถ้าว่างก็
อยากไปดูคอนเสิร์ตเขา คริสตินาก็อยากไป พวกเด็กๆหน่อยอย่างทาทา หรือคุณสาม
ซูเปอร์แก๊งส์ มันเหมือนกับมันจะเป็นเด็กๆ มันจะเป็นอีกรุ่นหนึ่งแล้วที่เราไปดูแล้วเขา
ไปเรื่อยๆกัน เหมือนที่เราโตขึ้นมาหน่อยแล้วอารมณ์นี้มันหลุดไปแล้ว"

การใช้ประโยชน์จากดนตรีของกลุ่มตัวอย่าง

1. ด้านข้อมูลข่าวสาร (Information)

จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยไม่พบว่ากลุ่มนี้นำเนื้อหาจากเพลงมาใช้ประโยชน์ด้านข้อมูลข่าว
สารอย่างชัดเจน เนื่องจากการฟังเพลงของพวกเขาจะเน้นไปเพื่อความสบายใจมากกว่าเหตุผล
ด้านอื่น อีกทั้งแนวเพลงที่กลุ่มตัวอย่างนิยมฟังจะเป็นเพลงแนวป๊อปซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของ
ความรักมากกว่าเรื่องอื่น จึงไม่พบว่ากลุ่มตัวอย่างคนใดใช้ประโยชน์ด้านข้อมูลข่าวสารจากเพลง
ได้อย่างชัดเจน

2. ด้านอัตลักษณ์ส่วนบุคคล (Personal Identity)

ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์จากเพลงที่ฟังในการค้นหาความเชื่อมั่นในคุณค่าที่ตนยึดถือ เช่น หนูเล่าถึงเพลงที่ตนชอบคือ ต้นชบากับคนตาบอด (เจเลีย)

“ร้องทุกวันเนื้อหามันดี ชอบตรงท่อน ... บอดก็เพียงสายตาเท่านั้น แต่จิตใจก็ยังผูกพันความงาม..... พอเราฟังจริงๆก็เออเป็นอย่างที่เราหยิบยกคำขึ้นมา คนตาบอดเขาจะมองไม่เห็นดอกชบาแต่เขาก็นึกได้ว่า เออ...มันต้องสวยอย่างนั้น อย่างนี้ แต่คนบอดที่จิตใจมองเท่าไรมันก็ไม่มีวันงาม”

หรือบางคนใช้เนื้อหาจากในเพลงเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติดังเช่น ดิวชอบเพลงเหนื่อยไหม (ธงไชย แมคอินไตย์) โดยให้เหตุผลว่า

“เขาพูดอะไรๆก็ดี เข้าใจดี แบบไปทุ่มเทให้เขามากทำไม เธอไม่เหนื่อยหรือก็มันไม่ใช่อะไรที่ซ้ำๆแบบเธอรักฉันไหม ฉันรักเธอ มันเหมือนกับเราเป็นคนมองเขาอยู่เออ....ไม่เหนื่อยหรือเียงพยายามอยู่ได้ ฉันอยู่ทั้งคนเธอไม่มองหรือไง”

ผู้วิจัยพบตัวอย่างการใช้ดนตรีเพื่อเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่นได้อย่างชัดเจนมากคือประเด็นเรื่องอัตลักษณ์ด้านอายุ กลุ่มตัวอย่างหลายคนซึ่งปัจจุบันอยู่ในวัยนิสิตนักศึกษาจะมีทัศนคติต่อเพลงบางเพลงว่าไม่เหมาะสมกับตนเองแต่เหมาะกับผู้ที่อายุน้อยกว่าตนมากกว่า บางคนกล่าวว่าเวลาไปชมคอนเสิร์ตชอบนั่งดูเฉยๆ ไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือไม่สุภาพออกมา เช่น ลูกขึ้นเต้นรำหรือทำท่าประหลาดๆ เพราะการแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นจะมีก็แต่เฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุต่ำกว่านี้ กลุ่มตัวอย่างคนหนึ่งคือ ไร่ เมื่อตอนเด็กๆเคยชอบวงนูโวมาก ไร่เล่าว่าตอนนั้นบ้ามาก ติดตามดูคอนเสิร์ตนูโว ซื้อเทปทุกชุด ตัดข้าวเก็บไว้ทุกวันจนมีเป็นเล่ม รู้จักกับก้อน นูโวด้วย แต่ตอนนี้กลับรู้สึกว่ามันไร้สาระ เอาเวลาไปทำงานดีกว่า

“ตอนนี้ชอบบอยมากกว่า บอย โกสิยพงษ์, นพ พรธานี เสียงดี ถ้าว่างก็อยากไปดูคอนเสิร์ตเขา พวกเด็กๆหน่อยอย่างทาทา หรือคุณสามชุปเปอร์แก๊งส์ มันเหมือนกับมันจะเป็นเด็กๆ มันจะเป็นอีกรุ่นหนึ่งแล้วที่เราไปดูแล้วเขาไปเรื่อยๆกัน เหมือนที่เราโตขึ้นมาหน่อยแล้วอารมณ์นี้มันหลุดไปแล้ว บอยเขาจะไม่ใช่อารมณ์เี้ยวๆ เขาจะเป็นเพลงมาร้องโชว์พลังเสียงเพราะๆนุ่มๆ..... เพลงของเขาจะแบบใช้คำดี ดีหน่อย ไม่ใช่สไตล์อาร์เอสที่วัยรุ่นๆไม่คิดมาก แต่บอยเขาจะสละสลวยทั้งดนตรีทั้งเนื้อร้องคือเป็นผู้ใหญ่หน่อย”

สอดคล้องกับลูกกวาดซึ่งแสดงความคิดเห็นต่อเพลงของค่ายอาร์.เอส.ว่า

“เปิดไปเจอก็ฟัง เขาเด็กๆไม่ได้ชอบ แต่เหมือนจะเปิดกรอกหุบ่อยมาก ไม่ฟัง เพราะมันเด็กมากกว่า คนฟังน่าจะเป็นเด็กๆและชอบแบบบ้านักร้อง รุ่นอย่างเราไม่ควรฟังแล้ว แต่แบบตลกๆ ร้องแล้วซ้ำเอามาเรื่อยๆก็มี”

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างบางคนเช่น โฉ่ กล่าวถึงเหตุผลที่ตนชอบเล่นดนตรีไทยมากกว่าสากลว่าช่วยให้มองอัตลักษณ์ตนเองได้ชัดเจนขึ้น

“เล่นซิมมาตั้งแต่ประถม หัดอย่างจริงจัง ถ้าให้เล่นเอง ชอบดนตรีไทยมากกว่า ดนตรีสากล รู้สึกว่าคนเล่นน้อยแล้วมันน่าสนใจ ดนตรีสากลมันไหล ทั่วๆไปอย่างกีตาร์ก็ฝึกไม่ยาก ใครๆเขาก็เล่นกันได้ ดนตรีไทยเหมือนกับว่าต้องเรียนมันถึงทำได้ ก็ตัวนี้ฝึกเองซื้อหนังสือมาดูเองก็ได้”

3. ด้านบูรณาการและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Integration and Social Interaction)

ในด้านนี้ผู้วิจัยพบว่า เมื่อฟังเพลงแล้วกลุ่มตัวอย่างมักนำเนื้อหาในเพลงมาพูดคุยวิพากษ์วิจารณ์กันต่อ นั่นคือเพลงช่วยให้พวกเขามีหัวข้อในการสนทนา มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และตอบสนองความต้องการเพื่อน ในกรณีหลังนี้จะพบมากในกรณีของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบเปิดเพลงไว้ในห้องเป็นเวลานานๆ โดยที่อาจจะฟังบ้างหรือไม่ฟังบ้างหรือทำกิจกรรมอย่างอื่นไปด้วย

ต่าย “ชอบเปิดวิทยุ บางทีก็เปิดไว้เฉยๆไม่ได้สนใจฟัง มันเหมือนผ่านเข้ามา ไม่ได้จับอะไรเป็นพิเศษ ฟังรู้ว่ามีเสียงเข้ามาแต่ไม่ได้รู้เรื่อง บางวันก็ตั้งใจฟังแต่ชอบเปิดไว้ไม่ชอบให้ห้องมันเจียบๆนะ ต้องให้มีเสียงอะไรก็ได้”

ยู๊ “กลับบ้านก็เปิดวิทยุทิ้งไว้เลย เราก็ทำธุระไป เรากลับบ้านก่อนด้วยคะ คนอื่นจะกลับกันดึก เรากลับไปอยู่คนเดียวไม่มีอะไรทำก็เปิดเพลง”

หนู “เราเข้าห้องปุ๊บต้องเปิดเพลงเป็นเพื่อน บางทีนั่งทำงานก็ต้องเปิด เป็นสิ่งแรกที่ต้องเปิดก่อน ไม่มีไม่ได้ เหมือนมีเพลงมีใครมาคุยทำให้บรรยากาศไม่เจียบ ไม่ชอบความเจียบ”

เช่นเดียวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับดนตรีของกลุ่มตัวอย่างที่นิยมไปเที่ยวสถานบันเทิงผับ, ดิสโก้เธคหรือคาราโอเกะ พบว่ากลุ่มตัวอย่างนิยมไปผับกับเพื่อน เพราะช่วยกระชับความสัมพันธ์ในกลุ่ม บางคนจะบอกว่าไม่ชอบเข้าไปดิสโก้เธคเพราะเสียงดัง ทำให้คุยกันไม่รู้เรื่อง หรือกรณีของต่ายที่กล่าวกับผู้วิจัยว่า

“ไปผับกับเพื่อน ก็นั่งคุยกัน แต่ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าทำไมไม่นั่งคุยที่อื่น ก็ไม่รู้ มันมีที่เต้นด้วยฟลอร์ก็ใหญ่ คนไหนอยากเต้นก็ลงไปมันเปิดเพลงหลายแนว ที่นั่งเยอะดี เพื่อนเขาก็ชอบแต่เราเฉยๆไม่ชอบเต้นอยู่แล้ว คือไปเพราะเพื่อน”

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังใช้ประโยชน์จากเพลงเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัว เพื่อนฝูง และผู้อื่นในสังคม มักจะมาในลักษณะของการมีกิจกรรมร้องเพลงร่วมกันหรือแบ่งปันใช้สิ่งของ เช่น วิทยู, เทป, กีตาร์

ดิว “เวลากลับไปเยี่ยมบ้าน ไปเที่ยวซื้อของกันกับครอบครัว บางทีเราบอกว่าอยากได้เทปอันนี้ พ่อก็จะบอกว่าอย่าเอาเลยไม่เห็นรู้เรื่องเลย เลือกแบบที่ฟังได้ทั้งครอบครัวดีกว่า เพราะอย่างนั้นส่วนใหญ่เทปที่ซื้อนี้จะไม่ได้ฟังคนเดียว แต่จะฟังทั้งบ้านก็ต้องซื้ออะไรที่มันฟังกลางๆ แบบพ่อฟังได้ แม่ไม่คัดค้าน น้องฟังได้ ก็เพลงแนวนุ่มๆหน่อย อย่างนั้นทิดา ดาวล้อมเดือน อย่างนี้ท มีเรี่ยนี่ก็แอบซื้อกับน้อง พ่อไม่รู้ ถ้าชอบจริงๆถึงจะซื้อเทป เคยเล่นดนตรีเวลาอยู่บ้านกับพ่อกับน้อง พ่อกินข้าวเสร็จก็เล่นกีตาร์ไปด้วย ดุที.วี.ด้วย อยากคุยอะไรก็คุยกับพ่อตอนนั้น คุยเรื่องเพลง เรื่องดนตรี เรื่องนักร้อง”

ยู้ย “ที่บ้านมีเครื่องเล่นคาราโอเกะ จะไปเช่าเลเซอร์มา คุณแม่ชอบร้องพวกน้ำตาแสงใต้ก็ร้องกันหมดทุกคน แบ่งกันร้อง มักจะร้องวันอาทิตย์ตอนเย็นๆกินข้าวเสร็จเราอยู่ด้วยกัน บางทีดุที.วี.หรือดุวิดิโอ ก็เออเปิดคาราโอเกะร้องดีกว่า บางทีร้องกันอยู่สองคน คนอื่นได้ยินก็เดินมาดูจะร้องด้วย”

4. ด้านความบันเทิง (Entertainment)

พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์จากดนตรีในด้านความความบันเทิงมากที่สุด แต่บางครั้งเพลงก็ถูกใช้เพื่อประโยชน์อื่น เช่น หลีกหนีจากปัญหา

ดิว “ในช่วงที่เราผิดหวังกับคนที่เราคิดว่าน่าจะไปได้ ก็ฟังเพลงเหมือนกัน แต่ฟังให้มันดีขึ้น ไม่ได้ซ้ำเติม ไม่เอาเพลงที่มันเศร้าๆ จะเลือกเพลงเอาแบบให้กำลังใจมากกว่า”

หรือช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด พบมากในช่วงอ่านหนังสือก่อนสอบว่ากลุ่มตัวอย่างจะเล่นหรือฟังดนตรีมากขึ้นเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด

ลูกกวาด “จะเครียดขึ้น ถ้าเครียดมากๆจะเล่นเปียโน อยากจะเล่นมากขึ้น แต่ไม่ฟังเพลงเลย จะปิดไปเลย เอาปลั๊กออก เล่นเปียโนมากขึ้น”

ดิวิ “อยากฟังเพลง ถ้าอ่านมาเต็มหนึ่งชั่วโมงกว่า ก็จะหยุด 15 นาที ฟังเพลง เปิดวิทยุฟัง 106.5 สบายๆ ผ่อนคลาย”

เป็นกิจกรรมกระทำยามว่าง เมื่อผู้วิจัยถามว่าวันที่อยู่บ้านว่างๆทำอะไรบ้าง ส่วนใหญ่จะตอบว่า ฟังเพลงมากเป็นอันดับหนึ่ง นอกเหนือจากนั้นจะอ่านหนังสืออ่านเล่น, จัดห้อง, ล้างรถ ดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์, อ่านหนังสือ, ซื่อซอ, เกี่ยวกับเพื่อน

นอกจากนี้บางคนยังใช้ประโยชน์จากเพลงเพื่อปลดปล่อยอารมณ์ บางคนบอกว่าช่วงผิดหวังเรื่องแฟนจะฟังเพลงมากขึ้น เป็นเพลงแนวช้าๆอาจจะเป็นแนวเดิมที่ฟังอยู่ แต่จะรู้สึกอยากฟังมากขึ้น เช่น ดิวชอบเพลงดาว(คริสติน) เพราะว่า

“ฟังปุ๊บแล้วใช้เลย เคยแอบชอบคนนั้นคนนี้ แล้วเหงาก็มายืนอยู่มองห้องฟ้า มันอัดอั้นรู้สึกอยากบอกใครสักคน แต่บอกไปก็กลัวเขาหัวเราะ กลัวจะไปบอกคนอื่นต่อ ก็เลยดีเหมือนกันพูดกับธรรมชาติ เพลงดาวที่ชอบก็คือถามดาวว่าควรจะทำยังไงดี บอกรักเขาไปแล้ววันนี้แต่ไม่รู้ว่าพรุ่งนี้จะเป็นยังไงดี ให้ดาวช่วยบอกด้วย มันเหมือนกับเพื่อน แต่ว่าชอบ”

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำไม่ชัดเจน

ลักษณะทางประชากรศาสตร์

ตารางที่ 4.14

ตารางแสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของสมาชิกกลุ่มที่ 3

ประเภท	ลักษณะทางประชากรศาสตร์
จำนวน	5 คน
เพศ	ชาย 5 คน หญิง - คน
อายุ	ระหว่าง 20 - 21 ปี มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 21 ปี
ภูมิลำเนา	กรุงเทพฯ 1 คน, ต่างจังหวัด 4 คน แบ่งเป็น - ภาคเหนือ - คน - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 คน - ภาคตะวันออก - คน - ภาคกลาง 1 คน - ภาคตะวันตก - คน - ภาคใต้ 1 คน
ระดับรายได้	ระหว่าง 3,000 - 6,000 บาท/เดือน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4,000 บาท
คะแนนแบบสอบถาม	ระหว่าง 104 - 108 คะแนน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 107 คะแนน

- กิจกรรม แบ่งเป็น - กลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกชมรม/กลุ่มกิจกรรมใดๆ - คน
- กลุ่มที่เป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มกิจกรรม 5 คน

ตารางที่ 4.15

ตารางแสดงการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มที่ 2

ประเภทกิจกรรม	จำนวน (คน)
1. กิจกรรมพัฒนาการปกครองตนเอง	2
2. กิจกรรมพัฒนาสติปัญญา	-
3. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม	-
4. กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพและความพร้อมเพรียง	-
5. กิจกรรมพัฒนาความเสียสละเพื่อสังคม	5
6. กิจกรรมพัฒนาศีลธรรม	-
7. กิจกรรมพัฒนาศิลปวัฒนธรรม	2
8. กิจกรรมสหันทนาการ	1
9. กิจกรรมพัฒนาอาชีพ	-
10. กิจกรรมทางการเมือง	-

หมายเหตุ พิจารณาการเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ 1 ครั้ง และนิสิตหนึ่งคนอาจเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 1 ประเภท

สมาชิกในกลุ่มนี้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆพอสมควร ทุกคนจะเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนสนใจอย่างน้อยหนึ่งประเภท บางคนเช่น โนช จะเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย จากการสัมภาษณ์พบว่าพวกเขามีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ตนสนใจอย่างสม่ำเสมอมาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1

ทรัพย์สิน

ตารางที่ 4.16

ตารางแสดงทรัพย์สินของสมาชิกกลุ่มที่ 3

ประเภท	สื่อส่วนตัว (หน่วย)	สื่อส่วนรวม (หน่วย)
วิทยุเทป	3	4
วิทยุหุฟัง (walkman)	5	4
เครื่องเล่นคอมแพคดิสก์	2	1
เครื่องเล่นเลเซอร์ดิสก์	-	-
โทรทัศน์	-	5
เครื่องเล่นวิดีโอ	1	2
เครื่องเล่นคาราโอเกะ	-	1
คอมพิวเตอร์	-	-

หมายเหตุ ทรัพย์สินทุกประเภทวัดจำนวนเป็นหน่วย

จากการสำรวจพบว่า ทุกคนจะมีสื่อเปิดรับฟังเพลงอย่างน้อยหนึ่งชนิดคือ วิทยุหุฟัง การใช้สื่อเพื่อฟังเพลงจึงต้องอาศัยวิทยุมากกว่าสื่อประเภทอื่น

เครื่องดนตรี

ตารางที่ 4.17

ตารางแสดงเครื่องดนตรีของสมาชิกกลุ่มที่ 3

ประเภทเครื่องดนตรี	ตัวอย่างเครื่องดนตรี	จำนวน (ชิ้น)
เครื่องดนตรีไทย	ฉิ่ง	1
	ขลุ่ย	1
	ซออู้	1
เครื่องดนตรีต่างประเทศ	กีตาร์	5
	คีย์บอร์ด	1

ในกลุ่มนี้เหมือนกับกลุ่มอื่นที่มีกิตติารมากที่สุด แสดงถึงความนิยมในเครื่องดนตรีชนิดนี้ในกลุ่มนักศึกษา แต่กลุ่มนี้ก็ให้ความสนใจดนตรีไทยด้วยพอสมควร

กิจกรรมเกี่ยวเนื่องกับดนตรี

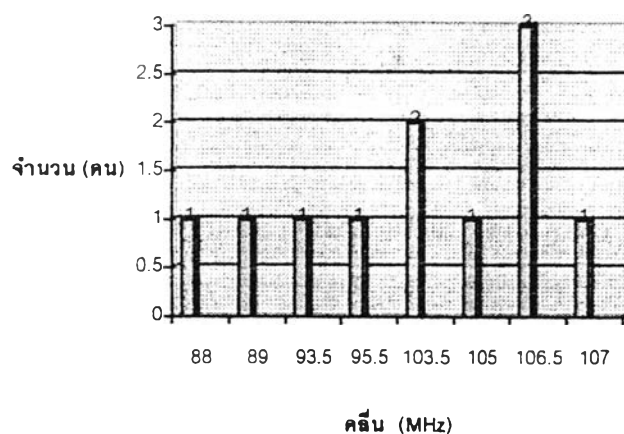
ฟังวิทยุ

- การใช้เทปและวิทยุ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มนี้แตกต่างจากกลุ่มอื่นๆที่จะฟังเพลงจากวิทยุและเทปในปริมาณมากพอๆกัน มีผู้นิยมฟังเพลงจากเทปเพลงมากถึง 3 คน นิยมฟังรายการเพลงจากวิทยุ 2 คน ผู้ที่นิยมฟังเพลงจากเทปเพลงกล่าวว่า ตนมักจะซื้อเทปมาหลายม้วนเวลาที่ฟังเพลงจึงเลือกฟังเทปมากกว่า ยกเว้นบางช่วงที่รู้สึกว่ายากติดตามว่ามีเพลงอะไรใหม่ๆออกมาบ้างจึงจะหันมาฟังวิทยุ บางคนก็บอกว่าปกติจะฟังเพลงจากเทปเพลงแต่บางครั้งก็จะเปิดวิทยุเพื่อฟังเฉพาะเพลงบรรเลงจากวิทยุในบางครั้งบางคราว แต่บางคนเลือกเปิดเทปเพื่อจะได้เลือกเพลงได้ด้วยตนเอง

แต่ัว “ฟังแต่เทปเยอะเพราะว่าบางทีถ้าเป็นวิทยุมันไม่รู้จะเปิดเพลงอะไรมาบ้าง แต่เทปนี้เรามีของเราใส่เข้าไป ก็เปิดฟังไปเรื่อยๆ”

ภาพที่ 4.3

แผนภูมิแท่งแสดงคลื่นวิทยุยอดนิยมของสมาชิกกลุ่มที่ 3

หมายเหตุ ผู้ฟังหนึ่งคนอาจเลือกฟังได้มากกว่าหนึ่งคลื่น จำนวนผู้ฟังจึงเป็นจำนวนรวมของความนิยมที่ผู้ฟังมีต่อคลื่นนั้น

พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกฟังเพลงตามความพอใจของตน แต่แผนภูมิแท่งแสดงให้เห็นว่า คลื่นที่นำเสนอเพลงบิอบสบายๆ เช่น F.M. 103.5 MHz เลิฟ เอฟ.เอ็ม. และคลื่น F.M. 106.5 MHz กรีนเวฟ (Green Wave) ยังเป็นคลื่นที่ได้รับความนิยมมากเป็นอันดับแรกเช่นเดียวกับกลุ่มอื่น

เที่ยวสถานบันเทิง (ผับ / ดิสโก้เธค / คาราโอเกะ)

พบว่ากลุ่มตัวอย่างจะใช้เวลาไปเที่ยวสถานที่ตั้งกล่าวเป็นครั้งคราว กลุ่มที่ไปเที่ยว (3 คน มอส, แด้ว, อาร์ม) บอกว่าต้องการฟังเพลงเป็นหลักจึงชอบไปผับมากกว่า ส่วนอีกกลุ่ม (2 คน โนช, โจ๊ค) ไม่ชอบไปเที่ยวสถานที่ตั้งกล่าวนัก กลุ่มนี้จะไปเมื่อมีเพื่อนมาชวนหรือไปในโอกาสพิเศษ เช่น สอบเสร็จ หลายคนไม่ชอบสถานที่แบบนี้เพราะเสียค่าใช้จ่ายมาก มีกลิ่นบุหรี่มาก เสียงดัง กลุ่มตัวอย่างบางคนเช่นโจ๊คบอกว่าชอบคาราโอเกะมากกว่าเพราะเป็นคนชอบร้องเพลง แต่ต้องใช้บริการในห้องส่วนตัวเพื่อร้องกับเพื่อนๆ ส่วนโนชปกติไม่ชอบไปเที่ยวกลางคืน เพราะไม่ว่างด้วยปกติถ้าจะสังสรรค์กับเพื่อนจะหาร้านอาหารอร่อยๆ ไปกินข้าวและคุยกันมากกว่า

อ่านนิตยสารดนตรี

กลุ่มนี้ทุกคนให้ความสนใจอ่านนิตยสารเกี่ยวกับดนตรี เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของวงการเพลงแม้จะไม่ได้ติดตามสม่ำเสมอ แต่ก็อ่านค่อนข้างมากกว่าอีกสามกลุ่ม พบว่า นิตยสารที่กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ บันเทิงคดี, สีสัน, Music Express ในกลุ่มนี้มีแต่ตัวเพียงคนเดียวที่เป็นนักดนตรีประจำวงดนตรีที่คณะ เขาจะอ่านนิตยสารเพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับดนตรีโดยจะอ่านจากนิตยสารด้านดนตรีโดยตรงเช่น บันเทิงคดี, สีสัน, Music Express, The quiet strom ในขณะที่คนอื่นจะนิยมอ่านเพียงคอลัมน์วิจารณ์เพลง ข่าวความเคลื่อนไหววงการเพลง ข่าวซุบซิบเกี่ยวกับตัวศิลปินโดยจะอ่านจากหนังสือทั่วไปเช่น The boy หรือ GM car ดังเช่นโนชชอบอ่านคอลัมน์วิจารณ์เพลงในเดอะบอยเขาให้เหตุผลว่า

“ชอบอ่านของเขา เขาไม่ได้จับเอาทฤษฎีมานั่งวิเคราะห์ ถ้าเป็นแบบบันเทิงคดี, สีสันรู้สึกว่าเขาเอาทฤษฎีมาจับเยอะ เราไม่ใช่คนที่จะฟังขนาดนั้น แล้วรู้สึกว่าเขาจะประเมินสูงไปด้วย”

- เล่นดนตรี
- เล่นไม่ได้ (1 คน)
 - เล่นได้เพียง 1 ชนิด (2 คน)
 - เล่นได้ตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป (2 คน)

ตารางที่ 4.18

ตารางแสดงความสามารถในการเล่นดนตรีของสมาชิกกลุ่มที่ 3

ประเภทเครื่องดนตรี	ชนิดเครื่องดนตรี	จำนวน (คน)
เครื่องดนตรีไทย	ขลุ่ย	1
	ฉิ่ง	1
	ระนาดเอก	1
	ฆ้องวง	1
	ฆ้องอู้	1
เครื่องดนตรีสากล	กีตาร์	3
	คีย์บอร์ด	1
	เม้าท์ออร์แกน	1
	กลอง	1

พบว่า กลุ่มนี้แทบทุกคนสามารถเล่นดนตรีได้อย่างน้อย 1 ชนิด โดยจะหัดเล่นกีตาร์เป็นพื้นฐานเช่นเดียวกับกลุ่มอื่น มีใจดีเพียงคนเดียวที่เล่นดนตรีไม่เป็น และมีแต่ัวเพียงคนเดียวที่เป็นสมาชิกวงดนตรี เกือบทุกคนสามารถเล่นดนตรีไทยได้แต่ปัจจุบันหันมาเล่นดนตรีสากลมากกว่า

ข้อเทป กลุ่มนี้มีพฤติกรรมคล้ายกับกลุ่มอื่นที่ก่อนจะข้อเทปจะสำรวจเพลงในเทปชุดนั้นก่อนว่าตนชอบมากน้อยเพียงใด โดยยืมจากเพื่อนมาฟัง ฟังจากวิทยุ อ่านจากคอลัมน์วิจารณ์เทป และชมจากโทรทัศน์

แต่ัว “ผมจะฟังจากยูทิว วี แชนแนล วี ก็มีให้ดูอยู่แล้วในเพลงที่กำลังโปรโมท ก็ดูทุกวันเพราะชอบดูมิวสิควิดีโอด้วย”

ชมคอนเสิร์ต

- ความถี่ ไปบางครั้ง (3 คน)
- ไม่นิยมไป (2 คน)

พบว่า กลุ่มตัวอย่างไปชมการแสดงคอนเสิร์ตเป็นครั้งคราว ถ้ามีโอกาสเหมาะสมมีศิลปินที่ตนพอใจจัดคอนเสิร์ตจึงจะไปชม ใจดีเคยไปเพียงครั้งเดียว ส่วนโนชตั้งแต่มาอยู่กรุงเทพฯก็ไม่ได้ไปชมเลย

โจ็ค “เคยไปครั้งเดียวในชีวิต เพื่อนชวนไป ไม่ชอบไปอยู่แล้ว ถ้ามีเพื่อนไปถึง จะไป ไม่ชอบมั้ง ฟังเพลงก็พอแล้ว เพราะถ้าไปดูคอนเสิร์ตอาจไม่เพราะเหมือนฟังเพลง เราไม่ได้ชอบดาราด้วยมั้งชอบเนื้อเพลงมากกว่า แล้วมันแพงด้วย”

- ศิลปินที่ต้องการชม กลุ่มตัวอย่างอยากชมคอนเสิร์ตของศิลปินดังนี้ เจลีย์ง, tree for three, สุรสีห์ อิทธิกุล, ออโตบาทัน, อัสนีและวสันต์ โชติกุล, อัญชลี จงคดีกิจ, สบชัย ไกรยูรเสน, โมเดิร์น ด็อก, โยคีเพลย์บอย

- ลักษณะคอนเสิร์ตที่อยากชม กลุ่มตัวอย่างนิยมคอนเสิร์ตที่นั่งชมธรรมดา ไม่ต้องเดิน เพราะต้องการชมดนตรี บรรยากาศและความสามารถของนักดนตรีมากกว่า

มอส “ไม่ไปดูคอนเสิร์ตแบบมีเต้นนะครับ ไม่เคยไปดูคอนเสิร์ตแบบต้องเดินไปกับเขา”

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างบางคนยังบอกว่า ถ้าไปชมคอนเสิร์ตก็อยากไปหาประสบการณ์ความรู้ในเรื่องอื่นๆในคอนเสิร์ตด้วย

แต้ว “ก็จะดูพวกจากข้างหลัง ดูไฟ ดูหมดแหละ ก็ศึกษาด้วย ตอนที่เราจัดคอนเสิร์ตจะทำยังไง ก็จะดูแบบว่ากีตาร์อยู่ตำแหน่งไหน แอ็คชั่นของนักดนตรี ดู effect ที่ใช้กับกีตาร์ เขาใช้อะไรบ้าง ยี่ห้ออะไร เสียงพิสดารขนาดไหน เล่นสดแล้วจะเหมือนโนเทปไหม”

การใช้ประโยชน์จากดนตรีของกลุ่มตัวอย่าง

1. ด้านข้อมูลข่าวสาร (Information)

พบว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์จากดนตรีเพื่อการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจ เช่น แต้วซึ่งเป็นนักดนตรี กล่าวว่าเมื่อไปชมคอนเสิร์ตก็จะศึกษาวิธีการจัดคอนเสิร์ตเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับตน หรือโนชซึ่งสนใจอยากจะเป็นนักแต่งเพลง เขาจะพยายามศึกษาวิธีการเขียนจากเนื้อเพลง

โนช “เราดูว่า ทำไมเขาถึงพูด ทำไมเขาถึงใช้คำแบบนี้... ชอบเพลงที่เนื้อหาที่มีแง่มุม อาจเป็นแง่มุมธรรมดาแต่มีวิธีการพูดที่แปลกออกไปอย่างเขาจะพูดว่า รักเธอ เขาไม่พูดอย่างนี้เขาอาจจะเลี่ยงไปพูดเป็นว่าเมื่อฉันมีเธอ เธอทำให้ลมหนาวมันอุ่น..... รู้จัก

หาอะไรมาใส่ไว้ในเพลง ก็เลยชอบที่จะฟังเนื้อเพลง ถ้าชอบเพลงไหนก็จะหาเนื้อเพลงมาอ่านและก็ลองๆคิดดู”

ในกลุ่มนี้พบเพียงมอสที่ใช้ประโยชน์จากเพลงเพื่อการเรียนรู้สภาพความเป็นไปในสังคม

มอส “ที่บ้านเป็นคนอนุรักษ์นิยม คุณพ่อเป็นคนที่สนใจการเมืองมากๆเลยมีข้อมูลสองฝ่ายมาเสนอ เวลาผมมีปัญหาหรือว่าผมเป็นเดือดเป็นร้อนกับข้อมูลเวลาฟังในเพลงบอกว่าทำไมพวกนี้ทำอย่างนี้ๆ ที่บ้านก็จะอธิบายให้ฟัง อธิบายให้เรารู้ประวัติด้วยว่า คนนี้นักการเมืองหรือนักร้องเดี่ยวนี้เมื่อก่อนนี่คือใครได้ยื่นข้อมูลมาเราก็มาเปรียบเทียบ..”

2. ด้านอัตลักษณ์ส่วนบุคคล (Personal Identity)

ในด้านนี้กลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์จากเพลงในการค้นหาความเชื่อมั่นในคุณค่าที่ตนยึดถือ

แต้ว “เพลงฤดูที่แตกต่าง (บอย โกสิยพงษ์) เขาพูดถึงความเป็นจริงในโลก ความไม่แน่นอนของชีวิต อะไรก็สามารถเกิดขึ้นได้ เราต้องยอมรับตรงจุดนั้น เราจะไม่ยึดติด เขาพูดถึงความจริงที่ว่า ความไม่แน่นอน เมื่อมีฝนตกมีแดดออก เป็นความจริงที่ทุกคนรู้กันดีอยู่แล้วแต่เขามาตอกย้ำเท่านั้นเอง ก็มีผลต่อชีวิตผมนะ มันเป็นวิธีคิดที่ทำให้เรามีความสุขมากกว่า สมมุติว่าเราเถียงกัน เมื่อเรายึดติดเราเป็นฝ่ายถูก จะมีคนมาเถียงลบล้างเรา เมื่อคำพูดเราถูกลบล้างแล้ว เราเหมือนเป็นผู้แพ้ คุณลักษณะเหมือนกับว่าถ้าไม่มีความคิดตรงนี้เราจะแย่ แต่ถ้ามีแล้วนี่เราจะรับฟังเขาได้ เราไม่ยึดติดแต่คำพูดของเรา เพลงนี้ก็เป็นการตอกย้ำ พอได้ยินเพลงก็รู้สึกดี.....

หรือเพลงทะเลใจ (คาราบาว) ชอบที่สุด พูดถึงความคิดของคนๆหนึ่งว่า การใช้ชีวิตของเขาต้องการแค่ให้ตัวไม่ขัดแย้งกับใจ คือความขัดแย้งในตัวเองนี่คือความทุกข์อย่างหนึ่ง เราไม่ต้องไปหาอะไรมามากมาย ถึงมีเงินแต่ขัดแย้งในตัวเองก็มีความทุกข์ ซึ่งผมก็เคยเป็นจิตใจสำคัญ”

บางคนได้ใช้ประโยชน์จากเพลงในแง่ที่เพลงให้แนวทางในการประพฤติปฏิบัติ

อาร์ม “ฟังเพลงประมาณนี้หรือเปล่า (เจตริน วรรณะสิน) ชอบเนื้อหา เขาพูดถึงว่าไปจับผู้หญิงแล้วต้องทำอย่างนี้ๆ แล้วเขาจะชอบไหม จังหวะสนุกดีด้วย เนื้อเพลงมันแบบเอาไปใช้ได้ กับเพลงร้อยคนของอินคา ประมาณว่าเขาสอนเราว่า ถ้าคุณมีใครสักคนหนึ่ง คุณต้องเก็บและรักษาเขาไว้ให้ดี”

กลุ่มตัวอย่างที่นิยมฟังเพลงแนวเพื่อชีวิต มีการเปรียบเทียบความชอบของตนกับผู้อื่นและพบว่าแนวเพลงที่ตนชอบทำให้ตัวเขาแตกต่างจากผู้อื่นและตระหนักในอัตลักษณ์ด้านรสนิยมการฟังเพลงของตนเอง

โจศ “ถ้าพูดถึงเพื่อนที่ไม่ได้ไปค่ายด้วยกันก็ต่างครับ ต่างมาก เขาจะฟังเพลงสมัยใหม่ แต่สำหรับเราถ้าจะให้ฟังจะฟังเพื่อชีวิตแบบเบาๆ น้อยดีกว่า มันได้คิดไปด้วยมันแล้วมันก็เพราะ”

มอส “คิดว่าเพลงพวกนี้มันมีสาระมากมาย รู้สึกว่าคนที่ฟังเพลงเพื่อชีวิตคือคนมีสาระ.... พอฟังแล้วคิดว่าเรารู้อะไรเยอะกว่าคนอื่นโดยเฉพาะเพื่อนๆ รู้เหตุการณ์ เราจะเล่าปัญหาของชาติได้ ประชาธิปไตย การเมืองอะไรแบบนี้”

นอกจากนี้การตระหนักในอัตลักษณ์ของบุคคลด้านอายุก็พบในกลุ่มนี้เช่นกัน กลุ่มตัวอย่างจะใช้เนื้อหาของเพลงเป็นเครื่องแสดงอัตลักษณ์ด้านอายุ

มอส “พวกอาร์.เอส. ซีก็เลยฟังเสียง มันไม่รู้เรื่องนะ เดี่ยวภาษาอังกฤษปนไทยจะไทยจะอังกฤษเอาสักอย่างเลยซีก็เลยฟัง มันเด็กไป เราเลยวัยที่จะฟังอะไรแบบนั้นแล้ว”

3. ด้านบูรณาการและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Integration and Social Interaction)

การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นผ่านดนตรี มักพบจากการมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีร่วมกันเช่น ร้องเพลง เล่นดนตรี หรือบางคนเช่น โนช เขามักจะอัดเทปให้เพื่อนๆ โดยจะเลือกหาบทเพลงให้เหมาะสมกับผู้รับแต่ละคน

โนช “....อย่างพอเวลาขับรถเขาก็ฟังเพลงไปด้วย เขาฟังเพลงเก่าๆซึ่งเราก็อ้างได้ อย่างไพบูลย์ บุตรขัน, พนม นพพร, หยาด นภาลัย เพลงลูกทุ่งเก่าๆ เราก็อ้างได้ก็ชอบเหมือนกัน แม้อาจฟังคล้ายๆพอ มีบางทีผมกลับบ้านก็จะซื้อเทปไปให้ กับเพื่อนๆ ผมจะอัดเทปให้เขา แบบให้เขาลองฟังดูสิ เราชอบนะเพลงนี้ ที่ให้แต่ละคนก็ไม่เหมือนกันด้วย คนนี้ก็ได้อันนี้ เนื้อหาแบบนี้ ตามที่คิดว่าเขาน่าจะฟังได้”

4. ด้านความบันเทิง (Entertainment)

สำหรับกลุ่มนี้ดนตรียังเป็นแหล่งความบันเทิงและเป็นกิจกรรมในเวลาว่างเช่นเดียวกับกลุ่มอื่นนอกเหนือไปจากการนอน, อ่านหนังสือ, ดูโทรทัศน์, ไปเที่ยวกับเพื่อน ดนตรียังเป็นสิ่งที่ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดที่ดี

แต่ัว "ก่อนสอบสัก 1 อาทิตย์นี่ ผมไม่ฟังเพลงนะ แต่จะชอบเล่นกีตาร์ เล่น เยอะขึ้นมากไม่รู้ทำไมช่วงไม่สอบไม่เล่นขนาดนี้ ถ้าจะอ่านหนังสือแล้วก็จะเล่นก่อนสัก หน่อย ไล่เมโลดี้ไปเรื่อยๆไม่เป็นเพลงหรอก เป็นมากเลยไม่รู้ทำไม"

กลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำชัดเจน

ลักษณะทางประชากรศาสตร์

ตารางที่ 4.19

ตารางแสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของสมาชิกกลุ่มที่ 4

ประเภท	ลักษณะทางประชากรศาสตร์
จำนวน	3 คน
เพศ	ชาย 3 คน หญิง - คน
อายุ	ระหว่าง 20 - 21 ปี มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 20 ปี
ภูมิลำเนา	กรุงเทพฯ 2 คน, ต่างจังหวัด 1 คน แบ่งเป็น - ภาคเหนือ 1 คน - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - คน - ภาคตะวันออก 1 คน - ภาคกลาง - คน - ภาคตะวันตก - คน - ภาคใต้ - คน
ระดับรายได้	ระหว่าง 4,000 - 8,000 บาท/เดือน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 7,000 บาท
คะแนนแบบสอบถาม	ระหว่าง 104 - 107 คะแนน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 105 คะแนน

กิจกรรม แบ่งเป็น - กลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกชมรม/กลุ่มกิจกรรมใดๆ 2 คน
- กลุ่มที่เป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มกิจกรรม - คน

ตารางที่ 4.20

ตารางแสดงการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มที่ 4

ประเภทกิจกรรม	จำนวน (คน)
1. กิจกรรมพัฒนาการปกครองตนเอง	
2. กิจกรรมพัฒนาสติปัญญา	
3. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม	
4. กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพและความพร้อมเพียง	
5. กิจกรรมพัฒนาความเสียสละเพื่อสังคม	
6. กิจกรรมพัฒนาศิลธรรม	
7. กิจกรรมพัฒนาศิลปวัฒนธรรม	2
8. กิจกรรมสันตนาการ	
9. กิจกรรมพัฒนาอาชีพ	
10. กิจกรรมทางการเมือง	

หมายเหตุ พิจารณาการเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ 1 ครั้งและนิสิตหนึ่งคนอาจ
เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 1 ประเภท

สมาชิกกลุ่มนี้ให้ความสนใจกิจกรรมค่อนข้างน้อย สมาชิกหนึ่งคนจะร่วมกิจกรรมที่ตน
สนใจเพียงอย่างเดียว เช่น ชมรมดนตรี นอกเหนือจากนั้นจะช่วยกิจกรรมต่างๆไปของคณะหรือ
มหาวิทยาลัย

ทรัพย์สิน

ตารางที่ 4.21

ตารางแสดงทรัพย์สินของสมาชิกกลุ่มที่ 4

ประเภท	สื่อส่วนตัว (หน่วย)	สื่อส่วนรวม (หน่วย)
วิทยุเทป	2	9
วิทยุหุฟัง (walkman)	2	5
เครื่องเล่นคอมแพคดิสก์	3	3
เครื่องเล่นเลเซอร์ดิสก์	-	1
โทรทัศน์	1	11
เครื่องเล่นวิดีโอ	1	4
เครื่องเล่นคาราโอเกะ	-	2
คอมพิวเตอร์	2	2

หมายเหตุ ทรัพย์สินทุกประเภทวัดจำนวนเป็นหน่วย

, พบว่า แต่ละคนมีสื่อครบทุกอย่าง แต่พวกเขาใช้วิทยุมากที่สุดไม่ว่าจะใช้ของส่วนตัวหรือแบ่งกันฟังกับเพื่อนในห้องพัก รองลงไปจะเป็นเครื่องเล่นคอมแพคดิสก์ซึ่งมีครบทุกคน

เครื่องดนตรี

ตารางที่ 4.22

ตารางแสดงเครื่องดนตรีของสมาชิกกลุ่มที่ 4

ประเภทเครื่องดนตรี	ตัวอย่างเครื่องดนตรี	จำนวน (ชิ้น)
เครื่องดนตรีไทย	ขิม	1
เครื่องดนตรีต่างประเทศ	กีตาร์	4
	เปียโน	2
	อิเล็กทรอนิกส์	1
	กลองชุด	1

กลุ่มนี้จะสนใจเล่นดนตรีสากลมากกว่าดนตรีไทย แม้ว่าบางคนจะเคยหัดเล่นดนตรีไทยมาก่อน แต่ภายหลังก็เปลี่ยนมาเล่นดนตรีสากลโดยเฉพาะกีตาร์ บางคนจึงมีกีตาร์ส่วนตัวทั้งกีตาร์โปร่งและกีตาร์ไฟฟ้า

กิจกรรมเกี่ยวเนื่องกับดนตรี

ฟังวิทยุ พบว่า แม้จะเป็นเจ้าของสื่อหลายชนิด แต่กลุ่มตัวอย่างทุกคนใช้วิทยุมากกว่าสื่อชนิดอื่นๆ พบว่าสมาชิกในกลุ่มชอบฟังเพลงจากเทปมากกว่าจากรายการวิทยุ

- ฟังเทปมากกว่า (2 คน) พวกเขาบอกว่า เพราะสามารถเลือกฟังเพลงตามที่ต้องการได้ อีกทั้งซื้อเทปสะสมไว้จำนวนมาก

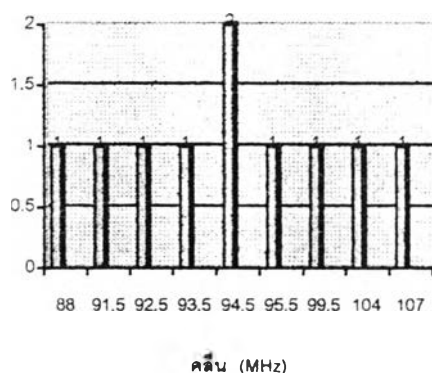
- ฟังวิทยุมากกว่า (1 คน) เพราะมีเพลงเปิดให้ฟังหลากหลายดี/ไม่ต้องมาคอยเปลี่ยนเทป/ได้รับฟังข่าวสารความรู้/ติดตามความเคลื่อนไหวของวงการเพลงได้/อัดเพลงจากวิทยุ

ปริมาณ 4 - 6 ชม. เปิดฟังมากในช่วงทำงานตอนกลางคืน

พฤติกรรมการฟัง ไม่มีสถานีที่ฟังเป็นประจำ แต่จะเปลี่ยนไปเรื่อยๆ เพื่อค้นหาแนวเพลงที่ตนเองต้องการฟัง ถ้าไม่มีจึงจะเปิดเทป ยกเว้นกอล์ฟจะฟังเทปมากกว่าแต่ถ้าเบื่อก็จะเปิดวิทยุค้างไว้ที่คลื่น 94.5 MHz

ภาพที่ 4.4

แผนภูมิแท่งแสดงคลื่นวิทยุยอดนิยมของสมาชิกกลุ่มที่ 4

หมายเหตุ ผู้ฟังหนึ่งคนอาจเลือกฟังได้มากกว่าหนึ่งคลื่น จำนวนผู้ฟังจึงเป็นจำนวนรวมของความนิยมที่ผู้ฟังมีต่อคลื่นนั้น

คลื่นที่นิยมฟัง อันดับหนึ่งคือ 94.5 MHz นอกจากนั้นได้แก่ 88.0, 91.5, 92.5, 93.5, 95.5, 99.5, 103.5, 106.5 พบว่าคลื่นที่เปิดเพลงปิอบสบายๆ ผู้ดำเนินรายการไม่พูดมากนัก จะได้รับความนิยมมากเช่น 94.5, 103.5 และ 106.5

เที่ยวสถานบันเทิง (ผับ/ดิสโก้เทค/คาราโอเกะ)

- ความถี่ ทั้งสามคนไปเที่ยวสถานบันเทิงค่อนข้างบ่อยแล้วแต่ช่วงไหนว่างก็จะไปกลุ่มตัวอย่างจะใช้เวลาไปเที่ยวสถานที่ดังกล่าวเป็นครั้งคราว สมาชิกกลุ่มนี้ซึ่งเป็นผู้ชายทั้งสามคนกล่าวว่าเขานิยมไปผับมากกว่าดิสโก้เทคหรือคาราโอเกะ บางคนไม่ชอบบรรยากาศในดิสโก้เทคที่มีแต่เด็กวัยรุ่นไปเที่ยวมีลักษณะเฮฮา ก้าวร้าว

ซึ่ง "มีคนแบบนี้เยอะมากในเทค ประเภทก้าวร้าวไปแล้วกินเหล้า จะกินให้หมดขวดให้ได้ในคืนนี้ หรือไปแล้วค้นหาผู้หญิงอย่างเดียว หรือมองหาผู้ชายอย่างเดียว ประเภทนี้ในผับดีๆไม่มีนะ"

นอกจากนี้พวกเขาไม่ชอบแนวดนตรีในดิสโก้เทค ทุกคนจึงชอบไปผับมากกว่าเพราะต้องการฟังเพลงในแนวที่ตนชอบเช่น แนวแจ๊ส และการไปเที่ยวยังช่วยกระชับความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

ต้น "ผับโอ.เค. นานๆไปที่ เหมือนกับไปนั่งกินเหล้ากับเพื่อน ไปเพราะอยากสังสรรค์กับเพื่อนมากกว่า ผับนี้จะไปกับเพื่อนผู้ชายไปทั้งหมด ถ้ามีผู้หญิงไปนี้จะไปเทคกันมากกว่า ผู้หญิงเขาจะไปเดินๆกัน เขาไม่กินเหล้า"

อ่านนิตยสารดนตรี

ปริมาณ พบว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ ไม่ค่อยสนใจอ่านหรือติดตามนิตยสารหรือวารสารเกี่ยวกับดนตรีกันมากนัก มีเพียงคนเดียวที่ติดตามอ่านโดยตรง

- อ่านบางครั้ง (1 คน) มีคนเดียวคือกอล์ฟ เขาจะอ่านหนังสือเกี่ยวกับดนตรี เช่น The quiet strom มีคนเก่งๆเขียนแนะนำเทคนิคการเล่นกีตาร์ มีประโยชน์สำหรับเขาซึ่งเป็นนักดนตรีด้วย, ลีสันเพราะเขาติดตามข่าวคราวของวงคาราบาว ในลีสันจะชอบเขียนถึง

- ไม่ติดตามอ่าน (2 คน)

ซึ่ง "ไม่สนใจ บางทีเขาว่าดี ผมว่าไม่ดีก็เลยไม่สนใจ ผมมีเวลาแล้วค่อยไปเดินดูตามร้านเอาเลยดีกว่า ถ้าจะให้มานั่งพวกนี้ ไม่ว่างขนาดนั้น"

เล่นดนตรี พบว่า กลุ่มนี้สามารถเล่นดนตรีได้อย่างน้อย 1 ชนิด ไม่มีคนไหนที่จะเล่นดนตรีไทยได้ กลุ่มนี้จะคล้ายกับกลุ่มอื่นที่จะหัดเล่นกีตาร์เป็นพื้นฐาน ทุกคนจะมีกีตาร์เป็นของตนเอง แต่ในกลุ่มนี้มีกอล์ฟเพียงคนเดียวที่เป็นสมาชิกวงดนตรี วงของเขามีเอกลักษณ์เป็นที่รับรู้ของเพื่อนๆว่าจะเล่นเฉพาะเพลงของวงคาราบาวเท่านั้น

- เล่นไม่ได้ (- คน)
- เล่นได้เพียง 1 ชนิด (2 คน)
- เล่นได้ตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป (1 คน)

ตารางที่ 4.23

ตารางแสดงความสามารถในการเล่นดนตรีของสมาชิกกลุ่มที่ 4

ประเภทเครื่องดนตรี	ชนิดเครื่องดนตรี	จำนวน (คน)
เครื่องดนตรีไทย	-	
เครื่องดนตรีสากล	กีตาร์	3
	อิเล็กทรอนิกส์	1

ซื้อเทป กลุ่มนี้บอกว่าช่วงหลังนี้ไม่ค่อยซื้อเทปมากนัก จะใช้เวลาตัดสินใจเลือกมากขึ้น
 ดัน "ตอนเด็กๆจะชอบอะไรตามแฟชั่น พอเพลงออกมาก็จะสนใจซื้อ ซื้อบ่อย
 มากๆ เยอะมาก แต่พอโตๆมาแล้วเป็นว่าถ้าเพลงนี้เราไม่ชอบเราก็จะไม่ซื้อเลย ชอบแค่
 สองเพลงในม้วนก็ไม่ซื้อ จะฟังเพื่อนก่อนว่าชาวบ้านเขาว่ายังไง"

ก่อนจะซื้อเทปกลุ่มตัวอย่างจะมีการสำรวจเพลงในเทปชุดนั้นก่อนว่า ตนชอบมากน้อย
 เพียงใด โดยพูดคุยกับเพื่อน ชมจากโทรทัศน์ หรือฟังจากวิทยุ

ซึ่ง "ที่ร้านจะมีหูฟังให้ฟังลองดู ลองไปฟัง ถ้าเพราะก็ซื้อ บางทีเดินผ่านเขา
 เปิดอยู่ก็ซื้อ"

ชมคอนเสิร์ต

- ความถี่ - ไม่เคยไป (1 คน)

ต้น "ไม่เคยไป ไม่บ้าดาราคงต้องไปดู ถ้าชอบเพลงเขาก็ไม่ถึงขั้นจะต้องไปดู เข้าไปแอ๊ดยัดเยียด ฟังเพลงก็ไปซื้อเทปมาฟัง ไม่เคยคิดจะไปดูคอนเสิร์ตเลย ไม่มีคนไหนที่เรายากดู เพื่อนๆก็ไม่ไปกัน"

- ไปบางครั้ง (2 คน)

พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่สนใจชมการแสดงคอนเสิร์ตมากนัก ทุกคนที่ไม่ชอบไปจะกล่าวเหมือนกันว่า ไม่ได้ชอบนักร้องคนไหนเป็นพิเศษ แต่ชอบที่ผลงานเพลงของเขาแค่ได้ฟังเพลงของเขาอยู่ที่บ้านก็มีความสุขดีอยู่แล้ว และไม่ชอบไปในสถานที่ที่คนมาก ๆ ต้องเบียดๆกัน ส่วนคนที่เคยไปดูก็กล่าวว่า ไปดูน้อยมาก บางคนเช่น กอล์ฟนิยมดูคอนเสิร์ตเฉพาะวงคาราบาว แต่มีปัญหาจากอันตรายที่มักจะมีการชกต่อยกันขณะที่วงคาราบาวเล่น ทำให้เขาไม่อยากไปดู

- ศิลปินที่ต้องการชม

ศิลปินไทย

คาราบาว, แหลม มอริสัน

ศิลปินต่างประเทศ

กรีนเดย์

การใช้ประโยชน์จากดนตรีของกลุ่มตัวอย่าง

1. ด้านข้อมูลข่าวสาร (Information)

ในด้านนี้พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างหนึ่งคนคือ กอล์ฟที่ใช้เนื้อเพลงเป็นสื่อเพื่อเรียนรู้ข่าวสาร สภาพการณ์ความเป็นไปในสังคมของตน และสังคมอื่นๆด้วยตนเอง สนองความต้องการของเขาที่อยากรู้อยากเห็นและสนใจเรื่องต่างๆ เมื่อได้รับทราบเรื่องราวจากเพลงโดยเฉพาะในเพลงแนวเพื่อชีวิต เขาก็ไม่ได้เชื่อมั่นกับสิ่งที่ได้รับเลยทีเดียว แต่จะตรวจสอบข้อมูลอีกที เช่น อ่านจากหนังสือพิมพ์ หรือคุยกับคนที่มีความรู้

กอล์ฟ "ถ้าเรื่องที่เราไม่รู้ผมก็พยายามหาข้อมูลก็จะมาอ่านหนังสือพิมพ์เพิ่ม เพราะเพลงที่มันแต่งก็จะเป็นเรื่องเป็นราวอยู่ในหนังสือพิมพ์.....ส่วนใหญ่เวลาผมฟังเพลงที่ผมไม่รู้จัก ผมจะถามพ่อ พ่อผมเป็นทหาร เคยอยู่หน่วยข่าวกรองทหารสืบทุกอย่างก็จะถามๆเขา ถามเล่นๆบ้าง ถามจริงๆบ้างว่าพ่อรู้จักคนนี่ไหม อย่างเพลงยุคเก่าๆอย่างเพลงมะโหนก (คาราบาว) ผมฟัง ตอนเด็กๆผมก็คิดว่ามันเป็นเรื่องของชาวบ้านธรรมดา

พ่อผมเล่าให้ฟังว่า เพลงมันแต่ง ถึงคนนั้นคนนี้นะ มะโนนกับนายหนืด นายอะไรพวกนี้ มันจะมีตัวละครในเพลงซึ่งเราเด็กเราไม่รู้หรอก"

2. ด้านอัตลักษณ์ส่วนบุคคล (Personal Identity)

เพลงบางเพลงได้ช่วยให้ผู้ฟังสามารถค้นพบความเชื่อมั่นในคุณค่าบางอย่างที่ตนยึดถือและยังให้แนวทางว่าเราควรประพฤติปฏิบัติตัวอย่างไรด้วย

กอล์ฟ "เพลงแหมใจ (คาราบาว) ก็เป็นสิ่งง่ายๆซึ่งบางที่เรายูในสังคม เราก็กังไปว่า บางที่เราต้องเห็นใจคนอื่นหรือเปิดรับความคิดเห็นของคนอื่นบ้าง เพลงอย่างนี้มันจะสะตูดใจเราขึ้นมาบางที่เรายากจะทำอะไรแต่ว่าด้วยความมุ่งมั่นหรืออะไรก็ตามที่มันปิดบังความคิดคนอื่น เรามองไม่เห็นก็เป็นข้อเสียในการทำงานเป็นทีม ซึ่งบางที่เรากังไป ฟังแล้วก็จริงนะ แล้วพอเราทำอะไรก็จะคิดถึงใจคนอื่นมากขึ้น"

ในบางกรณีดนตรีก็ช่วยให้ผู้ฟังมองตนเองได้ชัดเจนขึ้น เช่น กอล์ฟ เขาเป็นนักดนตรีของวงอีเรียม ซึ่งวงดนตรีของกอล์ฟมีเอกลักษณ์ที่เพื่อนๆในคณะรับรู้กันว่า จะเล่นเฉพาะเพลงของวงคาราบาวเท่านั้น ทุกคนรับรู้ว่าเขาชอบวงคาราบาวมากเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนๆ กอล์ฟมีรสนิยมด้านเพลงซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นแล้วเห็นความแตกต่างกัน ทำให้เขาตระหนักในอัตลักษณ์ด้านรสนิยมเพลงของตัวเองได้ชัดเจนมากขึ้น ดังที่กอล์ฟเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

"เพื่อนๆก็เรียกเราแบบล้อๆว่า พี่แอ๊ดๆๆ ไม่ใช่ล้อดูอะไร ถ้าเราฟังเหมือนๆคนอื่น เขาคงไม่พูดหรอก เราก็แตกต่างจากพวกเขาอยู่นะวงดนตรีของผมจะเล่นคาราบาวอย่างเดียว ถ้าอย่างอื่นผมไม่เล่น กับเพื่อนในวงเราจะคุยกันก่อนว่า ผมอยากเล่นคาราบาวนะ แล้วเพื่อนหลายคนก็เชียร์ว่า กอล์ฟเล่นคาราบาวเถอะ มันก็มีคนฟัง แล้วมันก็แตกต่างจากวงอื่นเขาด้วย มันก็ดูมีเอกลักษณ์เพราะว่าการทำอะไรที่แบบมันไม่ต้องดีก็ได้ แต่ถ้าเรามีความมุ่งมั่นนะ มันชัดเจนนะ"

นอกจากนี้อัตลักษณ์ด้านอายุก็ยังพบได้ในกลุ่มนี้ บางคนจะไม่รับฟังเพลงของค่ายอาร์.เอส. ด้วยเหตุผลว่า ไม่ใช่เพลงที่เหมาะสมกับวัยของตน

ต้น "พวกเด็กๆจะชอบ แต่พอโตๆมาไม่ชอบเท่าไร ออกมาตลกๆดูแล้วไม่ใช่สไตล์ที่เราชอบ แต่ของแกรมมีน่าจะเป็นผู้ใหญ่หน่อย ไม่ใช่หน้าตาดีอย่างเดียว เสียงต้องดีด้วย แอ์ของอาร์.เอส.จะเป็นแบบว่าวัยรุ่นๆหน้าตาดี เด็กๆอาจจะคลั่งที่หน้าตา"

3. ด้านบูรณาการและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Integration and Social Interaction)

ในด้านนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์จากเพลงเพื่อการมีหัวข้อสนทนากับเพื่อนๆ มักจะมีการวิพากษ์วิจารณ์เพลงหรือตัวศิลปินด้วยกัน สร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้วยกัน เช่น การมีกิจกรรมเกี่ยวเนื่องกับดนตรีร่วมกัน (ร้องเพลง, ไปผับหรือดิสโก้เธคร่วมกัน, เล่นดนตรีและหัดดนตรีให้กัน) ช่วยตอบสนองความต้องการเพื่อน

4. ด้านความบันเทิง (Entertainment)

กลุ่มตัวอย่างยอมรับว่าฟังเพลงเพื่อความบันเทิง และเป็นกิจกรรมที่ทำยามว่างของทุกคน เช่น ต้นบอกรว่าจะเปิดเพลงฟังเมื่อตอนว่างๆ จะรู้สึกอยากฟัง ผู้วิจัยยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างนำเพลงมาใช้เพื่อความบันเทิงได้หลายลักษณะ ดังเช่นกรณีของซึ่งที่มักจะฟังเพลงเวลาหงุดหงิดเขาบอกว่าเพลงช่วยให้เขาหลีกเลี่ยงปัญหาต่างๆ

ซึ่ง "ตอนนั้นกำลังเบื่อๆ กำลังเหนื่อยๆ บางทีเจองานเยอะๆ เรื่องเยอะๆ บางทีมีเรื่องที่มหาวิทยาลัย เรื่องเพื่อน เรื่องที่บ้านปนไปปนมา ก็จะแบบฟังเพลงตั้งใจฟังอย่างเดียว...เลือกเพลงที่ตอนนั้นกำลังชอบอยู่ พอใส่เทปแล้วก็กรอกลับๆอยู่ช่วงนั้นแหละ เพลินดี ฟังแล้วก็ดีขึ้น ทำเป็นนิสัยไปแล้ว"

หรือในช่วงเวลาอ่านหนังสือเตรียมสอบซึ่งเครียดมาก กลุ่มตัวอย่างก็เลือกที่จะฟังเพลงเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด

ต้น "เพราะมันเครียด แนวไหนก็ได้ให้มันสนุกๆขึ้นมาให้หายเครียด แนวไหนก็ได้ให้เราารู้สึกสนุกตาม"

กอล์ฟ "กีตาร์นี้ ช่วงไหนสอบจะรู้สึกอยากเล่นมากขึ้น ทั้งๆที่ไม่มีเหตุผลเวลาว่างไม่รู้จักเล่น ก็เลยเล่นสักพักก่อนอ่าน"

โดยสรุปกิจกรรมเกี่ยวเนื่องกับดนตรีของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 32 คน ซึ่งผู้วิจัยเลือกมาเพียง 6 ประเภท คือ การฟังวิทยุ/เทป, การไปเที่ยวสถานบันเทิง (ผับ, ดิสโก้เธค, คาราโอเกะ), อ่านนิตยสารดนตรี, การไปชมคอนเสิร์ต, เล่นดนตรี, ซ้อมเทป เป็นกิจกรรมยอดนิยมของกลุ่มตัวอย่าง บางคนยังทำอย่างอื่นด้วยเช่น แต่งเพลง, ทำหนังสือเพลงของกลุ่ม นับว่าดนตรีเป็นสื่อที่เป็นที่นิยมสูงมากในกลุ่มวัยรุ่นและให้อิสระแก่วัยรุ่นในการบริโภคหรือสร้างสรรค์งานในแบบของตน ผู้วิจัยพบว่า

- การฟังวิทยุเป็นกิจกรรมที่พบมากที่สุดในกลุ่มตัวอย่างทุกคน ทั้งนี้วิทยุเป็นสื่อที่เข้าถึงกลุ่มตัวอย่างทุกคน ด้วยเป็นสื่อที่ราคาไม่แพงมากนักกลุ่มตัวอย่างหลายๆคนจึงมีวิทยุมากกว่า 1 เครื่อง คือ วิทยุเทปและ/หรือ วิทยุเลียบหูฟัง (walkman) พวกเขา มักจะฟังวิทยุโดยเปิดรับฟังรายการเพลงมากที่สุด รองลงไปเป็นรายการคุยข่าว, ข่าว, ทอล์กโชว์และสารคดีสั้น ทั้งนี้สิ่งที่พวกเขาคาดหวังจะได้รับจากสื่อมวลชนคือความบันเทิงซึ่งสื่อวิทยุสามารถเข้าถึงและตอบสนองความต้องการของผู้รับสารที่เป็นนิสิตนักศึกษาได้อย่างดี พบว่ากลุ่มตัวอย่างเมื่อสำรวจพบคลื่นที่ถูกใจก็จะฟังคลื่นนั้นเป็นประจำ คลื่นที่นำเสนอเพลงป๊อบเบาๆสบายๆ เปิดเพลงติดต่อกันหลายเพลงมากกว่าจะเล่นเกมส์หรือมีผู้ดำเนินรายการมาพูดคุยจะได้รับความนิยมสูง ดังเช่นที่พบว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มต่างรับฟังคลื่น F.M.106.5 MHz กรีนเวฟ และ F.M. 103.5 MHz เลิฟ เอฟ.เอ็ม. สูงมากกว่าคลื่นอื่นอย่างเห็นได้ชัด

- การไปเที่ยวสถานบันเทิง (ผับ / ดิสโก้เธค / คาราโอเกะ) กลุ่มตัวอย่างจะใช้เวลาไปเที่ยวสถานที่ดังกล่าวเพียงบางครั้งบางคราวซึ่งมักจะเป็นโอกาสพิเศษ เช่น วันเกิด บางคนก็ไม่เคยไปเลย กลุ่มตัวอย่างไม่ได้ให้ความสำคัญมากนักกับกิจกรรมนี้เพราะไม่ชอบบรรยากาศมีกลิ่นบุหรี่มากเสียงดัง เสียค่าใช้จ่ายมาก เพื่อนในกลุ่มไม่ชอบไป เปิดร้านดึก กลุ่มตัวอย่างที่ไปเที่ยวสถานดังกล่าวก็เพื่อกระชับความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนหรือสนใจไปฟังดนตรีแนวที่ตนชอบโดยเฉพาะ

- การอ่านนิตยสารดนตรีไม่ได้รับความสนใจจากกลุ่มตัวอย่างมากนัก คนที่ติดตามอ่านจริงจึงมีเฉพาะกลุ่มที่เป็นนักดนตรีที่ต้องการศึกษาความรู้เรื่องของดนตรีเพิ่มเติม มักจะอ่านจาก music express บันเทิงคดีและสี่สีสั้น ส่วนคนอื่นๆนิยมอ่านเพียงเพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวของวงการเพลง, ข่าวซุบซิบของศิลปิน ซึ่งกลุ่มที่สองนี้นิยมอ่านจากนิตยสารทั่วไปเช่น เดอะบอย, แพรว และหนังสือพิมพ์รายวันและรายสัปดาห์ กลุ่มที่สองเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า จะอ่านคอลัมน์วิจารณ์เทปบ้างแต่ไม่ได้สนใจมากนักเพราะถ้าจะซื้อเทปก็ต้องสำรวจฟังเองว่าตนชอบจริงๆ แสดงให้เห็นว่าดนตรีเป็นเรื่องของอารมณ์ของผู้ฟังแต่ละคนที่จะตัดสินใจว่าตนชอบหรือไม่ชอบ

- กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในดนตรีสากลมากกว่าดนตรีไทย ดังจะเห็นว่าพวกเขาสามารถเล่นดนตรีสากลได้มากกว่าดนตรีไทย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถเล่นดนตรีได้อย่างน้อย 1 ชนิด ดนตรีสากลที่เป็นที่นิยมมากที่สุดคือกีตาร์ มีคนเล่นได้ถึง 14 คน ส่วนดนตรีไทยที่มีผู้เล่นได้มากที่สุดคือ ขลุ่ย พบว่ามีเพียง 8 คน บางคนก็กำลังหัดเล่น ส่วนคนที่ยังเล่นดนตรีไม่ได้ก็กล่าวว่า จะพยายามหัดกีตาร์ให้ได้ก่อนจึงจะไปหัดเครื่องดนตรีชนิดอื่น เพราะกีตาร์หัดง่าย

เอาติดตัวไปได้สะดวก สามารถบรรเลงเพลงร่วมสมัยและร้องเพลงไปกับเพื่อนๆได้ ในขณะที่ดนตรีไทยที่เคยเรียนมาตอนชั้นมัธยม เมื่อเข้ามาเรียนมหาวิทยาลัยและไม่มีวิชาบังคับ กลุ่มตัวอย่างจึงทิ้งกันไปและหันมาเล่นกีตาร์แทน

- การซื้อเทปของกลุ่มตัวอย่าง พบทุกคนกล่าวว่าแตกต่างจากตอนเป็นเด็ก เพราะจะเริ่มเห็นคุณค่าของเงินมากขึ้น ดังนั้นก่อนซื้อจึงต้องตัดสินใจเลือกมากขึ้น และนิยมอัดเทปมากกว่าซื้อ ก่อนจะซื้อเทปมักจะพูดคุยหาข้อมูลเรื่องดนตรี และหาช่องทางฟังก่อนว่าตนชอบมากน้อยเพียงใด นิยมรับฟังจากวิทยุมากที่สุด

- การไปชมคอนเสิร์ตก็ไม่ได้ได้รับความสนใจมากเท่าไร พบว่า กลุ่มตัวอย่างไปชมการแสดงคอนเสิร์ตเพียงบางครั้ง หลายคนไม่ชอบไป ทุกคนที่ไม่ชอบไปจะให้เหตุผลตรงกันว่า ไม่ได้ชอบนักร้องคนไหนเป็นพิเศษ แต่ชอบที่ผลงานเพลงของเขาแค่ได้ฟังเพลงของเขาอยู่ที่บ้านก็มีความสุขดีอยู่แล้ว กลุ่มตัวอย่างเล่าว่าในตอนเด็กจะพึงพอใจกับการได้เห็นรูปลักษณะภายนอกของศิลปินมากกว่า แต่เมื่อโตขึ้นมาการบริโภคเสียงที่ร้องอย่างมีคุณภาพทำให้เกิดความบันเทิงใจมากกว่า อย่างอื่น แสดงให้เห็นว่าอายุมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคสื่อ นอกจากนี้พวกเขาต่างไม่ชอบไปในสถานที่ที่คนมาก ๆ ต้องเบียดๆกัน ต้องเสียเวลาไปจองบัตร เสียเวลาเดินทางไปชม อีกทั้งบัตรก็ราคาแพงมาก ลักษณะคอนเสิร์ตที่พวกเขาอยากชม ไม่พบว่ามีคนใดชอบคอนเสิร์ตแนววัยรุ่นมากนักที่ต้องไปร้องกรี๊ดหรือเต้นตามไปด้วย แต่ถ้ามีส่วนร่วมบ้างทุกคนจะไข่ปฏิเสธเพื่อความสนุกสนาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะบอกว่าชอบแบบได้นั่งชมในบรรยากาศสบายๆมากกว่า

นอกจากนี้จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับอัตลักษณ์ความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งสูงและต่ำทุกกลุ่มใช้ประโยชน์จากดนตรีเพื่อความพึงพอใจทั้งในด้านความรู้, ด้านอัตลักษณ์ส่วนบุคคล, ด้านการปฏิสัมพันธ์ และด้านความบันเทิง โดยเฉพาะในด้านอัตลักษณ์ส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างนำดนตรีมาใช้ประโยชน์เพื่อต่อยอดในคุณค่าที่ตนยึดถือ, ค่านิยมวิถีการดำเนินชีวิต, เป็นข้อเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่น และช่วยให้เขามองตัวเองได้ชัดเจนมากขึ้น ดังนั้น เมื่อดนตรีเป็นสื่อหนึ่งที่สามารถช่วยให้บุคคลมองเห็นตัวตนได้ชัดเจนมากขึ้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงต้องการศึกษาต่อไปว่าบุคคลนำดนตรีมาใช้เพื่อช่วยให้เขาสามารถมองเห็นภาพตัวเองในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Obligation) ด้วยหรือไม่

ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีและอัตลักษณ์

ในส่วนนี้จะแสดงให้เห็นข้อมูลการเปิดรับแนวดนตรี ศิลปิน และตัวอย่างเพลงที่กลุ่มตัวอย่าง ทั้งสี่กลุ่มในงานวิจัยครั้งนี้เปิดรับ และพวกเขานำดนตรีมาใช้อย่างมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มของระดับอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูงอย่างชัดเจน

ตารางที่ 4.24

ตารางแสดงศิลปินเพลงยอดนิยมของสมาชิกกลุ่มที่ 1

แนวเพลง/ศิลปิน	ตัวอย่างเพลงที่กลุ่มตัวอย่างนิยมฟัง	จำนวน (คน)
<u>แนวป๊อป</u>		
ศุ บุญเลี้ยง	อิมฮุ่น, บทเพลงใต้แสงดาว, จากเพื่อนถึงเพื่อน, หวังดี, โลกกลม, เด็กมีปัญหา, อนึ่งคิดถึงพอสังเขป	6
บอย โกสิยพงษ์	จะเก็บเธออยู่ในใจเสมอ, ฤดูที่แตกต่าง, พยาน, บ้าน, เก็บดาว, อยากจะขอ	5
นครินทร์ กิ่งศักดิ์	สบายดี, เอ็มไม่ถึง, นานๆที, คำตอบ, วันที่เลวร้าย, พี่ชาย	5
เจี๊ยง	นิทานหิ่งห้อย, ไม่รักแต่คิดถึง, ง่ายๆ, แค่นี้, เก็บใจ, อยากมีหมอน, เอกเซนก	3
เบิร์ต กะ ฮาร์ท	เพื่อนกัน, รอรัก, เอ็มดาว, เพียงเรา, ไม่ลืม, ห่างไกล, จากกันด้วยดี	3
นูโว	นิยามรัก, หลับตา, สองคนในร่างเดียว, เก็บไว้จำ, ทำได้หรือเปล่า	3
ธงไชย แมคอินไตย์	เธอผู้ไม่แพ้, สัญญาต้องเป็นสัญญา, พักตรงนี้, พรึกซ์หนู, ที่สุดในหัวใจ, ความรักในอากาศ	2
ไพบูลเกียรติติ เขียวแก้ว	คนรักกันไม่ทำอย่างนี้, สุกกลางใจเธอ, รักล้นใจ, สบตา, ฝากคอย, มีเพียงแต่เธอ	2

มาซา วัฒนพานิช	รอ, แดกหัก, นกทางเซน, ใครสักคน	2
ธนิศร์ ศรีกลิ่นดี	ทานตะวัน	2
เสาวลักษณ์ ลีละบุตร	ชีวิตและจิตใจ, ความทรงจำ, กัดมัน, แคเสียใจ...ไม่พอ	2
วรรณนา วีรยวรรณะ	เธอเห็นท้องฟ้าฉันไหม, เก็บไว้ให้เธอ, คิดถึง, แปลก, เพียงอยากรู้	2
อัญชลี จงคดีกิจ	ด้วยความคิดถึง	2
สบชัย ไกรยูรเสน	รักเธอ, ถาม, ตราบใด, อย่าทำร้าย	1
ดาววัน	สู่แสงแห่งตะวัน	1
ชีพชนก	ถ้ามีวันนั้น	1
ไฮดร่า	ตัวปลอม, ดึกแล้ว, เรื่องมงาย	1
เป้ สีน้าและบัตเตอร์ฟลาย	ฝากรัก	1
สุนิตา ลีติกุล	พี่ชายที่แสนดี, ฉันรู้, ขอเป็นคนของเธอ	1
ปนัดดา เรืองวุฒิ	ดาวกระดาด, อยากรู้อยู่ตรงนี้, แคฝัน	1
ป้อม เกริกศักดิ์	อยากจะมีเธอ	1
วิยะดา โกมารกุล ณ นคร	ไม่ขีดไฟกับดอกทานตะวัน, คนพิเศษ, ฝันลอยลอย	1
นริภระจ่าง คัมภีร์	เดี๋ยวดายกลางสายลม, ภาษารัก, คินฝันพร้า	1
สุรสิทธิ์ อธิติกุล	กัลปาวสาน, ปราสาททราย, ไกล	1
<u>แนวแดนซ์</u>		
<u>แนวเพื่อชีวิต</u>		
พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์	ถึงเพื่อน, หนุ่มพเนจร, ตลอดเวลา, โรงเรียนของหนู, แม่ ผีโรงเรียน, อยู่คนเดียว, ใจเกินร้อย	6
คาราบาว	ทะเลใจ, คนเก็บฝัน, ลอยลมรัก, สืบ นาคะเสถียร, แม่สาย, รักทรหด, เฒ่าทะเล, บาปบริสุทธิ์	4
พงษ์เทพ กระโดนชำนาญ	เพียงลมพัดผ่าน, วันเวลา, ตรงเส้นขอบฟ้า, ด.ญ. ปรางค์ ดาวนัสสาว, ยิ้มเหงาๆ, ฝันไปเถอะ, ลิงทะเล	3
คาราวาน	ฉันเป็นดอกไม้, คินรัง, จิตร ภูมิศักดิ์, ยิ้มกลางสายฝน, เดือนเพ็ญ	2

ไฮป	จากวันนั้นถึงวันนี้, จากใจ, สวรรค์บ้านนอก, ก่อนจาก ผ้าผวยกับสายลมหนาว, รางวัลแด่คนช่างฝัน	2
<u>แนวรีอิด</u>		
อัลนีและวสันต์ โชติกุล	รักเธอเสมอ, ไม่กินข้าวเย็น, ทั้ๆที่รู้, ก็เคยสัญญา, ให้มันเป็นไป, คนหลายใจ, เขียวชบาใจ	5
ดิโอฬารโปรเจ็ค		3
โมเดิร์น ด็อก	บางสิ่ง, ก่อน, บุษบา	2
ธนพล อินทฤทธิ์	เรือลำหนึ่ง, รักคงยังไม่พอ, อยากรกลับบ้าน	1
พจนาน พจนานพิทักษ์	กลับบ้าน, รักนั้น, ทาง, ลักครึ่ง, ผ่าน	1

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างนิยมฟังเพลงของศิลปินในแต่ละแนวมากกว่า 1 คน ดังนั้นจำนวนรวมของกลุ่มตัวอย่างหมายถึงจำนวนรวมของคะแนนนิยมในเพลงแต่ละแนว

พบว่า กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้เปิดรับสื่อดนตรีหลากหลายแนวเช่นเดียวกับกลุ่มอื่นแต่ฟังเพลงแนวป๊อบมากที่สุด ศิลปินที่สมาชิกกลุ่มนี้ชื่นชอบมากที่สุด คือ บัญเฌียง, บอย โกสิยพงษ์, นครินทร์ กิ่งศักดิ์, เบิร์ด & ฮาร์ท, คาราบาว, อัลนีและวสันต์ โชติกุล, นูโว, เจลียง หลายคนเป็นศิลปินเก่าที่เคยออกผลงานเพลงมา บางคนไม่ผลิตงานเพลงออกมานานหลายปี เช่น วงเจลียง แต่ยังคงได้รับการเอ่ยถึง กลุ่มตัวอย่างบางคนกล่าวกับผู้วิจัยว่า ตนจะรู้จักแต่เพลงเก่าๆที่เคยฟังมา เพลงใหม่ๆจะไม่ค่อยรู้จัก เพราะถ้าชอบก็จะชอบยาวนาน จนปัจจุบันก็ยังฟังอยู่

แต่กลุ่มนี้หลายคนเป็นผู้ฟังที่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาของเพลงมาก โดยจะฟังเพลงแล้วคิดใคร่ครวญตามเนื้อหาในเพลงนั้นๆด้วย จึงมีบางคนที่ชอบเพลงเพื่อชีวิตเป็นพิเศษ ด้วยเหตุผลว่าเพราะมีเนื้อหาที่แตกต่างจากเพลงสมัยนิยมทั่วไป เช่น จ๊ะเอ๋ "มันตรงกับที่เราเจออยู่ ตรงกับที่ทำงาน ตรงกับสภาพสังคมที่เป็น เพราะว่าเพลงเพื่อชีวิตมันจะเป็นแนวนี้"

กลุ่มตัวอย่างได้พูดถึงแนวเพลงที่ตนฟังว่า

เอก "เป็นคนฟังได้ทุกแนว ชอบที่เนื้อหามากกว่า ชอบเพลงช้ามากกว่า ไม่ค่อยเน้นศิลปิน" เน้นเพลงมากกว่าของใครก็ได้ เป็นคนชอบคิดใคร่ครวญดู เราจะติดตามเพลง เพลงเพื่อชีวิตเหมือนจะให้แ่งคิดแก่เรามากกว่า เพราะว่ามีทั้งให้กำลังใจ ทั้ง

สอนชีวิต ลักษณะของเพลงมันจะเป็นลักษณะที่ว่า เหมือนเป็นประสบการณ์ในชีวิตจริงของเขาและก็เป็นอีกแนวหนึ่งที่ไม่เหมือนทั่วไปที่จะเป็นเพลงแบบรักๆใคร่ๆ

เมื่อผู้วิจัยซักถามถึงความชอบในการฟังเพลงเพื่อชีวิต เอกเล่าว่าเขาชอบฟังบางเพลงที่ให้ข้อคิดแก่ชีวิต เช่นเพลงทะเลใจ แต่ส่วนใหญ่จะฟังเพลงแนวป๊อปซึ่งเขาเห็นว่าไพเราะ ฟังแล้วสบายใจ อีกทั้งเขายังคุ้นเคยมากกว่า

กบ "ส่วนมากชอบฟังเพลงเก่าๆซึ่งๆ อย่างเพลงเส้นชัย ไม่ได้ดูละครเลย มันเข้มข้นดีเหมือนกับเป็นคนสู้คือฟังเพลงแล้วก็แปลตาม คือเขามีจุดหมายสูงๆ เขาก็ตะเกียกตะกายไปให้ถึง มันเหมือนกับให้กำลังใจ เพราะไม่ค่อยมีคนพูดให้กำลังใจเราใน เหมือนกับว่าเราต้องการกำลังใจ ก็จะไปเอาจากเพลงพวกนี้ แบบเพลงนาที่ที่ยิ่งใหญ่ (คริสตินา), เธอผู้ไม่แพ้ (เบิร์ด), ขออย่ายอมแพ้ (สุนิสา)"

หมู "แต่ก่อนก็ชอบเพลงป๊อปใสๆตั้งนานแล้ว ชอบฟังอะไรที่สบายๆมากกว่า เพลงเพื่อชีวิตฟังตอน ม.ปลาย ตอนนั้นไม่ฟังแล้วคงอยากหาอะไรฟังที่มันผ่อนคลายมากกว่ามั้ง ถ้าเป็นเพลงป๊อปใสๆ มันจะได้คลายเครียดไปด้วย ถ้าอ่านๆจนเครียดแล้วจะฟังวิทยุหรือไมก็เปิดเทป เมื่อก่อนคงฟังมาซ่า ถ้าเครียดมากๆก็เป็นเพลงพวกเฮฟวี่ทอล์กไปเลย แต่ไม่ได้ฟังบ่อยนานๆฟังสักทีเปิดดั่งๆหน่อย ปิดหนังสือพักสัก 15 นาทีก็อ่านต่อ เพลงรักเดี๋ยวนี้มันมีจนเกรอ จะมีช่วงหนึ่งอยากจะหาแนวอื่นฟัง ตอนม.ปลายนี่ที่ฟังเพลงเพื่อชีวิต ตอนนั้นก็อยากฟังแนวอื่นที่ไม่ใช่เพลงพวกนี้ที่ไม่ใช่เนื้อหาเพลงแบบรักๆใคร่ๆ ไม่สมหวัง แต่ไม่ใช่เนื้อหาหนักๆแบบเพื่อชีวิตไม่กลับไปแนวนั้น อาจเป็นเพลงป๊อปของเจลีแยงแบบนี้ก็ได้ ให้ความหมายอีกแง่หนึ่งฟังสบายๆด้วย"

ในกลุ่มนี้พบเพียง 3 คนคือ อิว, เฟิร์ส, กุ้ง ที่ใช้เพลงเพื่อตอกย้ำอัตลักษณ์ในด้านความรู้สึก มีพันธะหน้าที่ต่อสังคมของตนเอง

เฟิร์ส "เพลงเพื่อชีวิตมันก็นักเหมือนกัน จะฟังเวลาที่รู้สึก ว่าเราหมดกำลังใจ บางครั้งเรารู้สึกว่าเราทำงานแล้วไม่ค่อยได้ดังที่ตั้งใจ บางทีมัน.....พอฟังแนวเพื่อชีวิตแล้ว คล้ายๆมันจะกระตุ้นเราว่าเออ....มันต้องสู้ มันต้องอะไรแบบนี้ ประมาณนั้นมันช่วยได้..... แล้วแต่บางเพลงมันก็สื่อต่างกัน บางเพลงมันสะท้อนชีวิตคนออกมาเป็นภาพ ก็รู้สึกว่ามันให้เหตุผลเราให้เห็นชัดๆว่า นี่ไม่ยุติธรรมนะ เราก็กเห็นชัดๆอยู่แล้วในเพลง เราก็กไม่ควรทำตามอย่างนี้ ถ้าสังคมมันเป็นกระแสไปตามนี้ เราจำเป็นต้องตามกระแสด้วยหรือก็เคยคิดอยู่"

กุง “เพลงที่เราชอบ มันก็เป็นแนวเพื่อชีวิต ถ้าเป็นตัวเราเลยก็ต้องเป็นเนื้อหาในการทำงานที่ว่า ตัวเรามีค่าทำประโยชน์ให้กับคนอื่นได้ นี่รู้สึกว่าจะเป็นตัวเราเลย พอฟังปุ๊บ รู้สึกว่ามันใช่เราเลย แล้วก็บางครั้งเราทำงาน แล้วท้อแท้หาทางออกไม่ได้ คิดไม่ออก พอฟังเพลงแล้วเรารู้สึกว่า เออ..... เราได้พบทางหรือได้เติมใจที่มันแห้งออกไปบางส่วน มันจะทดแทนกันได้ เพราะจริงๆ แล้วเพลงเพื่อชีวิต มันเป็นศิลปะที่สนับสนุนคนที่ทำงานด้านนี้อยู่แล้ว มันเป็นเรื่องที่เหมือนกับคู่กันนะ การทำงานเชิงสังคมมันจะเป็นลักษณะของงานแบบว่า มันตรง มันเครียด มันเป็นประเด็นที่ต้องทุบเท มันก็ต้องมีศิลปะในเชิงที่ว่าให้กำลังใจมาสนับสนุน

..... เวลาเขียนบันทึกบางวันนี้ รู้สึกว่าตัวเองทำอะไรที่แตกต่างจากคนอื่นเขา ก็ไม่ได้ประหลาดอะไรหรอกค่ะเพียงแต่รู้สึกว่า งานที่เราทำนี่คนร่วมทางมันมีน้อย อย่างเราทำกิจกรรมนี้ไม่มีสตาฟมาช่วยเลย ไม่มีใครสนใจมาช่วยเราเลย ถ้ามองๆ ก็ไม่มี ในขณะที่เดียวกันมีอีกงานหนึ่งซึ่งเขาไปทำกัน เหมือนกับว่าเราทำอยู่คนเดียว เขียนๆ ไปเราก็นึกถึงเพลงคนเก็บพินว่า คนเก็บพินคนนี้ คนอื่นจะมองว่าเขาบ้า แต่จริงๆ แล้วคนไม่รู้หรอกว่าเขาทำอะไร จริงๆ แล้วเขาก็มีอะไรในตัวเองเยอะแยะ อย่างที่เนื้อเขาว่า “..... บางคนว่าฉันเป็นคนบ้า บางคนว่าฉันสติไม่ค่อยดี บางคนว่าฉันเป็นเช่นนี้เพราะผิดหวังในสิ่งที่ตั้งใจ.....” และมีวรรคที่ชอบมาก มันให้กำลังใจมากกว่า “..... แต่ฉันไม่เคยคิดอื่นใดที่ยาวไกลจนสุดขอบฟ้า....” เขาคิดแค่ว่าเขาเก็บพินมาต้มน้ำแล้วก็มาแบ่งกันกิน แค่นั้นเองมันเป็นความสุขของเขา แต่คนอื่นหาว่าเขาบ้าสติไม่ดี เราก็เขียนไปเรื่อยๆ ก็คิดว่าแค่นี้ก็พอแล้ว นี่แหละคือฉัน เพลงมันก็ให้กำลังใจกับเราได้เยอะ”

อิว “บางที่เราฟังบางเพลง เขาสอนได้เหมือนกันว่าควรจะทำตัวยังไง อย่างน้อยไม่ดูถูกคน เราเจอจากแนวเพื่อชีวิตมากกว่า มีส่วนที่ทำให้เราชอบฟังเพลงเพื่อชีวิตเพราะเนื้อหามันดี เขาสอนให้คนรู้จักอยู่ร่วมกันยังไงในสังคม ถ้าเทียบกับเพลงป๊อปหรือเพลงอื่นๆ นะ เราได้ความบันเทิงมากกว่า มันรื่นหูดี ส่วนมากจะได้ความคิดให้เรารู้ว่าเราอยู่ในสังคมต้องแบบไหนๆ เราจะได้จากแนวเพื่อชีวิตมากกว่า”

จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยพบเพียงสามคนที่มีการใช้ประโยชน์จากเพลงเพื่อสนับสนุนอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของตนอย่างชัดเจนกว่าคนอื่น ทั้งนี้ทั้งสามคนเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมเชิงสังคมมาก (พิจารณาจากความถี่และการมีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบ) ย่อมมีความตระหนักในอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของตนมากในระดับหนึ่ง ส่วนกลุ่มตัวอย่างคนอื่นที่เข้าร่วมกิจกรรมเชิงสังคมเช่นเดียวกันผู้วิจัยไม่พบว่ามีการนำเพลงมาใช้ประโยชน์ในด้าน

การสนับสนุนอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของตนให้เห็นอย่างชัดเจน เช่น เล็กกล่าวกับผู้วิจัยว่า “ชอบเพลงเพียงลมพัดผ่าน (พงษ์เทพ กระโดนชำนาญ) เริ่มมารู้จักตอนไปค่าย ความหมายดี แบบเราเหมือนกับมาทำประโยชน์เหมือนออกค่าย เรามาทำประโยชน์นะไม่ได้มาทำให้ใครเสียใจ ไม่ได้มาทำให้ใครทุกข์ร้อนอะไร เรามาช่วย” เล็กไม่ได้ใช้ประโยชน์จากเพลงนี้ในแง่ของการแสดงหรือสนับสนุนอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของตน แต่เพลงเป็นเพียงสิ่งที่ช่วยให้รำลึกถึงกิจกรรมที่ประทับใจ

นอกจากนี้พบว่าสมาชิกกลุ่มนี้เปิดรับเพลงแนวเพื่อชีวิตในปริมาณสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ เพลงที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสามคนใช้เพื่อสนับสนุนอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของตนก็เป็นเพลงแนวเพื่อชีวิต แต่พบว่ายังมีเพลงแนวอื่นๆ ที่กลุ่มตัวอย่างนำมาใช้ประโยชน์ในด้านอัตลักษณ์ส่วนบุคคล เช่น เพลงฤดูที่แตกต่าง (บอย โกสิยพงษ์) เพลงนาที่ที่ยิ่งใหญ่ (คริสตินา) เธอผู้ไม่แพ้ (เบิร์ด) ขออภัยอมแพ้ (สุนิสา) โดยเป็นการใช้ประโยชน์เพื่อค้นหาความเชื่อมั่นในคุณค่าที่ตนยึดถือช่วยให้มีกำลังใจต่อสู้อุปสรรคที่พบอยู่ อย่างไรก็ดี ภาพรวมของกลุ่มนี้ก็ไม่ได้นำเพลงมาใช้ประโยชน์เพื่อแสดงหรือสนับสนุนอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของตนแต่อย่างใด

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูงแต่ไม่ชัดเจน

ตารางที่ 4.25

ตารางแสดงศิลปินเพลงยอดนิยมของสมาชิกกลุ่มที่ 2

แนวเพลง/ศิลปิน	ตัวอย่างเพลงที่กลุ่มตัวอย่างนิยมฟัง	จำนวน (คน)
<u>แนวป๊อป</u>		
บอย โกสิยพงษ์	ลมหายใจ, ห่างไกล, เทียงคืน, บ้าน, ในคืนที่เราจะเจอกันครั้งแรก	5
อมิตตา ทาทายัง	ขอได้ไหม, พรุ้งนี้...ไม่สาย, ฉันรักเธอ, โอ๊ะ...โอ๊ย, รบกวอนมารักกัน, แผลง, คนแบบฉัน	5
นัท มีเรีย	จากเพื่อนคนหนึ่ง, ไม่มีคำถาม, เธอคือที่สุด, ขอฉันฝัน, คนเพียงคนเดียว, ยังมีหวัง	3
อัญชลี จงคดีกิจ	ด้วยความคิดถึง	3
มาซา วัฒนพานิช	ใครสักคน, ลาก่อน, ไม่เป็นไร...คนดี, ขอเวลา, ไม่เป็นไรเลย, บันทึกในวันเก่า	2
นครินทร์ กิ่งศักดิ์	เรารักกัน, คำตอบ, ไม่ใช่นางฟ้า	2
ไฮดรา	ไกลเท่าเดิม, ดึกแล้ว, ไว้ใจ, ของรักของหวง	2
เชษฐา ยารสเอก	ไกลสุดฟ้า, เดินทาง นับดาว รอคอย	2
ธงไชย แมคอินไตย์	เหนื่อยไหม, เงาที่หายไป, เธอคนเดียว, คำเดียวก็รู้	2
โรส เมรี่	ให้ฉันทำอะไร	2
คุณสามชุกเปอร์แก๊งส์	ฝันไปหรือเปล่า, รักเลย, ขอโทษนะ, เก็บไว้	2
สมเกียรติ อริยะชัยพาณิชย์	ทางออก, มหัศจรรย์แห่งรัก, ฝากรัก	2
ศุ บุญเลี้ยง	ภูเขาและทะเล, เรียนรู้, เต็มใจให้, จากเพื่อนถึงเพื่อน	1
ไพบูลเกียรติ เขียวแก้ว	รักยืนยง, รักล้นใจ, บอกรัก, ให้โอกาส, ขอโทษ	1
ดาววัน	บริสุทธิ์	1
เฉลียง	ต้นชบากับคนตาบอด, เข้าใจ, นิทานหิ้งห้อย	1
นุโว	หลับตา, เก็บไว้ให้เธอ, นิยามรัก	1
ดิอินโนเซนต์	เพราะเธอหรือเปล่า, จะเอาอย่างไร, ฝันและฝัน	1

วิยะดา โกมารกุล ณ นคร	ไม้ขีดไฟกับดอกทานตะวัน, ขอจันทร์, เพลงนั้น	1
สุนิตา ลีติกุล	อธิษฐาน, ตามใจ, รักซะแล้ว, เสียใจ	1
ไมเคิล สวัสดิ์เสวี	พุดลาสักคำ	1
นิโคล เทริโอ	พอแล้ว, ไม่แนใจ, กะโปโล, อ๊ะ...โอ	1
เบิร์ตกะฮาร์ท	รอรัก, จากกันมานาน, ไม่ลืม, this song for you	1
รัตเกล้า อามระดิษ	เพราะรักคงอยู่, โปรดเถอะ, วันใหม่	1
นรีกระจ่าง	เดี่ยวดายกลางสายลม, ความคิดถึงเดินทางไป, ภาษารัก, ท่ามกลางความเงิบงัน	1
คริสติน	ดาว	1
<u>แนวแดนซ์</u>		
ปฎิภาณ ปฐวีกันต์	รักกันเลย, เหลือไว้คนเดียว, ร้ายทั้งนั้น, ไม่วิเศษ, หัวใจลัดฟ้า, ไม่รัก...ก็บ้า	4
คริสตินา อากีลาร์	พุดอีกที, อย่ามองตรงนั้น, อย่ากให้เธออยู่ตรงนี้, มีเพียงแต่เธอ	1
<u>แนวเพื่อชีวิต</u>		
พงษ์สิทธิ์ คำภีร์	โรงเรียนของหนู, เหงา, ใจเกินร้อย, รักเก่าที่บ้านเกิด	2
พงษ์เทพ กระโดนชำนาญ	ตั้งเก, ไบไม้, เพียงลมพัดผ่าน, มาที่บ้านเกิด	1
เอี้ยว ณ ปานนั้น	ทานตะวัน, นั้บดาวทะเล, แม่เงา, ดุจเดือนดารา, เคยเหงาอยู่บ้างข้างขอบฟ้า	1
อินโดจีน	คำสัญญา, แสงตะวัน	1
<u>แนวร็อค</u>		
โมเดิร์นด็อก	ก่อน	3
อัสนีและวสันต์ ไซติกุล	รักเธอเสมอ, อย่กได้ยีนว่ารักกัน, กุ่มใจ, รุ่งกินน้ำ, ลาก่อน, ลงเอย	2
ธเนศ วรากุลนุเคราะห์	รักน้องคนเดียว, กดปุม, เรือ, ทำใจลำบาก	1

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างนิยมฟังเพลงในแต่ละแนวมากกว่า 1 คน ดังนั้นจำนวนรวมของกลุ่มตัวอย่างจำนวนรวมของคะแนนนิยมในเพลงแต่ละแนว

พบว่า กลุ่มนี้เปิดรับดนตรีหลากหลายแนวแต่ชอบแนวบี๊อบเป็นส่วนใหญ่และนำดนตรีไปใช้เพื่อความบันเทิงเป็นหลักเช่นเดียวกับกลุ่มแรก แต่ไม่พบคนใดในกลุ่มนี้ที่นำเพลงไปใช้เพื่อช่วยตอกย้ำอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของตัวเองอย่างชัดเจน พบว่ากลุ่มนี้ชอบฟังเพลงบี๊อบทั่วๆไปที่กำลังได้รับความนิยมในขณะนั้น ซึ่งเนื้อหาในเพลงจะกล่าวถึงเรื่องความรักหนุ่มสาว ส่วนใหญ่จะชอบเพลงที่มีเนื้อหาที่ฟังแล้วให้ความสบายใจ ไม่เครียดกับชีวิต บางคนแม้จะเปิดรับเพลงแนวเพื่อชีวิตด้วย แต่ก็เลือกฟังเพลงที่มีเนื้อหาและทำนองไพเราะ ฟังแล้วได้รับความสุขใจ เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่หนึ่ง ทุกคนให้เหตุผลว่า ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันกับการเรียนและต้องกลับมาอ่านหนังสือทบทวนมาก ดังนั้นแนวเพลงที่ตนชอบฟังต้องเป็นเพลงที่เบาๆ สบายๆ นั่นคือ ฟังเพลงเพื่อให้ได้ความบันเทิงเป็นสำคัญ

โอ “ปกติชอบเพลงช้า เพลงเร็วที่ชอบจะเป็นเพลงที่ตั้งที่ส่วนใหญ่นิยมกันได้ ยินดีดูแต่ปกติจะเลือกเพลงช้าก่อน เหมือนกับที่เราต้องการอะไรที่ผ่อนคลาย เราทำงานนี้เราต้องการอะไรที่สบายๆ เย็นๆ มีอารมณ์เย็น ทำงานได้ ก็ต้องการเพลงพวกนี้มาช่วย ไม่ชอบเพลงแบบร็อค, เพื่อชีวิต ฟังแล้วเวียนหัว เสียงดัง ถึงจะเป็นร็อคจังหวะช้าก็ไม่ชอบ เนื้อหามันจะตลก ที่อูๆ พุดตลกๆ ใช้คำชาวบ้าน ชำดี”

ต่าย “ฟังเพื่อชีวิตเหมือนกัน แต่ต้องไม่ใช่หนักๆชอบฟังแบบเบาๆ สบายๆ เวลาฟังแล้วมันเหมือนกับว่าจะอินไปกับเพลง ไม่ชอบบางเพลงของคาราบาว จะร้องคล้ายๆร็อคก็ไม่ไหวเหมือนกัน อย่างงานชุดใหม่ของแอ๊ด “เขายังไม่ตาย” ไม่ชอบเลย แต่คนเก็บฟังชอบฟัง อย่างของคำภีร์เสื้อตัวที่ 11 อย่างนี้พอฟังได้ หรือแนวของฤทธิพร..... บางทีก็ชอบเนื้อหาเพลงแบบทำประโยชน์ให้บ้านเมือง ให้ชุมชน ให้ชนบทอะไรพวกนี้แต่ถ้าเนื้อหาเพลงแบบเสียดสี ต่อต้านสังคม อย่างนี้ไม่ชอบมันรุนแรง ไม่ไหว”

ติว “ชอบเพลงโรงเรียนของหนู ของพงษ์สิทธิ์ ฟังดูน่ารักดี เขาสิ่งง่ายๆให้เข้าใจง่ายดี แล้วก็ชวนให้คิดด้วย เพลงอย่างแอ๊ด คาราบาวก็รู้สึกว่าเพลงชาติ แต่ถ้าให้เลือกฟังก็คงไม่ฟัง ถ้าอย่างอ่านหนังสืออยู่ เครียดๆก็อยากฟังอะไรที่มันนุ่มๆสบายๆ”

ลูกกวาด “ชอบฟังไปเรื่อยๆให้สบายใจ เพลงเพื่อชีวิตฟังผ่านๆ อาจจะเปิดไปเจอก็ฟังบ้าง ไม่ชอบนะคะ ไม่ชอบคนร้องด้วยแหละ ดูแล้วไม่สดชื่น ค่อนข้างโทรมๆ เนื้อเพลงด้วย ทำนองด้วย ไม่ชอบ..... เพลงของอาร์.เอส. เปิดไปเจอก็ฟัง เขาเด็กๆไม่ได้ชอบแต่มันเหมือนจะเปิดกรอกหูบ่อย บ่อยมาก ไม่ฟังเพราะมันเด็กๆมากกว่า คนฟังน่าจะเป็นเด็กๆและบ้านักร้อง อะไรประมาณนั้น รุ่นอย่างเราไม่ควรฟังแล้ว แต่แบบตลกๆก็มี ร้องแล้วฮา เอามาล้อๆกันก็มี”

แคท "ปกติชอบเพลงเร็ว แต่บางทีฟังเพลงช้าก็ดี เคยชอบโรงเรียนของหนู (พงษ์สิทธิ์) ฟังแล้วมันเศร้า แล้วเสียงเขาก็กินใจ จริงๆก็ชอบหมู (พงษ์เทพ)เหมือนเขาจะเป็นคนใจดี สมัยก่อนเคยชอบเพลงดังๆของเขา ทำนองมันตลกดี ฟังแล้วมันตลกๆดี แต่ไม่ได้สนใจเนื้อหาเท่าไร"

ยู๋ "ฟังแต่บ๊อบกับบรีค แนวบ๊อบมันติดหู หาฟังง่าย กลุ่มคนที่ฟังก็เพื่อนเรา เพลงเพื่อชีวิตถ้าเพื่อนเปิดก็ฟังได้ ก็ตลกดี แปลกดี เขาก็เสนอความคิดแปลกๆดี อย่างเพลงชวนปวยก็ไม่ได้ชอบ แต่ฟังได้ แต่ลูกทุ่งไม่เอา เหมือนดูถูกความสามารถคนฟัง มันไม่ต้องคิดอะไรเลย อย่างเพื่อชีวิตมันจะมีว่า อันนี้สื่อถึงอันนั้นนะ อันนี้หมายความว่าอย่างนี้อุปมาอุปไมยไม่ได้ แต่เพลงลูกทุ่งมันจะแบบร้องเอามันไว้ก่อน มีอยู่แค่นี้ พุดอะไรก็ไม่รู้ เพลงบ๊อบบางอันก็เป็น ตอนนี้จะดูว่า เออ.....เพลงเขาฟังแล้วเพราะไหม สบายใจไหม บางทีเหมือนเหนื่อยๆ ฟังแล้วก็สบายใจ แล้วแต่อารมณ์ด้วย บางทีเราเหนื่อยๆเปื่อยๆเปิดเพลงฟังก็ผ่คนคลาย สบายดีนะ บางทีอยาก dance กับเพื่อนก็เปิดเพลง dance แต่ว่ามันแล้วแต่ว่า จุดประสงค์ฟังเพลง ของเราคืออะไร ถ้าฟังเพื่ออยากได้สาระจากการฟังเพลง เธอไร้สาระถ้าเธอฟังเพลงอย่างอื่น คนอย่างนี้จะฟังเพลงเพื่อชีวิต แต่ถ้าฉันเครียดมาทั้งวันแล้ว จะฟังเพลงเพื่อชีวิตอีกทำไม มันก็แล้วแต่คน เราเองฟังเพื่อความสบายใจมากกว่าจะมานั่งเครียดกับเพลง ฟังแล้ว สังคมเรานั้นแยจริงๆ อยากตายจริงๆ แต่ที่ชอบเพราะเพลงนั้นฟังแล้วมันส์ หรือชอบทำนองนี้ คือไม่ใช่เพลงเพื่อชีวิตหนักๆ บางเพลงก็ไม่ไหว หนักเกินไป"

จากพฤติกรรมการฟังเพลงของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่สอง ผู้วิจัยจึงสรุปว่า ไม่พบความสัมพันธ์ของการใช้ประโยชน์จากดนตรีและความตระหนักในอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมแต่ไม่ชัดเจน

ตารางที่ 4.26

ตารางแสดงศิลปินเพลงยอดนิยมของสมาชิกกลุ่มที่ 3

แนวเพลง/ศิลปิน	ตัวอย่างเพลงที่กลุ่มตัวอย่างนิยมฟัง	จำนวน (คน)
แนวป๊อป		
บอย โกสิยพงษ์	ลมหายใจ, จะเก็บเธออยู่ในใจเสมอ, เจ้าหญิง, ฤดูที่แตกต่าง, รักคุณเข้าแล้ว	2
วิยะดา โกมารกุล ณ นคร	ไม้ขีดไฟกับดอกทานตะวัน, แรกนัด, ลองคิดดู, ยังไม่ลืมผู้รู้ใจ, เดี่ยวดาย, ยังไม่ลืมผู้รู้ใจ	2
เบิร์ตกะฮาร์ท	เพื่อนกัน, ฝน, รอรัก, ห้างไกล, อยากให้เธอได้รู้, ลืม, เพ้อ	2
โยคี เพลย์บอย	โปรดเถอะ	1
ศุ บุญเลี้ยง	ขอ, ดอกไม้, รักอมแอม, ทุ่งหญ้าป่าใหญ่	1
ไพบุลย์เกียรติ เขียวแก้ว	สู่กลางใจเธอ, รักเธอที่สุด, เอาฉันไปทิ้งไว้ที่ไหน	1
นูโว	ลืมไปไม่รักกัน, เก็บไว้ให้เธอ, สัญชาติญาณบอก	1
เจตริน วรรณะสิน	ประมาณนี้หรือเปล่า, เก็บมันเอาไว้, จุดนัดฝัน	1
อินคา	ร้อยคน	1
เป้ สีน้า	เจ็บเพื่อเข้าใจ	1
สุรสิทธิ์ อธิติกุล	เธอไม่มีใจ, ปราสาททราย, เธอหรือเปล่า, ต้นไม้, ฟ้า...ดาว...ฉัน...เธอ,	1
ดาววัน	สู่แสงแห่งตะวัน	1
ออดิบ้านัน	หนักใจ	1
สุนิตา ลีติกุล	ตามใจ, พุดมาเถอะ, ฉันรู้, หัวใจตกงาน	1
นัท มีเรีย	ยังรอเพียงเธอ, อย่าทำ, อย่าทำ, ยังรอเพียงเธอ	1
เรวัตติ พุทธินันท์	มือน้อย, ยิ่งสูงยิ่งหนาว, สาวเอยจะบอกให้	1
tea for tree	ผู้ชายใจเงาจันทร์, ลมหนาว	1
นรินทร์ ณ บางช้าง	กลับมาสักครั้ง	1

<u>แนวแดนซ์</u>	-	-
<u>แนวเพื่อชีวิต</u>		
คาราบาว	ทะเลใจ, รักคุณเท่าฟ้า, คนเก็บฝัน, หนุ่มสุพรรณ, รักคุณเท่าฟ้า, จันทร์เจ้าชา	3
พงษ์เทพ กระโดนชำนาญ	ตรงเส้นขอบฟ้า, วันเวลา, มือเรียวเกี่ยวรวง, ไอ แอม อีสาน	1
อินโดจีน	คำสัญญา, เขาพระวิหาร, แม่เจ้าพระยา	1
สุรชัย จันทิมาธร	สุรชัยรวมฮิต สามช่า	1
จ๊น กรรมาชน	ดอกไม้, มาตุภูมิ, เพื่อมวลชน	1
คาราวาน	กำลังใจ, คืนรัง, ความแค้นของแม่, อีสาน	1
<u>แนวรีค</u>		
อัลนีและวสันต์ โชติกุล	ไม่กินข้าวเย็น, รุ่งกินน้ำ, อยากได้กินว่ารักกัน, ข้าวเย็น, อย่าเลยขอบใจ	2
ธนพล อินทฤทธิ์	เรือลำหนึ่ง, กระจาซห่อไฟ, รักคงยังไม่พอ, 18 ผน, ชีวิตหนี้	2
โมเดิร์น ด็อก	ก่อน	1

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างนิยมฟังเพลงในแต่ละแนวมากกว่า 1 คน ดังนั้นจำนวนรวมของกลุ่มตัวอย่างจำนวนรวมของคะแนนนิยมในเพลงแต่ละแนว

กลุ่มนี้ก็เช่นเดียวกับกลุ่มอื่นๆที่ฟังเพลงเพื่อความบันเทิงแก้ตนเป็นหลัก เช่น แด้วจะบอกกับ ผู้วิจัยว่า ชอบเพลงสู่กลางใจเธอ (บีน), ก่อน (โมเดิร์น ด็อก), โปรดเถอะ (โยคีเพลย์บอย) เพราะฟังแล้วซึ้ง ให้อารมณ์เหงาๆ ภาษาก็สวยดี “เพลงที่ผมเลือกจะเป็นแนวที่เน้นอารมณ์ เพราะส่วนใหญ่จะฟังทำนองเป็นหลัก เนื้อร้องจะไม่ค้างอยู่ในหัวผมเลย”

โนช “ถ้าพูดถึงเพลงที่ชอบฟังเนื้อหามันก็เป็นเรื่องรักๆมันก็ให้แค่ความเพลิดเพลินสบายใจอย่างเดียว แต่เราก็ไม่ได้ฟังอย่างนี้อย่างเดียว มีเพลงอื่นอย่างลูกทุ่งหรือเพื่อชีวิตเราก็ฟัง เราชอบฟังเพลงแนวใสๆ ไม่รุนแรง สบายๆ เราฟังจบลงแล้วเราก็ไม่ได้ รู้สึกดีกับชีวิต ก็จะเป็นเพลงแบบให้กำลังใจ ไม่ค่อยเป็นเพลงเศร้าๆ ถ้าเศร้าคงจะเป็น

ว่าให้คู่ต่อไปเพลงแบบว่า เพื่อนกัน, ยังมีฉัน เพลงแบบค่าย ดอกไม้จะบาน, กำลังใจ, คำสัญญา, รักคุณเท่าฟ้า เขาก็ชอบฟังเนื้อหามันก็ดี มันจะสอนอะไรบางอย่างกับเรา แต่ว่าเราก็ไม่ใช่ฟังอย่างนั้นตลอดเวลา ก็คงอาจจะฟังเพื่อกระตุ้นความรู้สึกตัวเองด้วยว่า มันยังมีสิ่งอื่นที่เราน่าจะสนใจ มีขนบท อย่างตัวเองบางครั้งก็รู้สึกเหมือนกันว่า ถ้าได้ยินเพลงแบบดอกไม้จะบาน ได้ฟังก็นึกไปถึงค่ายที่เพิ่งไปมาเหมือนกัน บางทีก็คิดถึงคนทีนั้น บางทีเรารู้สึกความประทับใจนั้นแล้วพอได้ฟังเพลงพวกนี้ก็ย้อนมาคิดได้ มีแรงกระตุ้นขึ้นมาอีกครั้ง แต่ไม่ใช่ไปเลือกหาฟังก็คือ เพลงเพื่อชีวิตนี้จะฟังบางเพลง แต่เพลงแบบเสียดสีสังคมมากๆไม่ฟัง จะฟังที่มัน soft ลงหน่อย ปกติฟังเพลงเพื่อให้ตัวเองสบายและมีความสุข แต่เพลงรุนแรงบางทีเนื้อร้องก็ฟังไม่รู้เรื่อง บางทีดนตรีมันก็รุนแรง ก็รู้สึกว่าถ้าไม่ชอบก็อย่าดีกว่า อย่าบังคับตัวเอง"

มอส "คิดว่าเป็นคนชอบอะไรที่ไม่รุนแรง แนวเพลงเลยจะต้องไม่รุนแรง ไม่ได้ฟังเพลงแบบเฮฟวีเมทัล การร้องไม่ต้องแบบตะโกนออกมา ชอบเพลงช้าๆเพราะๆ สบายๆ ก็เพลงทั่วไปอย่างเพลงของป๊อป หรือเพลงที่ใช้คำแบบคนค้า ชูดกล่องดนตรี ถ้าเราคิดว่าเพลงเป็นศิลปะ เหมือนเราไปดูภาพเขียน เขาก็อยากได้ความบันเทิงใจ ความสบายใจคือรู้สึกว่าคุณค่ามันอาจไม่ได้อยู่ที่เนื้อหากันได้ คือผมไม่ใช่ประเภทเรียกร้องกำลังใจจากเพลงเท่าไร"

โจ็ค "ส่วนมากเพลงที่ชอบนี่คือ สะดุดที่เนื้อหาก่อน ผมก็ฟังแต่เพลงเก่าๆหรือบางทีเขาเอามา remix ใหม่ รู้จักเพลงเก่าๆเยอะ แล้วบางทีอะไรไม่ได้ดังหวังก็จะแต่งกลอนปลอบใจเรา ใช้กลอนมากกว่า เพลงจะไม่ค่อยมีบทบาทกับเรามาก แต่เพลงที่มันกลางๆอย่างอ้อมอกแห่งดวงดาว จะเป็นเพลงเสียดสีสังคมบ้างก็มี แต่ยังเป็นจริงอยู่ทุกสมัยนะ "เธอวันนี้ เธอจึงถูกกล่าวหาเป็นกบฏชั่วช้ากบฏหรือคือผู้นำชัย" มันป็นกลางเป็นจริงแบบทุกๆสังคมยังมีคนแบบนี้อยู่เสมอสนใจว่ามันยังเป็นจริงในสมัยนี้ไหมสามารถเอามาปรับใช้ได้ไหม"

อาร์ม "ผมชอบอะไรช้าๆ อย่าง Eagle ชอบมาก ชอบฟังแนวสบายๆจะมีบางอารมณ์ที่จะค้นเพลงหรือคามาฟัง ก็ตอนเวลาผมทำงานสนุกๆ หรือกินข้าวมีปาร์ตี้เล็กๆกับเพื่อนที่บ้าน บางเพลงไม่ได้เลย บางเพลงได้แค่สนุก แต่บางเพลงมันบอกอะไรเราได้ อย่างเช่นเพลงรุ่งกีนน้ำของอัสนี รุ่งกีนน้ำเป็นยังไง อธิบายธรรมชาติของมนุษย์ได้"

สมาชิกในกลุ่มบางคนเช่น โนชยอมรับว่า เพลงบางประเภทเช่นแนวเพื่อชีวิตเนื้อหามันจะไม่เหมือนเพลงทั่วไป เนื้อหามันจะสอนอะไรบางอย่างกับเรา แต่เขาก็ไม่ได้ใช้เพลงแนวเพื่อชีวิตหรือแนวอื่นเพื่อเป็นเครื่องแสดง/สนับสนุนอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเขาเองผู้วิจัย

พบว่า นิสิตกลุ่มนี้ร่วมงานกิจกรรมเชิงสังคมและเปิดรับเพลงแนวเพื่อชีวิตเพราะความชอบในเนื้อหาที่สอนให้เขารู้จักคิด มองภาพรวมของสังคมบ้าง เนื้อหาสอดคล้องกับความคิดบางอย่างของเขา แต่ไม่พบนิสิตคนใดนำดนตรีมาใช้ประโยชน์เพื่อแสดง/สนับสนุนอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของตนอย่างชัดเจน

กลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้ที่มีแนวโน้มมีอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำอย่างชัดเจน

ตารางที่ 4.27

ตารางแสดงศิลปินเพลงยอดนิยมของสมาชิกกลุ่มที่ 4

แนวเพลง/ศิลปิน	ตัวอย่างเพลงที่กลุ่มตัวอย่างนิยมฟัง	จำนวน (คน)
<u>แนวป๊อป</u>		
บอย โกสิยพงษ์	ห่างไกลเหลือเกิน, เก็บดาว, พยาน, อยากจะขอ, ฤดูที่แตกต่าง, เทียงคืน	1
ทีนเอจ เกรด เอ	เพื่อนเท่านั้น, ใครไม่รู้ล่ะ, ของใคร, ไปด้วยคน	1
นัท มีเรีย	ว่างเมื่อไรก็มาเมื่อนั้น, ขอโทษที่กวนใจเธอ, ยังรอเพียงเธอ	1
โซล ออฟเตอร์ ซิก	เคียงเธอ, ก้อนหินละเมอ, รอ...คงเพียงพอ	1
โยคีเพลย์บอย	โปรดเถอะ	1
สไมล์ บัฟฟาโล	ฟ้ายัง ฟ้าอยู่, ดีเกินไป, เธอคือทุกอย่าง	1
สบชัย ไกรยูรเสน	รักเธอ, ตราบใด	1
คริสติน นีเวล	ดาว	1
นิโคล เทริโอ	ต่อไปนี่นะ, วันที่อ่อนไหว, พอแล้ว, พุงนี้	1
เบิร์ตกะฮาร์ท	จากกันมานาน, เอ้อมดาว, ลืม	1
อัญชลี จงคดีกิจ	ด้วยความคิดถึง	1
รัตเกล้า อามระดิษ	โปรดเถอะ, วันใหม่, เก็บไว้, ตกอยู่ในวงค์	1
เชษฐา ยารสเอก	เดินทาง นับด ว รอคอย, จะเก็บเธอไว้ใน อ้อมกอด	1

<u>แนวแดนซ์</u>		
ปฏิภาณ ปฐวีگانต์	ด้วยรักและปลาทู, ไม้วิเศษ, ไม่ได้รู้เลย	1
<u>แนวเพื่อชีวิต</u>		
คาราบาว	เจ้าตาก, เมดอินไทยแลนด์, เรฟูจี, แง้มใจ ซีเม่าใจดี, ควายเขาเดียว, มหาลัย	1
พงษ์เทพ กระโดนชำนาญ	ไข่นุ้ย, ตรงเส้นขอบฟ้า, ยิ้มเหงาๆ เศร้างามๆ	1
เล็ก คาราบาว	ดอกแก้ว, สวรส่องออก	1
พงษ์สิทธิ์ คำภีร์	ตลอดเวลา, เหงา, ช่างมันฉันไม่แคร์	1
<u>แนวร็อก</u>		
โมเดิร์นด็อก	ก่อน, บุษบา	1
อัสนีและวสันต์ โชติกุล	รุ่งกินน้ำ, อยากได้ยินว่ารักกัน, ข้าวเย็น, ตาอยู่	1

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างนิยมฟังเพลงในแต่ละแนวมากกว่า 1 คน ดังนั้นจำนวนรวมของกลุ่มตัวอย่างจำนวนรวมของคะแนนนิยมในเพลงแต่ละแนว

จากตารางพบว่า สมาชิกในกลุ่มนี้ทั้งสามคนคือ ชิง, กอล์ฟ, ต้น ฟังเพลงแนวป๊อบมากที่สุดและศิลปินที่สมาชิกกลุ่มนี้ชื่นชอบก็ไม่แตกต่างกันไปจากที่สมาชิกกลุ่มอื่นๆได้เลือกไว้ เช่น บอย โกสิยพงษ์, เบิร์ดกะฮาร์ท, อัฒซลี จงคดีกิจ, มอส, คาราบาว, โมเดิร์น ด็อก ในกลุ่มนี้ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างในกรณีของกอล์ฟเพื่อให้มองเห็นการใช้ประโยชน์จากดนตรีของนิสิตได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

กอล์ฟเป็นคนที่ผู้วิจัยรู้สึกสนใจเพราะเป็นอีกคนหนึ่งที่ประกาศตัวเป็นแฟนเพลงคาราบาวอย่างเหนียวแน่น เพื่อนๆในคณะจะรู้ว่าเขาชอบวงคาราบาวโดยเฉพาะแอดเป็นพิเศษ เมื่อมีการแสดงดนตรีในคณะ ทุกครั้งกอล์ฟจะขึ้นไปร้องเพลงของคาราบาว วงดนตรีของเขากับเพื่อนๆจะเล่นแต่เพลงของคาราบาวอย่างเดียว เขามีเทปและของสะสมเกี่ยวกับคาราบาวมาตั้งแต่ชุดแรกคือ ลุงซีเม่า, กัมพูชา, อเมริโกย จนถึงชุดปัจจุบัน เขาพูดถึงวงคาราบาวว่า "ฟังมาตลอด เทปถ้าหายก็ซื้อใหม่ เพลงก็ดี มันตรงไปตรงมา สีสันมันเยอะแล้วเป็น big band ที่แต่ละคนเก่งๆทั้งนั้น เคยฝันว่าอยากไปฝึกงานกับเขา มีวงเพื่อชีวิตวงไหนที่เล่นเหมือนเขา มันไม่มีนะ ก็รู้ว่ามีส่วนเรา crazy กว่าคนทั่วไป แบบไม่มีเหตุผล เขาเป็นฮีโร่เรา"

ผู้วิจัยพบว่า การฟังเพลงของคาราบาวของเขาไม่ใช่เป็นเพื่อให้ได้รับความบันเทิงอย่างเดียว เขาใช้ประโยชน์จากแนวเพลงเพื่อชีวิต(คาราบาว)ในด้านอัตลักษณ์โดยใช้เป็นข้อเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่น เพื่อนๆในคณะจะรู้ว่าเมื่อมีการแสดงดนตรีที่คณะ วงของกอล์ฟและเพื่อนๆเป็นวงเดียวที่จะเล่นเฉพาะเพลงของคาราบาว ในขณะที่วงอื่นๆจะเล่นเพลงสากลเป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยพยายามศึกษาว่า เขามีการใช้ดนตรีเพื่อแสดงหรือสนับสนุนอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของตัวเองบ้างหรือไม่ โดยถามถึงเนื้อเพลงที่เขาชอบเป็นพิเศษพบว่า เขาชอบฟังเพลงหลายแนวทั้ง ป๊อป, ร็อค, คลาสสิก แต่เนื้อเพลงที่เขาประทับใจเป็นพิเศษคือเพลงของคาราบาว เช่น เจ้าตาก, เมดอินไทยแลนด์, เรฟูจี, ชีเม่าใจดี, ความเขาเดียว เมื่อคุยถึงเนื้อหาของเพลงที่เขาชอบฟังกอล์ฟตอบว่า

"ฟังแล้วดีนะ ฟังแล้วเห็นอกเห็นใจคนบางคนดี มันเหมือนกับว่า มีคนคิดเหมือนเรา เราอยากให้คนอื่นได้ยินความคิดเราผ่านเพลง ส่วนหนึ่งใช่เลย มันตรงใจเรา เราเห็นด้วยส่วนหนึ่ง เราอยากให้เขารู้ว่ามีคนคิดอย่างนี้หลายคน ... เพลงสนุก ผมก็สนุกกับเพลง แต่ว่าเพลงบางเพลงมันมีอะไรที่มากกว่าสนุก มันก็ต้องเป็นไปตามนั้น เราไม่ได้หมายความว่า เราจะซีเรียสกับสังคมหรืออะไร แต่ถ้าเรื่องนั้นมันยังมีอยู่ในสังคม เราก็ต้องเห็นจริงเห็นจังกับมัน ถ้ามันเป็นจุดเสียจริงๆของสังคม ก็อยากให้ทุกคนเห็นตามนั้น ด้วยเพราะว่าเพลงก็เป็นสื่อได้ แต่ก็ไม่จำเป็นต้องเป็นแนวเพื่อชีวิตหรือคาราบาวเท่านั้น เพลงอื่นก็ได้ บางทีไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องสังคม เรื่องความรักก็ได้ แต่ว่าเพลงเพื่อชีวิตนี่มันชัดเจน มันทุกเรื่องจริงๆที่เป็นสังคม เอาหมด เพลงแง่มใจก็เป็นสิ่งง่ายๆซึ่งบางทีเราอยู่ในสังคมเราก็ลืมตัวไปว่า บางทีเราต้องเห็นใจคนอื่นหรือเปิดรับความคิดเห็นของคนอื่นบ้าง บางทีเราอยากจะทำอะไร แต่ว่าด้วยความมุ่งมั่นหรืออะไรก็ตามที่มันปิดบังความคิดของคนอื่น มันเป็นข้อเสียในการทำงานเป็นทีม ซึ่งการเสนอความคิดกับการรับฟังความคิดนี้มันต้องมีค่าเท่ากันเลยทีเดียว แต่บางทีเราลืม ฟังแล้วก็จริงนะ แล้วพอเราทำอะไรก็จะคิดถึงใจคนอื่นมากขึ้น แต่ไม่ถึงกับเป็นข้อเตือนใจเราขนาดนั้น"

เพลงแง่มใจนับเป็นเพลงหนึ่งที่เขาใช้เป็นเครื่องเตือนตนในการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น เนื้อเพลงให้ข้อเตือนใจที่สอดคล้องกับความคิดของเขาที่เชื่อมั่นว่าการรับฟังผู้อื่นเป็นคุณค่าในการดำเนินชีวิตที่ดี ทั้งนี้การรับฟังผู้อื่นเป็นส่วนหนึ่งของการระมัดระวังการกระทำต่อผู้อื่นเป็นข้อหนึ่งที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ดังที่ปรากฏในงานวิจัยของกมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล (2531) เขาเห็นด้วยกับเนื้อเพลง แต่ไม่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเขาใช้ประโยชน์จากเพลงเพื่อแสดง/สนับสนุนอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม แม้ว่ากอล์ฟเป็นผู้ที่ให้ความสนใจในเนื้อเพลงมากกว่า

สมาชิกคนอื่นในกลุ่มแต่เรายังไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่า เขาใช้ดนตรีเพื่อเป็นสื่อแสดงหรือสนับสนุนอัตลักษณ์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Obligation) ของตัวเขา

สำหรับสมาชิกในกลุ่มนี้อีก 2 คนคือ ชิงและตัน พบว่า ทั้งสองคนใช้ประโยชน์จากเพลงในด้านความบันเทิงเป็นหลัก จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยไม่พบว่า ทั้งสองคนนำดนตรีมาใช้ประโยชน์ในด้านความรู้ และด้านอัตลักษณ์แต่อย่างใด พวกเขาทั้งสองคนชอบติดตามรับฟังข่าวสารความเป็นไปของสังคมเช่นกัน แต่สำหรับพวกเขาแล้วจะหาความรู้จากสื่ออื่นๆมากกว่าในเพลง เช่น โทรทัศน์หรือคุยกับสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะตันจะไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งในการนำเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมมาไว้ในเพลง โดยเฉพาะที่พบในเพลงแนวเพื่อชีวิต เพราะสำหรับเขาแล้วเพลงคือสื่อที่ให้ความสนุกสนานมากกว่าจะสื่อเรื่องอื่นๆโดยตันให้เหตุผลกับผู้วิจัยว่า

"อย่างเพลงเพื่อชีวิตเคยฟังแต่ไม่ชอบ ฟังแล้วจะลดยมากกว่า ในความรู้สึกนะครับ บางเพลงก็ต่อต้านการเมือง ว่านักการเมืองคนนั้นคนนี้ ไม่ใช่เราไม่สนใจเรื่องนี้ สนใจแต่ไม่ใช่ที่จะมาฟังจากเพลง คิดว่าเพลงมันฟังเพื่อผ่อนคลายมากกว่าที่จะไปนั่งเครียด คนแต่งเขาอาจจะอยากสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมที่เป็นอยู่ แต่ไม่ชอบ ทำไมจะต้องเอามาเครียดอยู่ในเพลงด้วย ถ้าเกิดจะดูเรื่องพวกนี้ก็ไปนสพ.ที.วี.เป็นรายการไปเลย เรายังดูเขาก็ชอบมากกว่าที่จะเอาไปไว้ที่เพลง"

ผู้วิจัยพบว่าทั้งสองคนใช้ประโยชน์จากดนตรีในด้านความบันเทิงมากที่สุด

ต้นยกตัวอย่างเพลงที่เขาชอบว่า "เพลงเพื่อน ของทินเอกเกรตเอ โอ.เค.เนื้อหาที่ดี เพลงของวงนี้ก็เพราะทุกเพลง เราชอบเพลงแบบนี้ อย่างนิโคลก็ชอบเพลงเด็กกะโปโลก็ตลกดี ความหมายต่อเราคงไม่มีแต่ชอบตรงที่มันได้อารมณ์ เขาร้องดี ทำนองเพราะ ไม่ใช่เพราะเนื้อหาอะไร ตอนนี้อย่างฟังเพลงป๊อปเหมือนเดิม แต่เลือกฟังมากขึ้น ต้องเป็นเพลงแบบฟังแล้วได้อารมณ์ มันเหมือนกับว่ามาร้องธรรมดาก็จะไม่สนใจ แต่ถ้าฟังแล้วมันมีความรู้สึกขึ้นมาว่า เราสนุก, เสร้าไปกับเพลงก็จะชอบเลย คือผมฟังเพลงเพื่อให้สนุกสนานคิดว่าเพลงมันฟังเพื่อผ่อนคลายมากกว่าที่จะไปนั่งเครียด"

ชิง "หลังๆนี้ผมขับรถเสียเวลาบนถนนเยอะ ผมก็เลือกแต่เพลงสบายๆกึ่งๆแจ๊ส ซึ่งแทบไม่ได้สนใจว่าใครร้อง ชื่อเพลงอะไร ถ้าฟังแล้วสบายหูหน่อยก็ซื้อมา ชอบฟังแนวสบายๆอย่างของ Soul after six นี่แหละ style ของผมเลย ที่ผมฟังเพลงก็เพื่อคลายเครียดอย่างเดียว บางทีไม่รู้เลยว่าเนื้อมันว่ายังไง ไม่สนใจขนาดนั้นเลย ฟังไป

เรื่อยๆ ถ้าประทับใจทำนองกับคนร้องแล้ว มันจะผูกใจให้ประทับใจคำร้องโดยอัตโนมัติ ผมไม่ค่อยอยากเอาเนื้อหามาใส่หัวเท่าไร”

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกทั้งสามคนผู้วิจัยจึงสรุปว่าไม่พบความสัมพันธ์ของอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและการฟังเพลงของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เช่นเดียวกับผลการวิจัยที่ได้จากกลุ่มอื่น

ผลการวิจัยรสนิยมการฟังเพลงของกลุ่มตัวอย่างทั้งสี่กลุ่มพบว่า สมาชิกทั้งสี่กลุ่มนิยมฟังเพลงแนวป๊อปมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงไปคือแนวเพื่อชีวิต แนวร็อค และแนวแดนซ์ตามลำดับ ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความตระหนักในอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันใช้ประโยชน์จากดนตรีทั้งในด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านอัตลักษณ์ส่วนบุคคล ด้านบูรณาการ และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และด้านความบันเทิงซึ่งเป็นจุดประสงค์หลักของการฟังเพลงเหมือนกัน

โดยสรุปผลการวิจัยพบว่า ผู้รับสารในงานวิจัยครั้งนี้เปิดรับดนตรีเช่นเดียวกับบุคคลในวัยเดียวกันทั่วไป การเปิดรับดนตรีของพวกเขาขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในบทเพลงแนวนั้น ไม่พบความสัมพันธ์ที่ชัดเจนระหว่างการเปิดรับดนตรีและความสำนึกในอัตลักษณ์ของตัวบุคคล ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสรุปว่า อัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบุคคลไม่มีความสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์ที่ไม่ชัดเจนกับการเปิดรับดนตรีของบุคคลนั้น